

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postafakaróközponti csokkszám: 25.342

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Tűz és víz.

A magyar tragédia nem akkor kezdődött, amikor a harctéren legyőztek, hanem amikor elhangzott itthon a végzetes jelszó: „Nem akarok katonát látni!” és a nemzet azzal indult el a feltámadás útján, hogy újra szeretetébe fogadta, szívére ölelte a magyar katonát.

Amilyen szomorúan jellemző tünete s ne kutasuk most: oka, vagy okozata volt-e a felfordulásnak az egyenruha aláértékelése, olyan örvendetes és biztató kiindulása volt a nemzet újjáébredésének az egyenruha visszatért becsülete. Keserű iskolában, de megtanultuk, hogy nem volt még nemzet a földön, amely hadseregének pusztulását túlélte volna s e felismerés visszavezetett az egyenruha régi fényéhez, kevesebb külsőséggel, de több tartalommal, nagyobb és melegebb bensőséggel.

Van-e azonban eszme, gondolat és érzelem a világon, legyen az bármilyen fennkölt és magas, van-e tisztelet, szeretet és rajongás bármilyen érzésű földön, amelynek vámszedői, haszonlesői ne akadnának? Van-e szentség, amelyen valaki keresni ne akarna? Nincs. Hogyne akadtak volna hát sevegestől, akik az újjáéledt Magyarországnak újjáéledt honvédsége iránt való szeretetében, az egyenruhához visszatérő régi érzelmeiben és bizalmában is felfedezték az üzletet s az alkalmat, hogy a hazaszeretet tüzeit pecsenyeváltási lehetőséggé süllyesszék.

Ügynökök lepték el az országot, különösen a vidéket. Földből burjánzott vállalkozások trianoni lepedővászonnal, nemzetiszínű töltőtollal, revíziós gramofonnal, névtelenek életrajzkötetével és ki tudná felsorolni, mi mindennel profanizálták a multak iránti kegyeletet és jövőt reménylő legszentebb érzéseinket. S hogy még eredményesebb legyen a zsebek ellen indított hadjárat, alig volt ügynök, aki ne állítólagos tisztí mivoltának előrebocsátásával kezdte volna jól betanult monddokáját. Egy sem adta alább tartalékos főhadnagyánál. Előre nyújtottak kezet, letegeztek mindenkit, betelepdek minden fotóbjá s jóakarató leereszkedéssel beszálltak „civilis” és „alantassal” egyaránt; mire felszállt az ember, már alá volt írva a húszhavi részlet, fizetendő és perlendő Budapestben.

Az utóbbi időben mintha megcsappant volna a tisztí rendfokozattal visszaelő vigécek száma. Nem

azért, mintha a honvédség iránt való köztisztelőt alábbszállott volna, hanem a megromlott vásárlóképeség következtében. S hogy most mégis eszünkbe jutottak, egy hír okozta, amit a napokban olvastunk. A műgyetemen írószert árult egy „volt főhadnagy”, természetesen „hazafias célra”. Szívesen fogadták s nagyobb megrendelést tabtek nála. Amikor azonban a tanárségéd figyelmeztette, hogy igazolnia kell magát, a „főhadnagy úr” eltűnt. Otthagyta az írószerteket ingyen.

Tudjuk, hogy bajtársaink is találkoztak már az ügynökök ilyen fajtájával, aki tisztnek adja ki magát. Nagyon helyesen cselekszik a csendőr, ha kivétel nélkül mindeniket igazoltatja és hamis cím használata miatt feljeleni. Nem kell megijedni sem a „majd megmutatom”-tól, sem a vállvergetéstől s a beszéd fonalát sem szabad elterelni hagyni a lényegről: a tisztí rendfokozat igazolásáról, ami persze az „otthonfelejtett” igazolvány miatt sohasem sikerül.

Emellett pedig különös figyelmébe ajánljuk bajtársainknak azokat az ügynököket, akik főként a lak-tanyákat szokták megrendelések gyűjtésének ürügye alatt felkeresni, mert ezek között akadhat — akad is — sok olyan, akinek főfoglalkozása a kémkedés, az ügynökösökösödés csak leplezi azt. A csendőr-laktanyából egyébként is ki van tiltva minden ügynök, kötelességet teljesítünk tehát, ha nemesak távollartjuk őket, de annak is utána nézünk, hogy kicsodák.

Az ügynökösökösödés becsületes kenyérkereset. Tisztelőtreméltó, mint a tisztés ipartízés, mint a kereskedelem, vagy akár a hivatali szolgáltat. Távol áll tőlünk, hogy azt, mint foglalkozást denézzük, vagy hogy e pályának ezernyi kifogástalan képviselőjét megbántsuk, annál kevésbé, mert hiszen az összeomlás után számos olyan bajtársunk is az üzleti életben keresett és talált magának tisztességes megélhetést, akl valóban tiszt volt. Természetes azonban, hogy a tisztí rendfokozat használata, vagy akár csak említése ome tevékenységük alatt nekik sincsen megengedve. Ezt számos honvédelmi miniszteri rendelet tiltja, ha tehát — amit nem hiszünk — ilyen eset is adódnék, arról is jelentést kell tenni a szárnyparancsnokságnak.

Az egyenruha tekintélye nemcsak nagy dolgokon múlik, hanem kicsiségeken, külsőségeken is. Ezek fölött is örködnünk kell tehát. Jó üzletemberek vitóz tisztelké lehetnek s vitéz tisztak is jó üzletemberekké, de csak, ha tetőtől-talpig átvöltozködték. A két foglalkozás tűz és víz: külön-külön fontos és nélkülözhetetlen életem, együtt a Lehetetlen jelképei. Se jó katonának, se lelkiismeretes üzletembernek nem kell ezt magyarázni. Nem is nekik írtuk, hanem azoknak, akiknek egész életét tűzön-vízen át csak annak az egyetlen elvnek a elnizmusra irányítja, hogy: az üzlet — üzlet.

A csendőrnél tett feljelentések megvizsgálása.

Írta: Dr. MISKOLCZY ÁGOST kir. főügyész-helyettes.

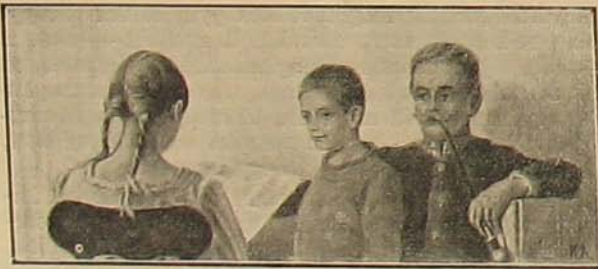
Nagy közérdek fűződik ahhoz, hogy a csendőr alaptalan feljelentéseknek fel ne üljön s ártatlan embereket a nyomozás megindításával meg ne hurcoljon. Ha a csendőr erre a közérdekre kiváló gondot nem fordítana, nemcsak haszontalan és felesleges munkára pazarolná idejét, hanem gyűlöletessé tehetné a csendőrség intézményét, sőt magát az igazságszolgáltatást is. A csendőrnél mindenekfelett a törvényesség képviselőjének kell lennie, közbizalomnak kell öveznie működését, amit veszélyeztetne minden csendőr, ha könnyelműen tett s eleve alaptalan feljelentések alapján hivatalos hatalmára támaszkodva, minden bírálás nélkül nyomozásokat tenne folyamatba. Mindenkor sokat beszélnek az ú. n. politikai szabadságról. Egyet azonban semmiféle hatóságnak és hatósági közegnek sohasem szabad elfelejtetni, hogy t. i. politikai szabadságon az átlagember személyes biztonságát érti, amelyet két oldalról fenyegethet veszély. Az egyik oldala ennek a biztonságának, hogy ne legyen kitéve egyetlen polgár sem polgártársai részéről személyében jogtalan zaklatásnak, akadályoknak foglalkozásában és élete módjában, károsításnak vagyoni érdekeiben; a másik oldala a személyes biztonságának, hogy a polgár az államhatalommal szemben ugyanolyan biztonságot élvezzen személyében, foglalkozásában, élete módjában és javaiban, mint aminőt polgártársai részéről elvár. A tapasztalás azt mutatja, hogy ezt a szabadságot az emberek mindennél többre becsülik s bár fogalmilag nem azonos a politikai szabadsággal, ismételjük, a legtöbb ember csak

azt az országot tartja a szabadság hazájának, ahol ez a biztonság megvan.

Ezzel a biztonsággal függ össze a csendőrnél az a törvényes kötelessége, hogy nyomozást csak akkor szabad indítania, ha a feljelentésben foglaltak valószínűsége és megbízhatósága felől kellő tájékozódást szerzett, s ha úgy találja, hogy a feljelentés polgári per útjára tartozó panaszt vagy nem büntetőre cselekmény tényálladékát foglalja magában, nyomozási megindítania tilos. Ezt a kötelességet megszabja a csendőrnél a Szut. 398., 404. és 464. pontja. Az a csendőr tehát, aki ezt a kötelességét szándékosan vagy gondatlanul megszegi, súlyos szolgálati vétséget követ el.

Nem akarok most olyan esetekkel foglalkozni, amikor a csendőrt rosszhiszemű feljelentők tévútra vezetik. A hamis vádaskodó, vagy tudatos rágalmozó ritkán ellenőrizhető már a feljelentés megtételekor. A csendőrnél ily esetben nem is lehet önálló felelőssége, ha ez az ellenőrzés eleve zártnak volt tekinthető; a feljelentettek alaptalan meghurcolásáért pedig úgyis a hamis vádaskodónak és rágalmozónak kell viselnie a súlyos büntetőjogi felelősséget. Itt most olyan esetekre vonatkozólag kívánok útmutatással szolgálni, amikor a feljelentés kellő megbírlása alapján elkerülhető, hogy alaptalan és törvénytelen nyomozás induljon meg valaki ellen.

A csendőrnél a nála tett feljelentés megvizsgálásában első fegyvere a kellő szakértelem. Ezért mondja a Szut. 416. pontja, hogy a csendőrnél tudnia kell, mely szakaszába ütközik a büntetőtörvényeknek az általa nyomozott bűncselekmény, ismernie kell a bűncselekménynek összes törvény-meghatározta tényelemeit, mert ily ismeret nélkül nyomozása csak laikus értelmetlenség vagy gyermekes kí-

Aratás a Felvidéken.

Aratnak a Felvidéken. Ily aratást ki se látott,
Nem dalolnak a legények, nem dalolnak a leányok.

Kihirdették, hogy szigorún tilos már a magyar ének,
Leány, legény mit tehet mást: magyar nótát — fűtjörésznek.

Hisz' a magyar nem is tudna némán rendet vágni talán,
A kasza is erőre kap az arató zengő dalán.

De a fűttyász most nem vidám. Oly sok bánat zokog benne,
Mint ha ezer magyar szívnek ki-kitörő könnye lenne.

Száll a fűttyős dal az ének, viszi tovább kósza szellő,
Viszi tovább pacsirtadal, viszi tovább bodros felhő.

Azt zokogja ez a fűttyász: „Rabbilincses ez az ének,
De odaát, szabad testvér, a szóztalan dalt megérted.”

Száll a sok bús, magyar nóta fűttynek szárnyán messzi,
[messzi,

Ide, hol nem tilos szóval a nótákat énekelni.

Ide száll a mi szívünkbe, megkönyezzük minden hangját,
De felszáll az egekbe is, hol a fojtott sóhajt hallják.

Fel magasba, az Istenhez, hol az igazságot osztják,
Honnan a Megváltást várja egy bús, vésző, szegény ország
FELEKI SÁNDOR.

Elment a hajó.

Írta: Engelmann Andor g. hadnagy.

És miután lekésték a hajót, leültek a partra és nézték, nézték a tengert.

Esett az eső.

Soha még ilyen esőt! Nem is esett, csak szállott, szemergélt, mint ha álmos, öszi köd verődne a földre. Fáradtan, de konokul. Olyan eső, hogy az ember felnéz ilyenkor a zavaros égre és úgy érzi, hogy nem lesz ennek már vége, hogy nem fog itt többé sütni a nap. Talán soha többé nem fog sütni a nap.

Két hónappal ezelőtt indultak útnak egy lénaparti üres fogolytábor egyik kátrányszagú barakjából. Hárman. Nagyon szerettek volna már hazamenni, mert régen raboskodtak, még Przemyslnél estek fogságba. A hajót akarták elérni, amelyet a dán misszió küldött ide a Sárga-tenger partjaira, hogy összeszedje Kelet-Szibéria maradék hadifoglyait. Hát csak mendegéltek, gyalog, vonaton, szekéren, ezer és ezer verszten vonszolták át magukat... És aztán...

És aztán lekésték a hajót.

A többi mellékes. Félnapot késtek. De nem is egy félnapot, csak öt órát. A hajó hajnalban ment el és ők délelőtt jöttek. Az öböl már üres volt és egy vén kikötőmunkás meg is mutatta a dán hajó füstjét, ami még ott terjengett a szürke víz felett:

— Hajnalban ment el, bátyuskám, hajnalban... Így motyogott az öreg, aki lánypákat gyujtogatott a

sérletezés lenne. Természetesen a csendőri szakértelem gyakorlatilag nagyon keveset érne, ha a feljelentés után, a nyomozás megindításakor, vagy eközben szedné össze tudományát ezen a téren, mert hiszen így a kapkodás átka nyomná munkáját s nyomozótervet sem tudna készíteni a nyomozás irányvonalairól. A csendőrnek legalább is főbb vonalaiban tekintve, bizony a fejében kell lennie a gyakorlatban előforduló büntetendő törvényszegések törvényes fogalmának, de annyit mindenesetre tudnia kell, hol kell nyomban felülnie a büntetőtörvényt, hogy a feljelentett cselekményt a szóba jövő törvényhellyel összevesse.

Ily módon lehet és kell évjáráni a csendőrtől, hogy a nála tett feljelentésből meg tudja állapítani, hogy például polgári per útjára tartozó panaszról van-e szó, vagy sem. Köztudomás szerint az embereknek általában nagy hajlandóságuk van magánjogi követeléseiket büntető feljelentés alakjába öltöztetni, mert azt gondolják, hogy a megijedt adós így könnyebben és gyorsabban fizet s az eljárás nem is kerül pénzükké, mint a polgári per. Nem mindig ismerhető fel ez a célzat magából a feljelentésből, bár az avatott szakember fel fogja ismerni ott is, ahol a panaszos bizonyos jogi fortélyal állította össze feljelentését. Ha pedig a feljelentés szóbeli, az avatott csendőr néhány kérdés feltétele után könnyen tisztába jöhet a való tényállásról.

Sok hiba történik a sértett által túlzott tények elfogadásával. Legtöbbször a vagyoni kárt túlozzák a sértettek, pedig igen sokszor könnyen végére járhat a csendőr az ilyen ravasz, a gyakorlatban többnyire értelmetlen fogásnak. A kárösszeg pontos megvizsgálásával sok felesleges munkától kiméli meg magát a csendőr s az ügyben eljáró hatóságokat is, mert a gyakorlatban nagy különbség az, ha például tulajdon ellen való főmagánvádas kihágásról

van szó, nem pedig hivatalból üldözendő büntettről. A testi sértést panaszoló sértett is sokszor túloz s alig látható zúdódásai mellett belső fájdalmakat s elrettentő körtüneteket mond el. A csendőrnek a nyomozás érdemi része előtt természetesen a dolog eme részével kell tisztába jönnie, hogy megállapíthassa a cselekmény jelentőségét, de nagy hiba lenne mindent készpénznek vennie s jogi következtetéseit így levonnia.

Se szeri, se száma azoknak a feljelentéseknek, amelyeket zsaroló céllal, bosszúból vagy saját bűn leplezése céljából tesznek. Régi közmondás, hogy a hazug embert könnyebb megfogni, mint a sánta kutyát. Ez a nyomozásnál is bölcs irányelv. Tudott dolog például, hogy erőszakos nemi közösülés miatt gyakran tesznek alaptalan feljelentést, rendszerint gazdag emberek ellen. Ha a feljelentés célja a bepanaszolt ember megszarolása csupán, a csendőr a feljelentő alapos kikérdezésével könnyen rájöhet a dolog nyitjára s kellő mederbe tereheti az ügyet. Ugyanez a módszer a feljelentőhöz, vagy panaszoshoz intézett néhány kérdés jó elhárító eszköznek bizonyulhat a bosszúból tett, valamint a saját bűn leplezése végett tett feljelentések ellen is. Közismert típus a sikkasztó vagy tolvaj szolga, aki rablótámadásról vagy zsebtolvajlásról regél a csendőrnek. Ismert típus a biztosító intézetek csalója is, aki ismeretlen tettes ellen tett feljelentést betörés vagy gyújtogatás miatt. A jó csendőrnek már a panasz előadásakor fel fog tűnni egy-egy mozzanat, amelyet a panasz végighallgatása után rögtön felhasználhat annak megítélésére, hogy a feljelentett tényállás való-e vagy sem, még pedig magának a feljelentőnek közreműködése mellett. Nem egyszer megtörténik, hogy a sértettek elvukult gyűlöletükben fellelegíteni akarnak olyan ügyeket, melyekben a bíróság már íté-

moló végén, pedig nem is volt sötét... De talán a köd miatt...

Esett az eső és ök hárman — lekésett utasok —, le-tették batyuikat a rakodópartra és nézték, hogy a tenger felett lengő füstöt hogyan szakítja lassan ronggyá a szél...

Török hadapródjelölt egy zsákon gubbaszkodott közepén. Jobbról ült hadnagy úr Ruzicska, balról pedig infanteriszt Kántor Mihály, aki eredetileg a hadnagy úr pucserje lett volna, de jelenleg már több annál: útitárs ő is az úttalan utakon.

Kántor Mihálynak egy szőrös kozáksüveg volt a fején és csak hallgatott nagyokat a süveg alatt. Kevés-szavú ember volt, községi csordás egy kun faluból. Pásztor.

Török kadét meg csak köhögött. Chabarowszkbán egy petróleumszállító-vonat ütközőjére kapaszkodtak fel és egész éjjel verte őket a havas eső. Azóta köhög a kadét. Sokat köhög, mélyről, sipolva és ilyenkor mellére teszi a kezét és rázkódik bele a két válla. Tegnap este láza is volt.

Ruzicska hadnagy úrnak az orosz katonaköpenyege a sarkát, a szöke szakállá pedig a mellét verte. Szelid kék szemével olyan volt, mint a hagymakupolájú to-bolszki templomok orosz Krisztusai.

És így beszélt:

— Ma láttam először a tengert. Eddig csak fest-ményekről és fotografiákról ismertem. De mindig szer-tem a tengert... Ottthon volt egy kép a falon: „Szel-csend”. Nem eredeti, olcsó színnyomat, de mennyit áll-tam előtte és bámultam!... Tintakék tenger, napsütés, fehér habtaréj az apró hullámok hátán, fehér fellegek lebegnek az égen, fehér sirályok szállnak mélyen...

Nagy-nagy, fényes párába vesző távlatok és messze a látóhatár szélén keskeny földszáv: talán egy ismeretlen sziget, vagy valami távoli hegyvonulat... Jó, jó, hiszen tudom én is, hogy volt ebben a képből valami anizsk-kártyaszerűség és volt benne valami az utazási irodák idegenforgalmi plakátjainak a stílusából, amelyekben a Cote d'Azur pálmái mindig haragoszöldek és Nápoly fölött az ég mindig valószínűtlenül kék... De lehet, hogy éppen azért szerettem azt a falon lógó óceánt, mert úgy adta vissza a napsütést a tengeren, ahogy azt én elképzeltem.

Nyelt egyet és az ásító öbölre nézett. Egy gyékény-vitorlás mandzsubárka siklott a szürke vizen, egyre tá-volodva a parttól.

— Mert ez a fontos! — folytatta és felemelte a mutatóujját. — Mindig az a fontos, hogy mi, szegény emberek szépnek tudjuk elképzelni a távolit, az ismer-tlent... A tenger, az én elképzelt tengerem szép volt, csupa végtelenség, szelíd erő, mélység, titokzatosság, határtalan élet... napsütés, sirálykiáltás, sós leve-gő, fehér vitorla... Jó volt nekem hinni minden tengerek szépségében és fáj ma látni ezt... ezt a valóságot, ezt a moslékszerű szürke víztömeget, ezt az esőverte partot, ezeket a szurtos gyékényvitorlákat, a ködben hunyorgó lámpákat, mindent... az igazi tengert...

Elhallgatott.

Török kadét furcsán mosolygott maga elé, Kántor Mihály azonban csak legyintett egyet, jelezve, hogy ezzel elintézte a Nagy- vagy Csendes-Oceánt:

— Pocsék nagy víz, hogy állna felé a nehézség...

De ezzel — ha rövidebben is — csak ugyanazt mondta, amit Ruzicska hadnagy. Vagy még többet,

kezett. Az a naiv celi vezetői őket, hogy a bíróság előtt bebizonyult tényállás elforgatásával újból ráteríthetik a vizes lepedőt ellenfelükre, vagy legalább is újból meghurcolhatják a csendőrség útján, esetleg készenlétben levő megdolgozott új tanúk közreműködésével új, szigorúbb ítéletet érhetnek el. Ezt a praktikát a jószemű csendőrnek már a feljelentés megtételekor szintén észre kell vennie s megakadályoznia az igazságszolgáltatással üzőtt visszaélést. Nem ritka az az eset, amikor oly bűncselekményt jelentenek fel, amelynek üldözhetősége elévült, akár a bűncselekmény elkövetése óta eltelt idő miatt, akár a magánindítvány elkészítése miatt. Ennek megállapítása a fejelelő meghallgatásakor bizonyára lényegesen egyszerűbb, mint a felsorolt többi esetben, hiszen egyetlen körülmény tisztázásáról van csak szó.

Valljuk meg őszintén, hogy sok csendőrben megvan a hajlandóság arra, hogy minden feljelentést a fentiekben hangsúlyozott előzetes vizsgálat nélkül a nyomozás alapjául elfogadjon. Nemcsak a kellő bírálóképesség hiánya, tapasztalatlanság vagy tájékozatlanság az alapja ennek a hajlandóságnak, hanem sokszor a csendőr vágya a szép, nagy ügyek iránt, amikor a feljelentők részéről hangzatosan, túlzottan nagy jelentőségűnek feltüntetett bűncselekmények nyomozásában neki jutott szereptől személye nagyobb értékelését várja. Mondanunk sem kell, hogy a csendőrnek ki kell ölnie magából ezt a hajlandóságot, amely ellensége a pártatlanság és tárgyilagosság szellemének. Meg kell gondolnia azt, hogy a szűnyögből végre sem lehet elefántot csinálni s előbb vagy utóbb kiderül, hogy a csendőr csak nagyra felfújtt hólyagot görgetett maga előtt, amely elpukkanván, semmivé vált; a tevékenységi naplóba bevezetett nagyszabású bűncselekményre vonatkozó adatok szemre-

hányó tekintete előtt pedig szégyelni fogja magát. Igen, mert ne feledje el a csendőr, hogy a bírósági tárgyalásokon a bírói emelvényen ülő bírák és kir. ügyészek nemcsak az eléjük kerülő vádlottokról mondanak ítéletet és véleményt, hanem a csendőr működéséről is. Őva intek azért minden csendőrt nemcsak a fejjelentések túlzásainak néha jóhiszemű, néha szándékos, de minden esetben felületes elfogadásától, mert ez az eljárás a csendőri feljelentéseket megbíráló bírói hatóságokban olyan véleményt ébreszthet, amely árt a csendőrség egész intézményének. A csendőrség szakavatottsága, leikiismeretessége, alapossága, tárgyilagossága és pártatlansága megköveteli a feljelentések szigorú megbírálását még a nyomozás megindítása előtt. Hála Istennek, tudom, szavam nem a pusztában kiáltónak szava, mert ezek a felsorolt jótulajdonságok a csendőrségi intézmény fennállása óta benne folyton öregbednek s ez az öregedés hozza magával a tekintély és megbecsülhetőség öregbedését is. Ma már az a helyzet Magyarországon, hogy a bíróságok legtejemesebb megelégedésére alapul lehet elfogadni még főtárgyalás megtartására is a csendőrségi nyomozás anyagát, ami lehetetlenség lenne, ha a csendőr letérne arról az útról, amelyen a fentebb kifejtett elvek adnak működésének, szolgálatának biztos irányt.

Mikor a feljelentések szigorú megbírálását hangsúlyozzuk, természetesen világért sem akarnánk abba a túlzásba esni, hogy a csendőrnek a bíró szerepét tulajdonítsuk. Nem, erről szó sem lehet. A csendőr semmiféle eléje kerülő ügyben nem tulajdoníthat magának bírói szerepet, még akkor sem, ha feltétlenül biztos lenne ítélete helyességében. A csendőrnek minden eléje kerülő ügyet szabály szerint az ítélkező bíróság vagy hatóság elé kell juttatnia, mert öneki csak az ítélkező bíróság vagy hatóság tájékoz-

mert a szavában már nem fáradt csalódás volt, hanem nyílt szembehelyezkedés. Átkozódott. Mert így átkozza mindenki a tengert, akitől elvett valamit... A nászutazóknak aranymenyegzőig tartó emlék, holdfényes, gondolás emlék marad ez a szó: Adria. De az otrantói csata özvegyei csak elfakadnak sírva, ha ezt a nevet hallják. És a norvég fjordoknak viharok utáni, sötétcsillagos vízét jókedvű amerikai globetrotterek fényképezik, míg a bergeni halászok asszonyai félőrdülten rászák ökleiket a hullámokra, melyek üres, felfordított csónakot sodornak a part felé... Ime, Kántor Mihály is átkozódik. Legyőzhetetlen akadályt, kínai falat, gátlást érez ebben a szóban: tenger. Szörnyű árok, áthidalhatatlan, átugorhatatlan árok, melynek egyik oldalán ott áll ő, Kántor Mihály, a másik oldalán pedig egy ház, fehérre meszelt, zölddel elhúzott aljú ház, asszony, talán gyerek is, hűvös tornác, nyikorgó kiskapu, farkcsóváló komondor, pirostetejű templomtorony, szőlődomb, faluvége, napban égő mező, szóval minden... Minden, de minden ott van ennek az istentelen víznek a túlsó partján, minden, ami otthon csak frázissá kopott szó, de itt rajongó sóhajtás és halottakat támasztó Ige, mely könnyesen bukik fel minden torokból: szülőföld!...

Talán ezt gondolta magában Ruzicska hadnagy úr is, de nem mondta, mert félt, hogy félrecsuklik a hangja, hogy elpattan benne valami és odavágja magát a rakodópart esőtől fényes cementburkolatára és sírva fogja kérdezni: mit keresünk, mit várunk itt?... a tenger szörnyű úr és mi nem mehetünk innen haza soha. Soha!

Csend volt, esett az eső és Ruzicska hadnagy úr átfogta két karjával a térdét és azt mondta:

— Hjjaj!...

Csak sóhajtott.

Török kadét megmozdult. Kendőbe csavart nyakát kinyújtotta, tenyerét titokzatosan emelte fel és ráncba futott a homloka. mintha valami távoli zajra füleine:

— Jön!...

Piros lázban égett az arca.

A másik kettőre nézett és ahogy látta a megdöbbenésüket, gyerekesen ravasz arcot vágott:

— Persze, ti még nem... Ti még nem halljátok, hogy jön, hehehe...

Nevetett, szinte hangtalanul és lángoló szemmel nézett valahová messzire. A tengerre.

— Mi jön, Gyurkám? — hajolt hozzá Ruzicska hadnagy úr a doktor bácsik és nagypapák gyöngédségével. — Mi jön?

— A hajó barátom, a hajó — hadarta Török kadét és megint intett. — nem hallod? ... Te se hallod, Miska?

Kántor Mihály tanácstalanul fordította ki a tenyerét és jelentette, hogy ő se hallja. Nem hall biz ő semmit. És aggódva hunyorgott, hogy itt valami baj van...

— Egy kis lázad van Gyurkám, — mondta Ruzicska hadnagy úr és átkulcsolta a kadét pulzusát, — egy kis láz... Gyere csak, ott hátul, a raktárak mögött van egy barak, amiben a cseh légionisták laktak... Üres most...

Hóna alá nyúltak, kétfelől emelték Török kadétot.

— Nem megyek, — zökkent vissza a zsákra a kadét, — nem megyek!...

Lihegett és kiabált:

— Nem megyek!... Nem kell barak. Megint barak és prices, apró ablakok, pókháló gerendák és kátrány-papír-szag... Nem kell...

tatását megalapozó tények kiderítése a feladata. Ez a feladat azonban olyan, amely a csendőr ítélőkéességét is próbára teszi, hogy az igazságszolgáltatásnak valóban hivatása magaslatán álló szerve lehessen. Ez a feladat, amint láttuk, lényegében az, hogy a csendőr az igazságszolgáltatás számára igaz tényeket nyújtson, egyúttal pedig örökjék azon, hogy ami nem tartozik az igazságszolgáltatás feladatkörébe, azt már ő, mint az igazságszolgáltatás első lépésőjen álló őr, távolítsa onnan el.

A természettudományok és a technika fejlődésének befolyása a bűnözésre és a nyomozásra.

A büntető eljárás eszményi célját az anyagi igazság megállapítása, vagyis a valóban bűnös érdemszerű megbüntetése, az ártatlannak ellenben a vád alól való felszabadítása képezi. Ezt a célt tekintve a büntetőper központja a bizonyítás, ettől függ az eredménye, ez hivatott a valóság megállapítására, jelesen, hogy követtek-e el bűncselekményt, ha igen, ki és minő körülmények között.

A bizonyítási eljárás módjai és eszközei az idők folyamán a mindenkori kor szelleméhez, felfogásaihoz és alkotmányjogi viszonyaihoz igazodtak. Egy pillantás a bizonyítási rendszerek történetére, a fejlődése igen színes és tarka képét mutatja.

A sötét középkorban a kor elmaradt és babonás szellemének megfelelően istenítéletek alkalmazásával keresték az igazságot. Ha a régiek nem tudták eldönteni, hogy az

igazság kinek az oldalán van, az igazság kinyilatkoztatásáért, mint legfelsőbb és csalhatatlan bíróhoz, magához az istenséghez folyamodtak. Az érdekelteket isteni ítéleteknek, különböző próbáknak vetették alá abból a meggyőződésből kiindulva, hogy az ártatlan mindenkor győz, a bűnös pedig rajtaveszt.

Ilyen istenítéletek voltak a tüzesvas-, a tűz-, a forróviz-, a hidegviz-, a keresztpróba, továbbá a sorshúzás, a tetemrehívás és a perdöntő hajvívás.

A tüzesvaspróbánál izzó vadarabot kellett bizonyos távolságra a kézben tartva elvinni, vagy pedig izzó ekevasak meztláb keresztül haladni. A krónikák feljegyzései szerint hazánkban az 1208-tól 1235-ig terjedő időszakban csupán a nagyváradi káptalan előtt 389 esetben alkalmazták a tüzesvaspróbát. A tűzpróbának alávettettek viasszal átitatott ingbe öltözve égő máglyán kellett áthaladnia. A forróvízpróbánál a kezét forró vízzel telt katlanba mártották, vagy pedig a katlan fenekéről kellett bizonyos tárgyakat (gyűrű stb.) kivenni. Aki ezeknél a próbáknál megégette magát, annak a bűnösségét bizonyítottnak tekintették. Sajnos, nincsenek adatok arra, hogy akad-e olyan, aki nem égette meg magát?

A hidegvízpróbának alávettettekét kötélre erősítve, összekötözve folyóvizbe dobták. Ha a test — bárcsak pillanatokra is — a víz felszínén úszott, bűnösnek mondták ki, hisz a víz nem akarta bevenni. A keresztpróbánál a bizonyító feleknek kiterjesztett karokkal a kereszt elé kellett állniok. Aki tovább bírta, annak volt igaz.

A sorshúzásnál kendő alá rejtett jeltelen és keresztel jelzett kocka közül való választás bizonyította az igazságot. A tetemrehívásnál az a hit vezérelte a régieket,

Utálkozva rázta a fejét és hirtelen rejtelmesen kezdett mosolyogni:

— Várjatok csak, mondok valamit...

A láz beszélt belőle:

— Hát, tudjátok, én régen tudom, hogy jön a hajó, de csak a kellő pillanatban... igen, a kellő pillanatban akartam megmondani... Hát most elárulom.

Jóindulatúan mondta ezt, mintha valami bizalmas titkot, valami meglepően jó hírt kötne valakinek a lelkére:

... tegnap este, mikor te a homlokomra tetted a kezdet és azt mondtad, hogy lázam van, akkor is hallottam a zakatolását, ... a hajó zakatolását... Ne szakíts félbe, mert igenis hallottam, érted: hallottam!... Nagyon gyengén, nagyon messziről, mert talán egy másik kontinens partjain járt még akkor, de én felfogtam a hangot és ráismertem, hogy ez a mi hajónk! Értünk jön... Eljön értünk ide, a tenger partjára, hogy elvi-gyen... minket... haza...

Kántor Mihály a csizmája orrát nézte kitarotán és hadnagy úr Ruzicska is hallgatott.

A kadétnak lobot vetett szeme:

— Majd meglátjátok!... Majd meglátjátok, hogy itt ülünk-ülünk a parton és egyszer csak ott, messze a tengeren felszakad a köd és ott fog jönni felénk a hajó... Majd meglátjátok, hogy fog jönni a hajó; hasítja a vizet, dübörögnek benne a gépek, csattog rajta a zászló és hogy megrendülnek majd itt a partok, mikor zugni kezd a szirénája... És akkor felemelitek a fejeteket, mert megértitek, hogy régi-régi hangokat hoz felénk a hajó!... Minden benne lesz ebben a zúgásban... Így, így zúg otthon a szél téli esteken és így zúgnak tavaszi áradásban a gátakba vert folyók, így zúgnak házatok előtt a nyárfák és így zúg a májusi záporokat hozó tá-

vóli mennydörgés, így zúgnak át a szomszéd határból, nyári délutánokon a cséplőgépek...

Megrándult a szája és dobolt a láz a halántékán:

— És horgonyt dob akkor a hajó, ... mi hárman pedig glédába állunk itt a parton, és így kiált felénk az aranykorlós parancsnoki hídról a kapitány...

Szegély Török Gyurka kadét szétdobta két karját, mintha ő volna az álomhajó kapitánya. És szókokolt:

— Férfiak! Köszöntlek benneteket az otthoni föld és ég, levegő és napsugár, erdők, halmok, hegyek és rétek, ismerős utak, régenlátott házak, patakok, pázsitok, virágok és felhők nevében!... Hét éve, hogy itt vártok, vagy hétszáz éve vártok?... talán ezer éve vártok?... Infanteriszt Kántor Mihály, te hét csizmát koptattál el a szibériai mezőkön és szenvedtél felette sokat; Ruzicska Gyula hadnagy, te tenger sírás fojtottál éjszakánkint a pokrócodbá és te fiam, Török kadét, te költő voltál régen és hej, de sok álmod temetted el itt, hét tél havába, hét nyár sarába!... Jöjjetek hát hozzám, ti fáradtak, ti vigasz nélkül valók, ti bujdosók unokái, ti idegen földön hagyottak és én elviszlek innen benneteket...

Köhögött. Homloka úgy izzott, mint egy tüzes vaslap. Makacs száját összeszorította és zavart tekintetével a láthatárt kémelte:

— Jön!...

Gyerekek, haldoklók, költők és próféták legyűrhetetlen hitével hallgatózott:

— Nem hiszitek?... nem hiszitek, hogy jön?

Ruzicska hadnagy úr átölelte a kadét vállát, bele-nézett a lázas arcba és komolyan, egyszerűen mondta:

— Hinni kell...

Szél támadt és a rakodópart kőkockáit csobogva verte a tenger...

hogyan az áldozat teteme újból vérezni kezd, ha a gyilkos keze érinti. Ilyen istenítéletet örökített meg Arany János is Tetemrehívás című balladájában. A perdöntő bajvívásnál a felek fegyverekkel mérköztek. Az igazság a győztes oldalán volt. Ha férfi és nő álltak egymással szemben, úgy a küzdelemhez a férfit övig a földbe ásták. A perdöntő bajvívást hazánkban Mátyás király 1486-ban szüntette meg.

Az emberi ostobaság legnagyobb fokát azonban az ú. n. boszorkánymérlegek képezték. A boszorkány-gyanús egyéneket ugyanis lemérték és ha súlyuk az előzőleg becsült súlynál nem volt több, úgy a bírák az ördöggel való cimborálást bizonyítottak látták. Ilyen mérleg állítólag Szegeden is volt használatban.

Nem kell külön rámutatni arra, hogy a bizonyítás ilyen módjai és eszközei nem vezethettek az igazság megállapításához, ellenben annál több ártatlan ember romlását eredményezték.

A XIII—XVII. századok büntető eljárását a bírói önkény, a kötött bizonyítási rendszer, az eljárás titkosága és a kivallatás jellemezték. A kötött bizonyítás abban nyilvánult, hogy a törvény meghatározta a bizonyító eszközöket és azok bizonyító erejét. A bizonyítékok szabad mérlegelését nem ismerte. Ebben a korban a terheltet egyszerű vizsgálati tárgynak tekintették, kinek a beismerés kötelessége volt. A beismerés volt a bizonyítékok királynője, melyet a kínpad (tortura) alkalmazásával igen könnyen meg lehetett szerezni.

Bírák és hóhérok versenyeztek a kínzó eszközök és eljárások tökéletesítésében. A botozás és éheztetés a legenyhébb eszközök közé tartozott; spanyolsapka, spanyolcsizma, ujjszorító, nyújtólétra, szeges fekhely súlyokkal megterhelve, hátrakötött kezekkel a mennyezetre felhúzás, megpörkölés, erőszakos vizitálás és még számos más embertelen készülék és eljárás volt ennek a bizonyítási eljárásnak szegénytelen eszköze. A terhelteket néha kétszer-háromszor is alávetették a legembertelenebb kínzásoknak, kik gyakran a kínpadon lehették ki lelküket. A „beismerés”-t ilyen eszközökkel természetesen nemcsak a bűnösökből, hanem az ártatlan emberekből is sikerült kicsikarni.

Ez az emberi elme szomorú eltévelyedését képező, kegyetlen, de a bíró számára kevés fejtörést okozó, kényelmes bizonyítási rendszer sok százezer ártatlan ember életébe került. Egykori statisztikák szerint a spanyol inkvizíciónak 1483-tól 1727-ig 21.876 ember esett áldozatul, ezek közül 3174 embert elevenen elégettek.

A XVIII. század második felének emberséges mozgalmi eltörölték a kínpadot. Hazánkban a kivallatást Mária Terézia 1776. évben szüntete meg.

A kivallatás eltűnésével a beismerés már nem volt többé olyan könnyen megszerezhető és így sokat veszített jelentőségéből, azzal szemben tehát a tanuvallomások értéke emelkedett.

A francia forradalommal megindult fejlődés vezetett végre a már minden művelt államban uralkodó perjogi rendszerhez, mely a kötött bizonyítási rendszer helyébe a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvét juttatta. A modern perjogi rendszernek jellemző ismérvei a vád alapján való eljárás, a vádló és vádlott perfélegyenlősége, a főtárgyalás közvetlenségének, szóbeliségének és nyilvánosságának elve. A bizonyítás a vádló kötelessége, ezzel szemben a vádlott a tagadás kényelmes álláspontjára helyezkedhetik, mert a beismerésre semmiféle eszközzel sem kényszeríthető. A vádhatóságnak joga van a véde-

léshez szükséges támpontok megszerzése végett még a bírói eljárás elrendelése előtt nyomozást folytatni. Ezt a nyomozást, a bizonyítékok összegyűjtését a gyakorlatban a vádhatóság irányítása mellett a nyomozó hatóságok teljesítik.

A büntetőjog modern fejlődése következtében a terhelte beismerése, mint bizonyítóeszköz, úgy szólván teljesen kikapcsolódott; a bizonyítás rendszerének gerincét most már a tanuvallomások alkották. A lélektan kutatásai és kísérletei azonban időközben a tanuvallomások megbízhatatlanságának megállapításához vezettek és így azok bizonyító értékét leszállították. Mint ősrégi, de eddig kellően nem méltányolt és ki nem használt bizonyító eszközök, a nyomok, bűnjelek (reálbizonyítékok) léptek előtérbe annál is inkább, mert ugyanerre a korra esik a természettudományoknak és a technikának rohamos fejlődése is, melyek a reálbizonyítékok értékeléséhez új találmányokat és eljárásokat szolgáltatottak. A tanuvallomások megbízhatatlanságának felismerésével úgyszólván csödbe jutott bizonyító rendszer kinyújtotta kezét a reálbizonyítékok után. A reálbizonyítékok ilyen előtérbe nyomulásával a bűnper előkészítő része, a nyomozás és vizsgálat sokat nyert jelentőségében. Főtárgyalásra ugyanis még az utolsó pillanatban is lehetséges, akár tucatszámra tanukat megidézni, de a tárgyi bizonyítékokat már az előkészítő eljárás legelső pillanatától kezdve kell rendszeresen összegyűjteni. Ez a tény a nyomozó hatóságok munkájának jelentőségét emelte, de egyben igen nehéz feladatot is juttatott számukra.

A technika és modern természettudományok csupán a XIX. század folyamán indultak rohamos fejlődésnek. A tudományos vegyészeti alapjait megvető atomelmélet felállítására és az ebből kiinduló vegyi felfedezések egész sorozata, a modern orvostudomány legtöbb korszakalkotó felfedezése, a villamosságok az ember szolgálatába állítása és az idevágó találmányok, mint a távíró, telefon, szikratávíró, rádiótelefon, izzólámpa, továbbá a vasút, a gőzhajó, a robbanómotor, gépkocsi, repülőgép, fényképezés és mozgófényképezés, a röntgensugarak, a gép, valamint a műszertechnika és a modern fegyvertchnika fejlődése is mind a XIX. és XX. század vívmányai.

A technikának és a természettudományoknak ez a fejlődése nem maradt hatás nélkül a üzőzők eljárásaira és eszközeire.

A bűnözés ezt a korszakot megelőzőleg az emberi elme változataitól eltekintve, kezdetlegesnek volt mondható. Hasonlóképpen kezdetleges volt azonban a bűnözés elleni küzdelem is, melyet sok nyers erőszak, kevés gondolkodás és tökéletes szervezetlenség jellemeztek.

A technika és a természettudományok hirtelen fejlődése egy csapásra megváltoztatta ezt a képet.

Ennek a fejlődésnek következtében a társadalmi, gazdasági és kereskedelmi viszonyok is hatalmas változásokon mentek át. Mindezek a tényezők összességükben élénken hatottak a bűnözésre és pedig két irányban:

A változott viszonyok egyrészt új bűnözési alkalmakat teremtettek, másrészt, különösen a technika és természettudományok fejlődése új bűnözési eszközöket adott a gonosztevők kezébe. A bűnözők világa hajlékonyan alkalmazkodott az új viszonyokhoz. Hamarosan rájött az új bűnözési alkalmakra és nem is késlekedett azokat kihasználni, de a kínálkozó új bűnözési eszközök után is azonnal kinyújtotta a kezét, hogy azokat saját szolgálatába állítsa.

Az első biztosítási ügylet megkötését nyomon követte az első biztosítási csalás, az első villanyerőmű felállítását az első áramlopás, a vasutak üzembehelyezésével azonnal megjelent a vasúti tolvaj jellegzetes típusa, a pénzhamisító sietett a fényképezetet is felhasználni és az első autogénvágós kasszafúrás olyan időpontban következett el, amikor ez az új találmány még újszólván nem is volt köztudomású. A pusztákon száguldozó betyár és az erdei haramia rettegett a akjai eltűntek; a modern bűnöző a tisztos polgár árca mögé rejtőzve, folytatja üzelmét.

A technikai eszközök felhasználása bizonyos műveltséget, ismereteket követel meg, ezért a mai kor bűnözői között már nem csupán tudatlan, mindenre elszánt szegény ördögök, hanem főleg az iparosostályhoz, de gyakran — különösen intellektuális bűncselekményeknél — a középosztályhoz tartozó elemek is szerepelnek. Egyik-másik bűnöző magasfokú technikai ismeretekkel rendelkezik; olyan egészen új műszerek és eljárási módokat talál ki és alkalmaz, hogy azok segítségével a becsületos munka terén is boldogulni tudna.

A bűnöző társadalom éber figyelemmel kíséri a technika előrehaladását és annak minden eszközét és eljárását azonnal kiaknázza. A technikai eszközök hatása a bűnözőkre a specializálódásban és a bűnözőszövetségekbe tömörülésben is megnyilvánul. A modern bűnözés szakismereteket követel meg, ezért a hivatásos gonosztevő kitart választott mestersége mellett. Ha kasszafúróként kezdte, mint ilyen dolgozik továbbra is, az ékszertolvaj is megmarad a szakmájában és a zsebtolvaj sem tágít jól kitanult mestersége mellől. Vannak bűnözési ágak, melyek technikailag tökéletes művelése több szakmában is alapos jártasságot kíván, például a pénzhamisítás. Ezeknél a hozzáértő bűnözők szövetkezetekbe tömörülve, folytatják üzelmüket. A pénzhamisításnál vegyész, litografus, cinkografus, fényképész áll össze a hamisítás végrehajtására, de a hamis pénz terjesztésére szívesen bevesznek a bandába kereskedőt vagy hasonló foglalkozású embert. Így volt ez a közelmúltban a rákoscsabai örs által kiderített pénzhamisítási esetről is, ahol a hamis pénz készítője cinkografus volt, de a terjesztésre már egy vagyonos mészáros mestert nyert meg. Betörőbandák lakatosokat, fémestergályosokat, asztalosokat, kőműveseket és hasonló foglalkozású mesterembereket részesítenek előnyben.

Hogy mennyire szakszerűen végzik a hivatásos bűnözők munkájukat, arra jellemző a wieni Breitwieser nevű betörőkirály esete, akit a rendőrök elfogása alkalmával agyonlőttek. Breitwieser hagyatékában a legtekélyesebben berendezett lakatos- és fémestergályos-műhelyen és abban előállított páratlan minőségű betörőeszközökön kívül a technikai irodalom egész kis könyvtára is szerepelt. Amerikában, de újabban már Nyugat-Európa nagy metropolisáiban is a bűnözőknek szövetkezetekbe, bandákba tömörülése az utolsó évtized alatt aggasztó méreteket öltött. Ezek az anyagi eszközökkel rendelkező, kitűnően szervezett bandák a jogrend ellen mondhatni sikeres küzdelmet folytatnak.

A modern gonosztevők folytonosan változó technikákkal, gyakran egyenesen szenálisan megtervezett és végrehajtott cselekményeikkel a legtapasztaltabb nyomozót is elképesztik. A berlini Disconto-Bankba történt betörésnél a betörők a föld alatt jutottak a bank trezortermébe, ott a hatalmas páncélajtó zárait belülről elrontották és ezáltal 22 órai munkaidőt biztosítottak maguknak. Mialatt a páncélajtó másik oldalán a bank és a

trezorgyár szakemberei afelett tanakodtak, hogy mi baja lehet a zárnak, az ajtón túl a betörők autogénvágóval a trezorterm belsejében elhelyezett páncélszekrényeket nyugodtan sorra nyitogatták és 1,000.000 márka zsákmánnyal távoztak.

A modern bűnözés minden egyes ágazatában szokásos eljárásoknak és az alkalmazott eszközöknek részletes ismertetéséről, az anyag terjedelme miatt, köteteket lehetne írni, ezért itt csupán egyes kiragadott példák megvilágítására lehet szorítkozni.

Nézzük először a bűnöző világ „nehéziparát” képviselő *betörőszakmát*, különös tekintettel a kasszafúrásnál használatos eljárásokra és eszközökre. Az értékeket minden időben biztos módon igyekeztek megőrizni. A régi századok céhbeli kézművesei versengtek egymással a nehézasztalos, mindenféle csalafinta zárószervezetekkel biztosított tölgyfa-pénzesládák és pénzszekrények készítése terén. Az ilyen megőrzési alkalmatlanságok a bűnözés fejlődésével természetesen teljesen elavulttá és hatástalannak váltak. Átadták a helyüket a vasból készült, komplikált zárószervezetű pénzszekrényeknek, majd az acélipar tökéletesedésével a különböző acélfajták és beton-tömítések kombinációjának. De amilyen mértékben tökéletesedtek az értékek megőrzésére szolgáló alkalmatlanságok, ugyanolyan mértékben fejlődtek a bűnözők támadóeszközei. A céhbeli asztalos- és kovácsmester együttes igyekezetéből létrejött cifra pénzesláda felnyitásához elegendő volt a fejsze, a harapófogó és a kalapács, melyeknek még a gyengébb vasszekrények sem tudtak ellentállni. A régebbi szerkezetű, vas- és acélalazatú pénzszekrényeket a kasszafúrók leleményesen alkalmazott szerkesztésükkel, az ú. n. hidegeljárás segítségével, rövid idő alatt ki tudják nyitni. A hidegeljárás lényege abban áll, hogy a betörő a pénzszekrény vas- vagy acélfalába mellfurdanccsal több lyukat fúr, a lyukak közt lévő falrészt hidegvágóval átvágja és ezután a lyukak által körvonalozott darabot kiemeli. A fúrás helyének megfelelően ily módon vagy a szekrény belsejébe nyílt útja, vagy pedig a zárószervezeteket sikerült szabaddá tennie úgy, hogy a reteszek félretolásával a szekrény ajtaját ki tudta nyitni. Az ipar erre az eljárásra páncéllemezek alkalmazásával válaszolt, melyek a fúrásnak és hidegvágásnak megbízhatóan ellenállnak. Ezenkívül a biztonságát még számos más újítással is növelték. Így a kulcslyukakat igen kicsinyre méretezték, hogy több tolvajkulcsot ne lehessen egyszerre bevezetni. A kulcslyukakat páncélozott zárósapkákkal látták el s a legbonyolultabb szerkezetű zárat alkalmazták, melyeknek precíziós mechanizmusa 0.1 mm-re van beállítva. A fokozottabb biztonság kedvéért a zárat mélyen a szekrény falába, jól védetten építették be.

A kasszafúrók ekkor sem jöttek zavarba, mert csupán a technika még újabb felméréseit kellett céljaikra kihasználni. Ilyenek az acetilén lángvágó, a thermit, később a villanyvágó. Ez az ú. n. melegeljárás. A lángvágóval vagy villanyvágóval, melyek többeszer hőfokú lángot produkálnak, a szekrények páncélfalának megfelelő részeit felolvadtják és kivágják. A termitpor, alumíniumpor és vasoxid keveréke, mely meggyújtva olyan magas hőfokot fejleszt, hogy a páncéllemezeket elégeti. Hátránya, hogy csak függőlegesen hat. A villanyvágó kitűnő kasszafúróeszköz ugyan, de ilyen célokra csak korlátozottan használható, mert alkalmazásánál elsősorban egyenáramra, másodsorban pedig a rendes világítási hálózatinál erősebb áramra van szükség. Az áramátalakítót (transzformátort) a betörő magával tudja a helyszínre vinni és

így a váltóáramú hálózat mellett is tud ugyan dolgozni, de az áramerősségnek meg kell lennie. Ezt főleg gyárak, üzemek páncélszekrényei ellen való támadásnál találhatják meg.

A legújabb, ú. n. tűz-, betörés-, termit- és lángvágó-biztos páncélszekrények már ezekkel a veszélyekkel is számolnak. Az ilyen szekrények falai számos különböző keménységű és olvadási fokú acél-, páncél- és vörösrézlemez-ből készülnek. Az egyes lemezek közti hézagokat gránitkeménységű anyaggal öntik ki, melybe sűrűn egymás mellé kereszt- és csavaralakú keményített acél- és páncélrudakat ágyaznak be. A precíziós zárat mélyen építik be és külön olvadásbiztos páncéllemezekkel védik. Az ajtókat a benyomástól vagy kifeszítéstől az ajtókeret és az ajtó oldalainak fűrészfogszerű kiképzése óvja. A falak és a sarkok teljesen símára vannak kiképezve, hogy egyáltalán nem nyújtanak támadási pontot.

A hideg- és melegeljárás kombinált támadásánál azonban már ezek a páncélszekrények sem tudnak ellenállni; biztonságuk csupán abban a körülményben rejlik, hogy felnyitásukhoz olyan hosszú időre (pl. 43 óra) és oly tetemes anyagmennyiségre (pl. 35 mm) van szükség, amennyivel a kasszafűró nem rendelkezhetik, illetve amennyit feltűnés nélkül nem képes a helyszínére szállítani. Minden mástól eltekintve pedig, az ilyen tökéletes használat elleni támadáshoz szükséges eszközök és anyagok meglehetősen drágák, úgy, hogy nem minden betörőnek áll módjában az üzleti vállalkozásába nagy összeget befektetni.

Érdekes egy pillantást vetni arra, hogy a nagybankok értéktartó trezorhelyiségei milyenek? A Banque de France-nak a talajvíz színvonalá alá épített hatalmas páncélkamráiba csupán egyetlen olyan páncélajtó vezet, mely több ezer kg súlyú, úgyhogy csak két villanymotor működésbe hozásával lehet kinyitni. A trezorhelyiségek külső falai ú. n. bajonettpáncélozással vannak ellátva; ez azt jelenti, hogy a falakba vízszintesen csavart, lapos acélrudak vannak beeresztve, melyeket kör keresztmetszetű acélrudak erősítenek egymáshoz.

Egy amerikai bank mérges gázokkal próbálta páncélkamráit megvédeni. A rejtetten elhelyezett gázpalackok a legcsekélyebb fűrészi vagy zárfelnyitási kísérletre önműködőleg megnyíltak és a páncélkamrát mérges gázzal árasztották el. Ezt a látszólag kitűnő ötletet nem jutalmazta siker, mert a hűnözök a technika egy másik találmányának felhasználásával, gázalacccal dolgoztak és a betörést sikeresen végre is hajtották.

A közismert, komplikált, jeligés vagy jelmondatos záratok kívül már olyan zárok is vannak, melyek időzített nyitásra állíthatók be és ebben az esetben — a beállítás időpontjáig — még saját kulcsaikkal sem nyithatók. A nagybankok páncélhelyiségeiket a falak és zárok tökéletes technikai berendezésén felül mindenféle elképzelhető védelmi eszközökkel is igyekeznek biztosítani. El vannak látva elektromos riasztó-berendezéssel, mely a páncélfalak pusztá érintésére működésbe hozza az őrhelyiségekben elhelyezett riadókészülékeket és azt is jelzi, hogy a veszély a páncélkamra melyik részéből fenyeget. A páncélfalakba láthatatlanul periszkópra emlékeztető, trezoroszkóp elnevezésű kémlelőszervezetek vannak beépítve, melyek az egész trezorhelyiségnek kívülről való áttekintését lehetővé teszik. A helyiségekben, folyósókon tükrök vannak elhelyezve, melyek a portyázó öröket a rajtaütéstől óvják meg. Legújabbban az ú. n. infravörös sugarakat is felhasználják a páncélhelyiségek biztonságának emelésére. A páncélhelyiséget adócelláktól vevőcellákig haladó, zárt áramkört alkotó láthatatlan infravörös sugarak egész hálózata

szövi keresztül-kasul. Ezeknek a sugaraknak egyszerű át-lépés által való megszakítása megszakítja az áramkört is és működésbe hozza a riadókészüléket, de működésbe hozhat több, észrevétlenül beállított fényképezőkészüléket is.

Az ilyen eszközökkel biztosított páncélhelyiségek tökéletesen biztosak és — legalább egyelőre — betörésmentesnek tekinthetők. Nem tudhatjuk azonban, hogy a jövőben a technika melyik újabb vívmánya fog meglepetést okozni. Így pl. a napokban a Bosch-művek újfajta rotációs forgóvészével léptek a nyilvánosság elé, mely 18.000 percnkénti fordulatszámmal állítólag a legkeményebb nemes acéllemezek megtámadására is alkalmas. Az eddigi tapasztalatok szerint számolni kell azzal, hogy ezt az eszközt nemsokára már a bűnözők is alkalmazni fogják.

(Folytatjuk.)

A cukorkajátékos családok.

írta: Dr. SCHREIBER DANIEL rendőrkapitány.

A vásári játékosok állandóan változtatják kisdud játékaikat, részint azért, hogy az újdonsággal újabb játék kedvet öntsének az érdeklődőkre, részint azért, mert egy veszedelmesebben elharapozott játékot, mint például a lemezdobálást a hatóságok erőteljesebben üldözik és az újságok révén a közönség is mindjobban értesülést nyer arról, hogy ezekkel a játékokkal csak veszteni lehet, nyerni pedig sohasem.

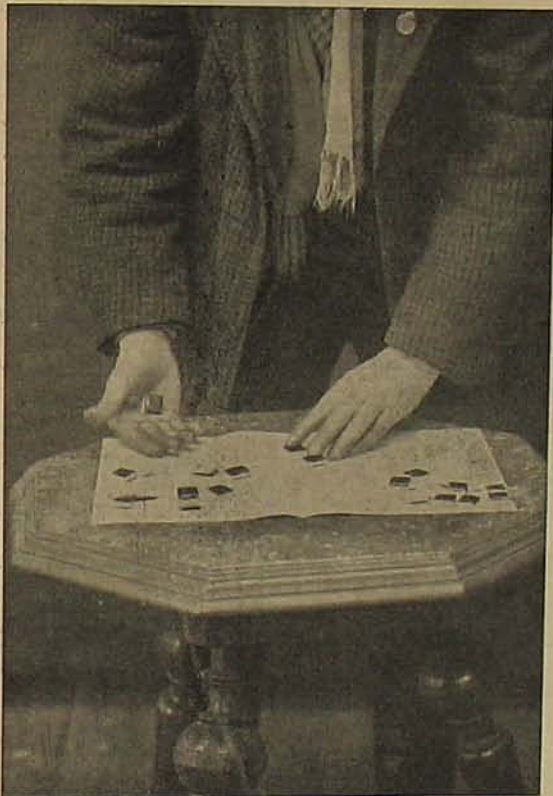
A régi, veszedelmes birbics-játéknak már csak a hírt ismerik az emberek, az úgynevezett „láncjátékosok” is ritkán szerepelnek a vásárokon és kirándulóhelyeken, a lemezdobálók pedig lassú kiveszőfélben vannak, mert amióta a bíróságok mint csalókat büntetik őket, a legtöbbje jelenleg fogházban vagy börtönben ül s a szabadon maradtakat kicsit megriasztotta az állandó razzizás, ellenőrzés. (A m. kir. Kúria B. III. 898/13—932. sz. végzése szerint a lemezdobálással elkövetett károsítás a fondorlatos megtévesztés fogalmát kimeríti, tehát csalás.)

Új, ártatlanabbnak látszó játékot kellett kitalálni a vásári csalóknak. Kitalálták az úgynevezett cukorkajátékot. Körülbelül 50—60 drb kis, kb. 1½—2 cm. felületű, ½ cm. magas Stihmer-kocka cukorkákkal játszó s az a lényege, hogy abból egynként vagy párosával 30—40 drb-ot leszámolnak, összekeverik s el kell találni, hogy páros vagy páratlan-e a leszámolt cukorkák száma. A játékot ezért „páros—páratlan-nak („pár—unpár”) is nevezik.

Jogi elbírálás szerint ez a játék lehet egyszerű rendőri kihágás, tiltott szerencsejáték vagy pedig csalás, aszerint, hogy mit ismer be a gyanúsított (kihágásnál a tenhelt), mit mondanak a sértettek, a tanúk és mi állapítható meg a játék lefolyásából.

Nézzük azonban előbb a játék pontos lefolyását.

A játék-rendező vásárokon, kirándulóhelyeken, strandokon kis asztalkát állít fel, amely tele van mindenféle tarka holmival, zsebkéstől kezdve hangosan berregő ébresztő óráig minden apróság ki van rakva. Ez a csalogató, kedveslélő, sok-sok néma „felhajtó” (kivéve az ébresztő órát!). Ezeket a „tárgyi” felhajtókon kívül élő felhajtókkal, „falazókkal” (tolvajnyelven „kömfivesekkel”) is rendelkezik a játékrendező, akik öten-hatan is körülveszik — sokszor egymást felváltva — a kis asztalkát, mindig nyerne, mindig ébresztő órát s nemcsak ők csapnak nagy zajt, kiabálva, hogy nyertek egy órát, hanem nyomban felhúzzák a „Weckert” is, hogy az is berregjen éktelenül, tanúbizonyságul annak, hogy tényleg úgy van, ahogy kiabálják, nyertek egy ébresztő órát!... Amit a falazók

A cukorkakajátékos tenyerében rejtje el az utolsónak letett cukorkát. A csaló a játék lefolyásakor a tenyerét természetesen lefelé tartja, így az elrejtett cukorka nem látható.

A cukorkakajátékos a kisujja alá rejtje el az utolsónak levett kis cukorkát. Játék közben persze ez nem látható ilyen feltűnően. Sőt, egyáltalán nem lehet látni.

nyernek, az néhány percen belül úgy is visszakerül az asztalhoz, vagy úgy, hogy a nyereménytárgyat beváltják pénzre (a pénzt elveszítik a legközelebbi játéknál), vagy úgy, hogy a tárgyakat visszacsempészik az asztalra.

Ha ezzel az ügyesen rendezett sok hü-hóval a kis asztalkát körülpik az érdeklődők, a játékrendező megmutatja a játékot. Ez „ingyenbe” megy, részt lehet venni benne, nem kell fizetni, nem lehet veszíteni, csak nyerni lehetett volna, ha „igazánba” ment volna a játék. Mert ilyenkor a játék iránt érdeklődő tényleg eltalálja, hogy páros-e vagy páratlan a leszámolt cukorka mennyiség, oly egyszerűnek találja a cukorkák leszámolását, hogy a legközelebbi játéknál már legalább 5 P-vel megteszi az egyik ébresztő órát vagy gyöngyháznyelű zsebkest és — veszít. Roppant bosszantja a dolog, megint utánaszámol, amikor ismét megcsinálják, eltalálja, azonban akkor csak az egyik falazó tett, és az „nyert” is, de naiv játékosok azt nem tudják, hogy ez csak olyan reklám-nyerés. A következő leszámolásnál ismét tesz, és ismét veszít. Ha még van pénze és nagyon makacs természetű, minden pénzét otthagynak a játékot, hogy ott csak nyerni lehet. Csak számolni kell tudni legalább százig. A játékos a bal keze felőli oldalon, az asztal első részén (hátról vannak a nyereménytárgyak) tartja egy csomóban a kis fehér papírba csomagolt cukorkákat. Jobb kezével pedig párosával vagy egyenként elvesz ezekből a cukorkákból s az asztal jobb oldala felé tolja. Közben mondja a mondókáját, amellyel bizalmat igyekszik maga iránt kelteni.

mást mondok, mint amit a kezemmel teszek. Leszámoiom a cukorkákat párosával s az nyer, aki kitalálja, hogy páros-e vagy páratlan-e a jobb oldalra leszámolt cukorkamennyiség. Vigyázzanak, mert sokszor párt mondok s csak egy cukorkát teszek jobbra. Pl. „egy pár, meg egy pár, az két pár, meg egy pár, az három pár”. Eddig tényleg párosával tette át a cukorkákat a jobb oldalra, 3 párt, vagyis 6 darab cukorkát. A cukorkák aprók, egyforma papírba csomagoltak, úgy, hogy ha 10—12 van egymás mellett, már nehéz összeszámolni őket, de a játékrendező oly lassan teszi át azokat a jobb oldalra, hogy az érdeklődők pontosan utána tudják számolni. Ez a biztos tudat viszi azután őket arra az elhatározásra, hogy megtesznek egy-egy nagyobb értékű, 5—10 P-nek mondott nyereménytárgyat is.

Az első 3—4 pár leszámolása után a csaló (egész bátran nevezhetjük röviden így is a játékrendezőt) egyenként is elvesz a baloldali csomóból s ilyenkor vagy azt mondja „no még egy pár” — persze úgy, hogy észrevegyék a „svindlit” s ne hagyják magukat becsapni, vagy kétszer egymásután vesz egyenként s ezt a két cukorkát veszi egy párnak. Sokszor úgy számol, 15—20 cukorka leszámolása után, hogy „15 meg 1 az 16, meg 2 az 18, meg egy pár az 20, no meg egy pár az 22, meg egy az 21” stb. Húsz után már látszólag állandóan igyekszik becsapni a körülállókat, de azok „nem hagyják magukat”. Ők pontosan számolják a jobb oldalra lassan áttett cukorkákat, tekintet nélkül arra, hogy mit számol a csaló. Ezt azért teszi, hogy a körülállók azt higgyék, hogy az egész „trükk” abból áll, hogy nem szabad hallgatni arra, amit mond a csaló, hanem gyorsan és biztosan utána számolni a jobboldalra áttett cukorkákat.

— A kezemet nézzék, ne a számát, mert a számmal

A csaló kb. 30--40—50 szem cukorkát tesz át a jobb oldalra s az utolsó 1 vagy 2 darabot azzal teszi át, hogy „az utolsó párral együtt — mondjuk — 42”. Ekkor az eddig még szétszórt és utánaszámolásra alkalmas cukorkákat a két tenyerével egy halomba tereli, két tenyerével lefedve tartja s azt mondja, hogy aki eltalálja, hogy páros-e vagy páratlan, az nyer.

Az asztal első részén egy vonás van húzva, egyik oldalán egy római egyes (páratlan), másik oldalán II-es jelzi a párost. A pénz arra az oldalra kell letenni, amelyent a nyerni akaró gondol. Párosat vagy páratlant. Pl. a csaló 42-t számolt, a nyerni akaró 41-et számolt, a páratlan (I-es) oldalra teszi le a pénzét (1-től 10 P-ig). Többen is tehetnek egyszerre s ilyenkor a falazók nagy, 5—10 P-s tétjei is megzavarják a naiv játékosokat. Ilyenkor azonban a falazó is veszít, mert mások is tettek. A „mások” pedig mindig veszítenek, holott pontosan számolták utána a csaló által jobb oldalra rakott cukorkákat.

Ha „véletlenül” egy naiv játékos eltalálna a párosat vagy páratlant, 1—2 P nyereséget még kifizetnek, de 5—10 P-t már nem, ilyenkor az egyik falazó áll elő, hogy ő tette meg a pénzt. Összevesznek s a naiv játékos nem kap semmit. Legfeljebb megverik a csalók.

A váltásra átadott pénzeket (pl. 20—50 P-t) nem adják vissza, hanem megszöknek.

A naiv játékosok azért veszítenek, mert a csaló az utolsó pár jobboldali tevésekor nem két cukorkát tett jobbra, hanem hármat. Ezt azonban vagy a kisujja alá, vagy a tenyér-ráncok közé szorítva oly észrevétlenül tette, hogy senki sem vette észre. Mire pedig észrevennék, már nem lehet bizonyítani, mert már hozzátette a jobboldali kockákhoz, azokat két tenyerével együtt összerelte, letakarta. Így azután hiába számolják pontosan a naiv játékosok, soha nem találják el, hogy páros vagy páratlan-e a jobboldali csomó s így mindig veszítenek. Amikor a csaló az utolsó 2 kockát megfordítja, ugyanabban a pillanatban a tenyér-ráncokkal észrevétlenül felemel egy kockát. Ezért hiába nézik játék közben a csaló kezét, nincs elrejtve cukorka, csak az utolsó pár tevésekor. Az utolsó egy kocka odarejtésével a párosból páratlan lesz, a páratlanból pedig páros. Ez az egész. Igen egyszerű, csak a szegény játékosok nem jönnek rá.

A 64.573/901. B. M. számú rendelet szerint minden játék tiltott játék, rendőri hatóság elé tartozó kihágást képez, amelyben pénz vagy nyeresémtárgyak kilátásba helyezésével keltik fel a közönség játékszenvedélyét és amelyek alkalmasak arra, hogy a szegényebb sorsú, tudatlan népet kizsákmányolhassák. A cukorkajáték rendezőt, vállalkozót ezen a címen kell feljelenteni, ha súlyosabb cselekmény nem lenne észlelhető. Ha károsult, sértett van, akkor csalás címen kellene eljárni a tettesekkel szemben, mert a játék egész megrendezése, különösen annak befejezése (az utolsó kocka odarejtése), a falazókkal való szédítés mind a tapasztalatlan játékosok fondorlatos megtévesztésére irányul.

A Kbt. 87. §-ba ütköző szerencsejáték (járásbíró-sági) kihágása már nehezebben lenne megállapítható, mert a cukorkajátéknál nem a véletlentől függ a kockák páros vagy páratlan voltának az eltalálása, hanem a csaló megtévesztő magatartásától. De maga a játékos sem a véletlenre támaszkodik, amikor eltalálni igyekszik a kockák számát, hanem a „szem-ügyességére”, amit azonban illuzóriussá tesz a csaló szemfényvesztése. De nem is lenne méltányos a károsult naiv játékosokat bűnvádi eljárás alá vonni, miután ugyanis szerencsejáték megállá-

pitása esetén a Kbt. 88 §-a szerint játékban résztvevők (a sértettek is) felelősségre lennének vonhatók.

Nagyon körültekintően kell eljárni ezekkel a csalókkal szemben. A legtöbbje többszörösen büntetett volt zsebtolvaj, vagy betörő, aki a jogtalan pénzszerzésnek ezt a szórakoztatóbb formáját választotta. Budapestről ki vannak tiltva s ezért a fővároskörnyéki kirándulóhelyeket, strandokat (különösen Római-fürdő) lepik el.

A legtöbbje álnevet használ és „link flepni”-vel, hamis írással van ellátva. Kiléjük a legtöbbször csak az ujjnyomatfelvétel után állapítható meg. Sokszor engedélyt mutatnak fel a szolgabírói hivataltól vagy a községi jegyzőtől, ami azonban vagy hamis, vagy másnak a nevére szól, vagy más játék vagy árusítás engedélyezésére szól, mert tiltott játékokra engedély nem adható. Tiltott játék pedig minden olyan játék, amelynél nyeresémtárgyak kitételével vagy pénznyeresémtárgy ígéréssel keltik fel a közönség játékszenvedélyét.

A budapesti főkapitányság bűnügyi osztálya közveszélységi munkakerülés vétsége címén is eljárást tétet folytatva ezek ellen a csalók ellen, mert az 1913:XXI. tc. 4. § 1. pontja szerint vétséget követ el az, aki tiltott szerencsejátékból (tiltott játékból) tartja fenn magát, vagy aki mások tapasztalatlanságát üzletszerűen kihasználja. Ezek a játékos-csalók pedig alaposan kihasználják a naiv érdeklődők tapasztalatlanságát.

Az utóbbi időben nagyon sok lemezjátékost (vásári csalót) toloncoltattunk ki a főváros területéről, akik a nyári időszakban a pestkörnyéki és vidéki nyaralóhelyeket fogják ellepni. Felállítják kis asztalkáikat, édes kis cukorkákkal magukhoz csalogatják a közönséget, az ébresztő órák berregni kezdenek s a játék megkezdődik. Addig, amíg lefogják őket. Rendezőt, falazót, felhajtót, mind együtt.

Gyöngyháznyelű késsel, ébresztő órával, cukorkákkal és a kis „varázs”-asztalkával együtt!

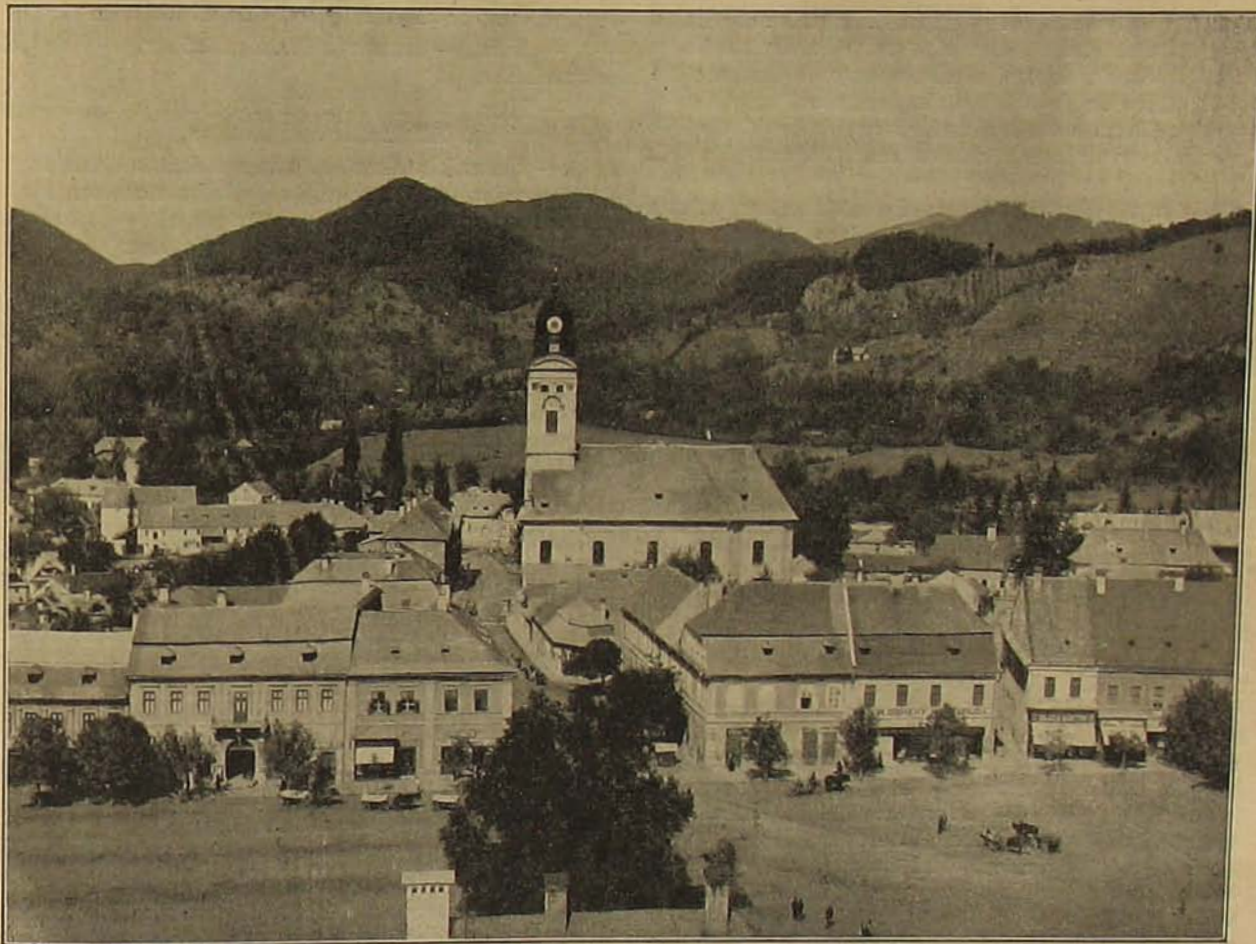
Csendőrhistoriák.

A dícséret.

Egy alkalommal, mikor a karcagi örsön próbacsendőroszködtem, az idősebb bajtársak nyomozószolgálatban voltak, csak az örs- és szakaszparancsnok úr volt ott-hon, no meg velem együtt a négy próbacsendőr.

A helybeli kir. járásbírósgáttól ekkor felhívás érkezett az örsre, hogy egy foglyot kísérjen át a szolnoki törvényszékhez tárgyalásra s onnan aztán vissza Karcagra. Az örsparancsnok úr két próbacsendőrt akart szolgálatba vezényelni, a szakaszparancsnok úr azonban azt mondotta, hogy kevésbé veszélyes fogolyról lévén szó, kár két embert a kíséretre felhasználni, elegendő lesznek erre magam is, hiszen én ügyes próbacsendőr vagyok. Gondja volt a szakaszparancsnok úrnak arra, hogy ez a beszélgetés a fülem hallatára történjék, biztosan arra számított, hogy ekkora bizalomtól úgy megnő bennem a buzdogság, hogy akár egy szotnya kozák örkíséretét is vállalnám.

Ez úgy is volt. Dagađtam a büszkeségtől, mikor mint a sajátmagam járőrvezetője, átvettem a szolgálati lapot s elindultam a járásbíróságra a fogolyért. Kimentem vele a vasútállomásra s ott találkoztam egy más örsbeli idősebb bajtársammal, akitől megkérdeztem, hogyan töltsen ki a szolgálati lapot. Ehhez ugyanis nem sokat értettem, bár egy alkalommal megkockáztattam a kérdést a járőrvezetőmhöz e tekintetben, aki azonban leintett az-

Amit vissza kell szereznünk: Nagybánya.

(Erdélyi felv.)

zal, hogy „Maga még ráér erre”. Többet aztán nem is mertem kérdezősködni.

Szerencsémre azonban, mint említettem, találkoztam az idősebb bajtársammal, akinek az útmutatásai alapján kitöltöttem a szolgálati lapot olyan alaposan, hogy elő sem vettem többé egészen a bevonulásig. Mikor így a szolgálat írásbeliségeit rendjén elintéztam, rendbeszedtem a ruhámat, hogy abban se legyen hiba s hogy ezzel is kézszen voltam, bizonyos voltam benne, hogy a rámbízott feladatnak úgy meg fogok felelni, hogy akármelyik tapasztalt bajtársam se jobban.

Rendben is lett volna minden, ha közben az is eszembe jutott volna, hogy a fogolyra vigyázzak. Egyszerűen eltűnt, hiába tettem tívé a pályaudvart, nem találtam. Egy rendőr álldogált a Perronon, gondoltam, megkérdezem tőle, nem látta-e a foglyomat? Ettől azonban visszatartott a szégyen. Mégis csak lehetetlenség, hogy a csendőr eleressze a foglyot s aztán a rendőrhöz szaladjon segítségért. Inkább jöjjön, aminek ilyenkor jönnie kell.

Gondoltam öngyilkosságra is, de hamar végeztem ezzel a gondolattal. Semmi kedvem sem volt meghalni s inkább azt az utat választottam, hogy bármilyen következzék, becsületesen beismerem a hibámat, leülök a büntetésemre s aztán még lehet ember belőlem. Az örsre azonban egyelőre nem mertem visszamenni. Ugy gondoltam, hogy legalább ne várják Szolnokon hiába a foglyot, hát elutazom és bejelentem a törvényszéken a szökést. Az örsre

már azért sem mehettem vissza, mert hiszen a szolgálati lapba az egész szolgálat szépen be volt írva.

Elutaztam, Szolnokon felballagtam szomorúan a törvényszéki épület első emeletére. Már-már könnybelábadt a szemem tünődésemben, mikor valaki megrántotta hátulról a zubbonyomat. Visszanézek, hát kit látok? Az én megszökött foglyomat. Amíg én a karcagi állomáson a szolgálati lappal viaskodtam s míg rendbecsinosítottam magamat, addig az utazóközönség zürzavarában elsodródott mellőlem. Darabig keresett, de mert a vonat indult, felült a vonatra, bejött Szolnokra a törvényszékhez jelentkezni. Gondolta, itt majd csak összetalálkozunk, vagy ha itt sem, visszatálál ő egyedül is Karcagra.

Élt-e akkor nálamnál boldogabb ember a világon? Dehogy élt! Az örömtől majd a nyakába ugrottam a becsületes fogolynak, akiből biztosan nem sok példány ül a fogdákbán. Mikor aztán elintéztük a tárgyalást, békeségesen hazautaztunk Karcagra, vissza a járásbírószékra s én bevonultam az örsre azzal a jelentéssel, hogy a foglyot szabályszerűen átadtam.

Amint a szolgálati lapot a járőrtáskámból előkötörasztam s miközben örs- és szakaszparancsnokom agyafőbe dicsért, hogy milyen remek próbacsendőr vagyok én, megszólalt a telefon, az alhadnagy úr felvette a kagylót. Egyszer csak azt mondja az alhadnagy úr:

— A fogoly megszökött!

Elsötétedett körülöttem a világ. Hát mégis rájöttek. Mégis csak jobb lett volna megjelenteni az egészet úgy,

amint történt. Most itt vagyok, hazugságon fognak s hiába jött a szerencse a segítségemre, a hamis jelentésem miatt becsuknak, de ami annál is nagyobb baj, a többi csendőr kinevet s én szégyelhetem magamat rogyásig.

Csak álltam s vártam, aminek most már jönnie kell. Egyelőre azonban nem történt semmi. Tudomásul vették a jelentésemet és leléptettek.

Egész nap úgy támolyogtam a laktanyában, mint a kísértet. Az örsirodát lestem, ahol valami nagy dolognak kell most történnie az én foglyszöktetésem ügyében.

Csakugyan, estefelé mindenkinek össze kellett gyülekeznie az oktatásztal köré. Jött a tiszthelyettes úr, meg az alhadnagy úr. Én sápadtam, mereven ültem a helyemen, de az egész napi izgalomtól már az ájulás környékezett. Az alhadnagy úr arca nem sok jót ígért. Komor volt és szótlanul várta, míg mindenki elcihelődik a helyén, aztán azt mondta:

— A szolnoki vasútállomáson megszökött egy fogoly. Látják, mire képes a kötelességtudat és mit tesz ezzel szemben a hanyagság. Csiki próbacsendőr egyedül kísért egy foglyot, forgalmas vasútállomásról forgalmas városba és onnan vissza baj nélkül. Ugyanakkor pedig két tagból álló, idős csendőrökből álló dunántúli járőrtől megszökött a fogoly. Hát nem szégyen ez? Próbacsendőröktől kell már az idősebbeknek kötelességtudást tanulniok? Stb., stb.

Nagy kő esett le a szívemről. És már benne voltam mindenben, nem csinálhattam vissza semmit. Benne voltam az alhadnagy úr dicséretében fűlig s éreztem, hogy ha most felállanék és megmondanám, hogy az én foglyom is megszökött, az alhadnagy úr gondolkodás nélkül levágná. Nem is tehetett volna mást...

De most már bevallottam őszintén, hogy mindent a becsületos fogolynak köszönhettem, aki talán jobban meg volt ijedve, mint én, mikor elveszítettük egymást. Azóta sokszor kísértem foglyot, de egy sem szökött meg tőlem. Nem is fog.

*Csiki Pál őrmester
(Jászládány).*

Foglyok.

Bíróválasztás volt az egyik községben, egy járőr is ott tartózkodott ez alkalommal. Ott volt a főszolgabíró úr is, a járásos úrral együtt. Választás után az urak a közeli uradalomba mentek ebédre, a járőrnek pedig dolga akadt. Az egyik szomszédos községben betörés történt, értékesebb kovácszserszámokat vittek el a tettesek.

Akadit is mindjárt két gyanúsított, ezek azonban alibit igazoltak s így a járőr elengedte őket. Különbösen vándorló volt mindkettő.

A vasúthoz a járőr egy kocsin ment a főszolgabíró és a járásos urakkal. Utóbbinak a felesége beteg volt s ezért két foglyot vitt magával a felesége részére. Mikor a vonathoz beültek, az egyik csendőr a foglyokat előzékenyen feldobta a csomagtartó hálóba s mire megérkeztek, a járásos úr szerencsésen meg is feledkezett róluk. A foglyok ottmaradtak a csomagtartóban.

Másnap reggel a járásos úrnak az volt az első dolga, hogy a főszolgabíró úrtól érdeklődött a foglyok felől s kérte, hogy érdeklődjék az örsön is, hátha a csendőrök emlékeznek rá, hova lett a két madártetem?

A főszolgabíró úr telefonon hívta fel az örsöt. Az őrsparancsnok úr tudott róla, hogy a járőr a tegnapi nyomozás során két csavargót rövid ideig őrizetben tartott, de aztán elengedte őket. Amikor tehát a főszolgabíró úr azt kérdezte, hogy mi történt a foglyokkal, így felelt:

— A járőr kikérdezte és szabadonbocsátotta őket.

— Nono, — mondta a főszolgabíró úr, — meg voltak azok löve.

— Nem volt azoknak kérem semmi bajuk, teljes testi épségben lettek szabadon bocsátva.

— No, ez képtelenség. Itt valami fatális tévedés van, tiszthelyettes úr. Szíveskedjék a járőrt tüzetesen kikérdezni s az eredményről engem értesíteni, — mondta a főszolgabíró úr, aki jót mulatott a tévedésen, amit rögtön észrevett.

— Mihelyt a járőr helyi szolgálatból bevonul, azonnal elintézem a dolgot, főszolgabíró úr — felelte az őrsparancsnok.

Ezzel végeszakadt a telefonbeszélgetésnek. Az őrsparancsnok urat izgatta a dolog. Hogy lehet az, hogy a járőr nem tett jelentést a fegyverhasználatról? Vagy hát ki lőtte meg voltaképpen a foglyokat? Elhatározta, hogy be sem várja a helyi — érdekelt — járőrt, hanem kivezénnel egy másikat az ügy megállapítására.

A helyi járőr nyugodtan rőtta az utcákat, fogalma sem volt róla, miféle gyanuba került a „foglyokkal” kapcsolatban, mikor az utóbb kivezénnel járőr bevonult két csavargóval, akiket a község határában talált a kukoricásban s akik beismerték, hogy a szóban forgó betörést ők követték el. Jól megtapogatta őket az őrsparancsnok úr, de nem voltak azok sem meglőve, sem egyéb testi fogyatkozásban nem szenvedtek. Rohant a telefonhoz, felszengette a főszolgabírói hivatalt:

— A gyanúsítottak őrizetben vannak, de nincsenek meglőve. Épek, egészségesek.

A főszolgabíró úr nevetve válaszolt:

— Nem betörőket keresek én, hanem madarakat. Meglőtt foglyokat, amelyeket a járásos orvos úr hozott tegnap a feleségének, de az úton elkallódtak. A járőr egyik tagja helyezte el a vonaton, azt szerettem volna tudni, hova tette? Közben azonban megállapítottam, hogy a csomagtartóban maradtak s az állomásfőnökség, mint romlandó holmit, elárverezte. A vonatvezető vette és ette meg őket.

*Illés Dániel őrmester
(Vámosgyörk).*

Csavargóvilág.

A helyi ügyeleti járőr 7—8 csavargót kísér be a község házára igazoltatás céljából. Símán megy az igazoltatás, a nyomozókulcs segítségével. A járőrvezető kérdez, a járőrtárs félrefordulva forgatja a nyomozókulcsot.

Mikor egy hatalmas termetű, angyalföldi megjelenésű fatalemerre kerül a sor, a következő párbeszéd alakul ki:

— Mi a neve?

— Nemes Béla.

— Mikor és hol született?

— 1904-ben Pesterzsébeten.

— Mi a foglalkozása?

— Vas- és fémöntő.

A járőrtárs lazasan keres, a csavargó felfigyel és odaszól a járőrtársnak:

— Őrmester úr kérem, a 427. oldalon tessék keresni. Fent, balról, a harmadik sor. Ott az én nevem, de megjegyzem, az nem én vagyok, mert az ott a Nemes, én

Gyűjtsünk csendőrségi emlékeket a múzeumunk számára!

Az osztrák pótrendőrség első zsoldfizetése. A régi, monarchiabeli rangjelzéses egyenruhát viselik.

pedig Nemes vagyok, nagyon hasonlít a nevünk. Az ott kőműves, én meg vas- és fémművi vagyok, azonkívül én büntetve soha sem voltam.

Mikor látja, hogy a csendőrök elcsodálkoznak, így folytatja:

— Nincs ezen mit csodálkozni. Miskolcra idáig legalább ötven járőr igazoltatott, hát volt alkalmam meggyőződni az önök „körözökönyvének” a rám vonatkozó adatairól.

Ezért kell a nyomozókulcsban a keresést lehetőleg észrevétlenül végezni.

*Molnár János tiszthelyettes
(Keszthely).*

Siralmas fürdés.

A forró júliusi délutánt inkább bóbiskolással, mintsem foglalkozással kezdte meg az örs legénysége. Egyetlen embernek volt köztük szerencséje, a próbacsendőrnek. Benevezték őt valami úszóversenyre s mert a nagy összecsapás ideje erősen közeledett, a próbacsendőrnek megvolt az a kivételes engedélye, hogy paragrafusok helyett délutánonként a folyó habjaiban fürdőhessék tréning ürügye alatt. Nem irigyelte tőle senki, hadd lubickoljon, van még elég ideje megtapasztalni, hogy mi is voltaképpen a csendőrségi szolgálat.

Vette hát ezen a délután is úszónadrágját a próbacsendőr, lesétált a folyóhoz, fejest ugrott a hűs vízbe. Igen tetszett neki a dolog, mert jó két órán át ki sem

nézett a partra, pedig jól tette volna, ha legalább félszemmel odapislogott volna egyet-egyed.

A parton ugyanis a község sertéskondája legelészett, azaz inkább turkálta a sarat rőfögve a nagy hőségben. Egyszer csak azt látta a kondás, hogy összefutnak a disznók, ének emelve az orrukat s ez is, az is cibál valamit az agyarával. Egyiknek a szájában egy cipőroncs, másikéban ruhafoszlány hirdette, hogy valami szokatlan dolog történt a parton. Biz a kondás szétszedte a próbacsendőr ruházatát, alig tudta a kondás a megvadult sertéseket annyira ráncbaszedni, hogy legalább a rongyokat elszedegesse tőlük. Mindez természetesen nem mehetett megfelelő kurjongatások és cifra teremtették nélkül, úgy, hogy a próbacsendőrben végül is felbuzdult a csendőrvér és kitekintett a partra: mi okozza a nagy ribilliót.

Menten látta, hogy miről van szó. Rekordokat döntöhetett volna azzal a sietős úszással, amivel most a parton termett. Nekiesett a kondásnak, de az valahogyan tisztázta magát. A ruhák jól be voltak dugva a bokor alá, a kondás csakugyan nem láthatta, hogy a sertései honnan hurcolták elő a ruhadarabokat.

Most azután azon kellett gondolkodni, hogy menjen haza a próbacsendőr? A laktanyában 17 órakor bent kellett lennie, mert csak addig volt engedélye a fürdésre, a besötétedést tehát nem várhatta meg. Úszónadrágban sem mehetett be az örsre, mert a laktanya a község forgalmas helyén állott.

Meg kell adni, hogy a próbacsendőr nem sokat teke-

tóriázott, hanem katonás határozottsággal elintézte a kérdést. Kardját nem tudták a sertések szétrágni, azt tehát felkötötte az úszónadrágra fölé. Ruházatának a roncsait összenyalálolva a hóna alá fogta s ezt a felemás állapotát eltakarta a szűrrel, amit a kondástól kért kölcsön. A nap még magasan állott, forrón tűzött a szürre s mert sietnie is kellett a próbacsendőrnek, bizony megizzadt, mire hazaérkezett. Mondani sem kell, hogy végig az utcákon élénk feltűnést keltett a szürbe burkolt ember kánikula idején, szerencséjére azonban nem ismerte meg senki.

Mikor a laktanya felé közeledett, a bajtársak is messziről nézegették a furcsa jövevényt, aki egyenesen az őrsirodába rohant, összecsapta a meztelen bokáját és alázatosan jelentette az őrsparancsnok úrnak, hogy a fürdésből hazaérkezett. Jelentette egyben, hogyan járt a ruhájával.

A ruházat gondosabb és körültekintőbb kezelése tekintetében történt megfelelő kioktatása után jól körülforgatták a kardos, szűrös úszóbajnokot s egy időre megvolt az őrsnek a kacagnivalója.

*Nyisztor József tiszthelyettes
(Székesfehérvár).*

A közzgazdálkodásról.

A nőtlen csendőrök jó ellátásának és könnyebb megélhetésének egyik legsikerültebb, leginkább bevált házi intézménye a közzgazdálkodás, illetve a közétkezés. A kettő között van ugyan különbség, amennyiben közzgazdálkodást a tagok alaptökeereszedése mellett őrsökön, közétkezést pedig részesezés nélkül nagyobb létszámú alakulatoknál (tanalosztályoknál, nyomozó alosztályoknál stb.) vezetnek, az alábbiakban mégsem teszünk különbséget a kettő között, mert alapelveik ugyanazok és mert a mi szempontunkból az őrsök által vezetett közzgazdálkodások, már csak az azokban résztvevő bajtársak aránytalanul nagyobb létszáma miatt is, fontosabbak.

A csendőr fizetése a mai általános kereseti viszonyokhoz mérten akkor is elég volna, ha ahhoz semmi mellékes nem járulna. Egy tanító, aki négy középiskolát és azután ötévi tanítóképzőt végzett, mint helyettes kezdi a pályáját és éveken keresztül havi 80 pengő fizetést kap s ha pedig négy-öt év múlva kinevezik „felviszi” 140 pengőre; egy polgári iskolai helyettes tanárnak a havi fizetése összesen 90 pengő; kórházi orvosok Budapesten éveken át teljesítenek havi 120 pengőért szolgálatot, de még ilyen állásba is csak protekcióval tudnak bejutni; egy polgári állású altisztnak (hivatalsszolgának) még 10 évi szolgálat után sincs összesen több fizetése, mint 120 pengő; egy gazdának ma körülbelül 50—60 hold földjének kell lennie, hogy abból havonta 150 pengő tiszta jövedelmet a legnehezebb munkával is kihozzon: ha mindezeket meggondoljuk, akkor a csendőrlégénység fizetését jónak kell minősítenünk. S ha pedig a csendőr fizetéséhez hozzászámítjuk az ingyen lakást, ruházatot, fűtést, meg az itt-ott mégis csak adódó mellékeket (vezénylési pótdíj, stb.), akkor valóban nem lehet egy csendőrnek sem oka az elégedetlenségre. Az egyszerű falusi viszonyok között élő nőtlen csendőrnek okvetlenül kell megtakarított pénzének lennie: ha nincsen, csak a maga könnyelműségét okolhatja.

A nőtlen csendőr ellátását biztosító és megkönnyítő ezekhez az előnyös körülményekhez nagy súllyal csatlakozik a közzgazdálkodás, amely lehetővé teszi, hogy a csendőr a legkisebb községben is olyan olcsó étkezéshez jusson, mintha saját háztartásában étkeznék. Csak el kell képzeln,

mibe kerülne egy csendőrnek a havi étkezése, ha azt kocs mákból kellene hozatnia, vagy vendéglőben elfogyasztania, főként, ha hozzászámítjuk az italt is, amire minden vendéglőben étkező csendőr menthetetlenül reákszoknék és amelynek ára többet tenne ki, mint maga az étkezés. Ettől eltekintve azonban olyan vendéglő, ahol rendszeres, meleg étkezést lehet kapni, csak nagyobb helyeken van: kisebb községekben, vagy éppen tanyákon közzgazdálkodás nélkül a nőtlen csendőrök étkezése megoldhatatlan volna.

A közzgazdálkodás azonban csak akkor nyújtja ezeket az előnyöket, ha a jó háztartás minden követelményének megfelelő, vagyis, ha jól, célirányosan, takarékosan és hozzáértően van vezetve. Hogyan kell egy őrs közzgazdálkodását jól vezetni: erre a kérdésre kíván feleletet adni ez a közlemény.

Foglalkozunk mindenekelőtt a közzgazdálkodás személyi tényezőivel: a személyekkel, akik abban, annak vezetésében és ellenőrzésében részt vesznek, mert hiszen a közzgazdálkodás jó működése elsősorban azoktól a személyektől függ, akik azt vezetik, irányítják és igénybeveszik. Ezek a személyek pedig: a gazdálkodásvezető, az ellenőrző csendőr, az őrsparancsnok, a részes tagok és az őrsfőző.

Hogy ki legyen a gazdálkodásvezető, erre nézve megszoktanak a vélemények. Vannak, akik azon a nézetben vannak, hogy gazdálkodásvezetőül a részes tagok idősebbjei közül kell valakit választani, tehát őrmestert vagy törzsőrmestert, mert így a gazdálkodásvezetőnek a részes tagok előtt már a rendfokozatánál fogva is tekintélye van, míg a fiatal, vagy éppen a legfiatalabb csendőrnek, mint gazdálkodásvezetőnek sok nehézséggel kell megküzdenie, mert a közzgazdálkodás érdekei sokszor ellentétben vannak egyes részes tagok érdekeivel. Ezenkívül az idősebb csendőr higadtabb, tapasztaltabb s a gazdálkodás vezetéséhez is rendszerint jobban ért, mint a fiatal. Mások viszont azt mondják, hogy a fiatal csendőr alkalmasabb gazdálkodásvezetőnek, főleg olyan, akit nem alkalmaznak sokszor mint járőrvezetőt, mert nem kell fogalmazványokat szerkesztenie s így jobban ráér eleget tenni gazdálkodásvezetői köteleminek. Az igazság a középen van, vagyis, hogy a gazdálkodás vezetésében minden tagnak sorban részt kell vennie s ezt legjobb nem választás, hanem sorshúzás útján eldönteni. Miután pedig a gazdálkodásvezetőket túlgyakran nem jó változtatni, szem előtt kell tartani, hogy egy-egy gazdálkodásvezető lehetőleg két-két évig maradjon meg ebben a megbízatásában, de azután két évre mentesítve legyen akkor is, ha a sors megint ráesnik. Így körülbelül biztosítani lehet, hogy a gazdálkodásvezetés terheiben mindenki egyformán osztozzék. Természetes, hogy ha valaki az egyik őrsön két évig már gazdálkodásvezető volt, akkor ez a másik őrsön is be kell, hogy számítson neki, vagyis újabb két év eltelté előtt akkor se eshessék reá a sor, ha közben áthelyezték is. De úgy is meg lehet oldani a kérdést, hogy változás esetén az vegye át a közzgazdálkodás vezetését, aki akár az illető őrsön, akár pedig másikon a legrégebben nem vezet közzgazdálkodást.

Akár az idősebbek s akár pedig a fiatalabbak közül való a gazdálkodásvezető, mindenképpen kötelelességei vannak a részesekkel szemben. Ha idősebb, akkor nem szabad a rendfokozatát arra felhasználnia, hogy a fiatalabbakra gazdálkodási kérdésekben rákényszerítse az akaratát, mert az nem szolgálati, hanem magánteremtésügyi anyagi kérdés; ha pedig a gazdálkodásvezető fiatalabb, mint a részesek, akkor igyekezzék a gazdálkodás érdekeinek képviselését az idősebbeknek minden körülmények között kijáró tisztelettel és tapintattal összeegyeztetni.

Gazdálkodásvezetőnek az olyan csendőr válik be legjobban, akinek érzeke van a háztartáshoz és a házi dolgok-

A miskolci vegyesdandár sportversenyén sikerrel szerepelt csendőrök. Álló sor balról jobbra: Schubert András, Novotni Béla, Molnár József, Czagány Sándor, Máté János próbacsendőrök és Rácz János csendőr; ülnek: Tari István és Szabó Ferenc próbacsendőrök. Középen: Plávénzky Ferenc százados, aki a tréningeket irányította.

hoz. Ha nem ért azokhoz, még nem baj, megtanulhatja. Mielőtt a csendőrséghez jött, senki sem vezetett közzgazdálkodást, mindenki csak a csendőrségnél tanulta meg azt, nincs tehát okunk feltételezni, hogy éppen X. vagy Y. csendőr nem fogja tudni megtanulni. Mindössze az a különbség, hogy akinek érzéke van az ilyen ügyek iránt, az kevésbé szorul ellenőrzésre, míg a másíknál, akinek nincs érzéke, alaposabban és gyakrabban kell utánanézni a dolgának. Jó háztartási szakkönyvek a közzgazdálkodás számára való beszerzése igen ajánlatos, érdeklődő örsökhöz szívesen megadjuk ilyen szakkönyvek címét.

A gazdálkodásvezető számoljon azzal, hogy ő bajtársai anyagi érdekeiért és jólétéért terhet vállalt magára, amelynek kifogástalan elvégzését azonban nemcsak az előírás, hanem a bajtársiasság is megköveteli. Ne feledje, hogy az ő jó vagy rossz működésétől függ az egész örs jóléte és hogy a gazdálkodás vezetése közül elkövetett hibáinak vagy mulasztásainak nemcsak maga látja kárát, hanem mások is. Ez lelkiismeretességre kell, hogy intse a gazdálkodásvezetőt és fáradságtalanul a társadalombiztosítási szabályokat és betartsa az abban előírt határidőket. Ha a közzgazdálkodást a gazdálkodásvezető tudatlansága vagy nemtörődése

következtében károsodás (büntetés, késedelmi kamat stb.) éri, akkor nincs helye annak, hogy a kárt a gazdálkodásvezető a közzgazdálkodással fizettesse meg, hanem azt mint tudatlanságának vagy mulasztásának követelményeit, neki kell viselnie.

A gazdálkodásvezető helyettese lehetőleg olyan csendőr legyen, aki még nem vezetett közzgazdálkodást, vagy akinek ezen a téren még nincs meg a kellő jártassága. A gazdálkodásvezető kötelessége őt a tennivalókba anynyira bevezetni, hogy őt távolléte esetén önállóan helyettesíteni tudja. A gazdálkodásvezető-helyettes érezzen közös felelősséget a gazdálkodás jó anyagi helyzetéért és gyarapodásáért, nem szabad a hivatását úgy felfognia, hogy úgyis mindenért a gazdálkodásvezető felelős, ő, a helyettes, azt tehet, amit akar. Az, hogy a gazdálkodásvezető nincs otthon, nem ok arra, hogy a helyettes az alkalmat kihasználva, nagy dínom-dánomot csapjon és az étkezéssel pazaroljon, mert ezzel úgysem a gazdálkodásvezetőt károsítja meg, hanem valamennyiüket együttesen, akiknek a közzgazdálkodás együttes tulajdona.

Az ellenőrző csendőr szerepe csak az, hogy a gazdálkodásról készített számadásokat érdemileg és számszerűen ellenőrizze, de a gazdálkodás gyakorlati vezetésébe nem szólhat bele, ez kizárólag a gazdálkodásvezető feladata. Az ellenőrző csendőrnek a gazdálkodás gyakorlati vitelébe való szükségtelen beavatkozása sok és felesleges surlódásnak lehet okozója.

A közzgazdálkodás felett a felügyeletet az örsparancs-

nok gyakorolja. Igaz, hogy az őrsparancsnok rendszerint nem tagja a közzgazdálkodásnak, a felügyeleti jog azonban mégis megilleti, mert neki, mint az őrs parancsnokának mindenben betekintése kell, hogy legyen, ami az őrsön történik. Az őrsparancsnok felügyeleti joga azonban a közzgazdálkodást illetően csak arra terjed ki, hogy ott visszavétel, könnyelműségek, dorbézolások stb. ne történjenek és hogy a közzgazdálkodás vagyónát haszontalanságokra ne pazarolják, egyébként a közzgazdálkodás ügyeinek vitelére nincs beleszólása. Nem rendelheti el tehát, hogy a legénység mit vásároljon és mit ne vásároljon a közzgazdálkodás számára, mit adjon el vagy ne adjon el, mikor mit tegyen el télire, mit egyék a legénység, hány és milyen állatot tartsonak stb., stb.; ez mind a legénység eldöntése alá tartozik, mert az ő pénze fekszik benne a gazdálkodásban. A gazdálkodás felett való kicsinyes és szükségtelen gyámkodást kerülni kell, de viszont a közzgazdálkodás tagjai legyenek hálásak a jó tanácsokért, amit a tapasztalt őrsparancsnok ad nekik s fogadják meg jóakarátú intelmeit, amelyek végeredményükben az ő érdekeiket szolgálják.

Őnérzetes őrsparancsnok a hozzátartozóinak, főleg a nejének megtiltja, hogy a közzgazdálkodás ügyeibe beavatkozzanak. Az őrsparancsnok nejének nem szabad a közzgazdálkodás dolgaival törődnie, nem szabad a főzőnőt saját céljaira igénybevennie, nem szabad a gazdálkodás konyháját, edényeit stb. használnia s az sem ajánlatos, hogy a gazdálkodástól akár edényeket, akár pedig konyhaeszközöket vagy élelmiszert, tojást, lisztet stb. kölcsön kérjen. Az ilyesminek kellemetlenség szokott a vége lenni.

A jó közzgazdálkodásban a részes tagokra is kötelesek hárulnak. Aki csak olyankor érzi magát a közzgazdálkodás tagjának, amikor ebédelni hívják, az rosszul fogja fel a köteleit. Sohasem szabad elfelejteni, hogy a közzgazdálkodás nem üzlet, amelynek hasznát idegenek vágják zsebre, hanem a legénység saját tulajdona s hogy tehát, aki annak érdekében munkálkodik, nem másnak dolgozik, hanem magának. Nem szabad mindent a gazdálkodásvezetőtől várni és csak nézni, hogy ő vagy a többiek mit dolgoznak és aztán becsleskor az osztalékokat zsebre venni, hanem szolgálatmentes idejében fogja meg mindenki a dolog végét, hogy ne kelljen minden semmiségért napszámost fogadni, mert azt a napibetéte nem győzi. Ami munka az udvaron, meg a veteményeskertben adódik, azt mind a részes tagoknak kell elvégezniük: ennyi testi munka még az egészség fenntartása szempontjából is szükséges. Sőt ott, ahol a gazdálkodásnak nagyobb a taglétszáma, még a télire való fát is felvágatják apránként, azzal is megtakarítanak jó néhány napszámost s még inkább néhány adag étkezést, amit a favágóknak kellene adni. A jó, kiadós favágás valóságosan felfrissíti az embert, foglalkoztatja az izmokat, sok friss levegőt juttat a tüdőbe, felér a legegészségesebb és a legköltésesebb sporttal is.

Tartsa szem előtt minden részes, hogy a közzgazdálkodásban mindenki egyforma tag, abban tehát senkinek sincs több joga, mint a másiknak. Rendfokozatbeli különbségek a közzgazdálkodással szemben gyakorolható jogok, vagy a támasztható igények szempontjából nem számítanak. Amiben nem részesül a legfiatalabb tag is, azt nem szabad igénybe vennie a legidősebbnek sem.

Külön említést érdemel az őrs nők tagjainak magatartása a közzgazdálkodással szemben. A szolgálati előírások következtében a nőknek nemelykor kénytelenek a közzgazdálkodások szolgáltatásait (pl. a fűtést, világítást, takarítást stb.) igénybe venni s ez rendjén is van, mert

a foglalkozásuk az őrshöz köti őket. Semmiesetre sem követelhetnek azonban a gazdálkodástól olyasmint, amire az nincs kötelezve. Arra pedig minden nő különösen köteles ügyelni, hogy a közzgazdálkodásnak a lehető legkevesebb kellemetlenséget és kiadást okozza, köteles tehát a tisztaságra ügyelni, a fűtést, világítást stb. az okvetlenül szükséges mértéken túl nem igényelni. Az ágyát minden nő köteles rendben tartani, valamint az ágya alatt is rendszeresen tisztogatni. A nők nem használhatják a közzgazdálkodás által beszerzett tisztítószereket. Ha pedig a közzgazdálkodásnak olyasmint kell beszereznie vagy csináltatnia, amit a nők is úgy használnak, mint a nőtlének (pl. csizmaállvány, házilag elkészített taneszközök stb.), akkor minden nő tartsa kötelességének, hogy ahhoz arányosan maga is hozzájáruljon, még ha az elkészített vagy beszerzett tárgy leltárilag a közzgazdálkodás tulajdona is. Ha az őrsnek valamelyik nő tagja (pl. az őrsparancsnok) átmenetileg a közzgazdálkodásban étkezik, nincs joga azt követelni, hogy a rendesnél jobban főzzenek, vagy hogy őt különleges étkezéssel lássák el.

A jó közzgazdálkodásnak a gazdálkodásvezetőn kívül fontos tényezője az őrsfőző. Olyan, aki már volt őrsön, mindenesetre jobban megfelel, mint aki csak magánháznál szolgált, mert egy őrs közzgazdálkodása sokban elüt egy magánháztartás vezetésétől; az őrsön a főzőnek sokkal önállóbban kell tudni gazdálkodni, mint egy magánháztartásban. Ezt az önállóságot a főzőnek szeretik s ez az oka annak, hogy aki egyszer őrsön volt, többé nem szívesen áll be magánosokhoz.

Természetes, hogy őrsön csak olyan főző felel meg, aki nemcsak főzni tud, jobban mondva nemcsak főzést vállal, hanem minden házimunkát is, a mosás kivételével. Túlfiatalt s főleg túlszinos főzőt is nem őrsre való, mert az többnyire szórakozást keres az őrsön, nem munkát s miatta a legtöbb esetben kellemetlenség is szokott támadni. Legjobb azt az előírást betartani, hogy a főzőt ne legyen fiatalabb 40 évesnél. De ne legyen helybeli sem, hanem idegen. Helybeli főző, főként olyan, akinek helyben hozzátartozói vannak, vagy aki naponkint hazajár, nem az őrsre való, mert nem lehet naponta ellenőrizni s ha megbízható is, az alkalom reácsábíthatja, hogy a közzgazdálkodás vagyónát megdézsmálja. Nem lehet vele mindennap személymotosztást rendezni. Új főzőt felfogadása alkalmával kezdzük meg a régi őrsöt, ahol azelőtt volt, még akkor is, ha a főző nem volna kitiltva, mert a cselédkönyvbe rendszerint csak semmitmondó adatok vannak beírva. Ha gyanunk van, hogy a cselédkönyv nem valódi, vagy hogy meg van hamisítva, forduljunk felvilágosításért ahhoz a hatóság-hoz, amely azt kiállította.

Felfogadás előtt minden őrsfőzőt prioráltatni kell a budapesti csendőr összekötő tiszt úrnál is, még pedig ha különös ismertetőjele van, nemcsak a neve után, hanem az ismertetőjele szerint is, mert az okmányai hamisítottak lehetnek. Ha pedig ide-, vagy odavalónak mondja magát, írjunk az illetékes őrsnek felvilágosításért. Mindezeknek a levelezéseknek a megfogalmazása és letisztázása — az őrsparancsnok aláírása mellett — a gazdálkodásvezető feladata.

Ne feledjük el, hogy a jó bánásmód fél fizetés. Az őrsfőzőt nehéz munkát végez a közzgazdálkodás érdekében, illő tehát, hogy a közzgazdálkodás tagjai meg is becsüljék, amint megérdemli. Ez alatt persze nem túlbizalmas viszonyt kell érteni s az pedig, hogy valamelyik csendőr az őrsfőzővel éppen szerelmi viszonyt folytatson, egyenesen fegyelmi vétség. A tapasztalat igazolja,

hogy a főzőnő, akivel az örs valamelyik tagja szerelmi viszonyt folytat, hamarosan kényelmessé, engedetlené, hanyaggá válik, mert bizik abban, hogy az illető csendőr majd pártját fogja. Az ilyen főzőnőt semmi szín alatt sem szabad az örsön megtűrni. De gorombáskodni, durván bántani sem szabad a főzőnővel: gondoljon mindenki arra, milyen rosszul esik neki, ha valamelyik előljárója durván, vagy nyersen bántja vele, — éppen olyan rosszul esik a főzőnőnek is, ha azt, hogy a sors kenyérkeresetre kényszerítette, valaki lelki durvaságból vagy műveletlenségéből hatalmaskodó módon érezteti vele.

A jó, dolgos, szorgalmas főzőnőnek meg kell engedni, hogy a maga munkáját önállóan végezze s abba nem kell kicsinyes gyámokodással minduntalan beavatkozni. Jobban és szívesebben végzi mindenki a munkáját, ha abban neki valamilyen önállóságot engedélyeznek, mintha minden lépését külön elő akarják írni. Ez nem jelenti az ellenőrzés hiányát, csak azt, hogy az ellenőrzésnek nem szabad a szükséges mértéken túlmennie. Így például általánosságban a gazdálkodásvezető szokta kiadni a kamrából a szükséges élelmiszereket, de ha valamelyik örsön feltétlenül és kipróbáltan megbízható örsfőzőnő van, az előtt felesleges a kamrát bezárni, mert ha valamilyen élelmiszert el akar tulajdonítani, arra bezárt kamra mellett is talál alkalmat, míg ha a kamra nyitva van előtte, akkor tudja, hogy ő is felelős azért, hogy abból semmi se hiányozzék.

A közzgazdálkodás tagjai ne avatkozzanak a főzőnő dolgába, bízzák ezt a gazdálkodásvezetőre. Ha valami kifogásuk van a főzőnő ellen, azt se neki mondják meg, hanem a gazdálkodásvezetőnek.

Bármennyire megbízható is a főzőnő, a szolgálati titkot vele szemben különösképpen meg kell óvni, mert ő végül mégis csak asszonytermészet, aki mindenre kíváncsi s azt pedig, amit lát vagy hall, nem tudja magában tartani. Az örsön vagy szolgálatban történt dolgokat nem szabad a főzőnő előtt tárgyalni, vagy azokat neki éppen elbeszélni s ha rendszeren éppen olyankor „akad dolga” a legénység szobában, amikor ott kikérdezés folyik, ki kell őt onnan utasítani. Egyáltalán meg kell tiltani, hogy olyankor, amikor a szobában szolgálati ténykedés, vagy tárgyalás folyik, oda belépjen, hanem meg kell hagyni neki, hogy ha valamelyik csendőrrel vagy a gazdálkodásvezetővel dolga van, hívassa ki. Olyan főzőnő nincsen, aki nem pletykálkodik, legfeljebb olyan van, aki kevesebbet pletykál, mint a másik.

Ha valamelyik főzőnő érdemtelené válik arra, hogy akármelyik csendőrörsön szolgálatot vállalhasson, akkor őt valamennyi örsről ki kell tiltani és ezt a körülményt nyilvánartásba vétel végett a budapesti nyomozó osztálynak be kell jelenteni. Ebben a tekintetben nem szabad kíméletet ismerni, mert nem a főzőnő érdeke az első, hanem az örsöké.

A főzőnőnek a legtöbb örsön, sajnos, nincs külön szobája s így kénytelen a konyhán aludni. Ezt, ha csak lehet, el kell kerülni, nemcsak tisztasági szempontból, hanem még azért is, mert így a csendőrök (pl. éjjel hazaérkező járőrök) a konyhába való bemenetelben akadályozva vannak. Ha másképp nem lehet, legalább egy kis hálófülkét kell számára a konyhából elkeríteni.

Az asszonyok tisztasági érzéke általánosságban igen fejlett s ezért a legtöbb főzőnő ellen nem lehet tisztasági szempontból kifogást emelni. Mégis ajánlatos, hogy a gazdálkodásvezető őt néha tisztaság tekintetében ellenőrizze. Mindenekelőtt az elmosott edény tisztaságát kell ellenőrizni, továbbá meg kell követelni, hogy amikor főz,

tiszta ruházatot vagy legalább is tiszta fehér kötényt viseljen. Egyébként a főzőnő külső megjelenéséből már következtetni lehet a tisztaságára.

Ahhoz, hogy egy csendőrörs közzgazdálkodása eredményesen tudjon működni és a tagjait jutányosan tudja élelmezéssel ellátni, szükséges, hogy semmit se vásároljon másról, amit maga meg tud termelni s azt pedig, amit vásárol, ne kicsiben, apránként, hanem nagyban vásárolja.

A saját termeléshez veteményeskert, sertés- és baromfitartás szükséges. Veteményeskertje minden falusi örsnek van, a városi örsök közül is jónéhányknak. Természetes, hogy a veteményeskert is csak úgy fizetődik ki, ha azt a csendőrök maguk dolgozzák meg s nem napszámossal dolgoztatják. Bevetni rendszerint olyan veteménnyel kell, amit drágábban árúsítanak, olcsó főzélékre kár a helyet igénybevenni. Ha a laktanya hosszabb időre van kibérelve, érdemes a kertbe jól termő gyümölcsfákat is ültetni, de csak törpefákat, mert azok gazdaságosabbak. A közzgazdálkodások konyhakertészetére vonatkozóan lapunk 1924. évi 12. számának 4. oldalán, valamint az 1929. évfolyam 928. oldalán, gyümölcsfákra vonatkozóan az 1926. évfolyam 421. és 680. oldalán, a törpe gyümölcsfákra vonatkozóan pedig az 1929. évfolyam 928. oldalán találhatunk értékes útbaigatásokat. A tavaszi vetéshez való magvakat célszerűbb valamelyik megbízható, nagy magkereskedésből venni, még ha saját konyhakertészetünk van is, mert a magkereskedés feltétlenül csiraképes és nemesfajú magvakat szállít, míg az általunk termelt magvak csiraképesége nem mindig bizonyos és az azokból kikelő vetemények, stb. elfajulásnak is ki vannak téve. A tavaszi magvak beszerzése nem jelent olyan nagy kiadást, hogy az a jobb és kiadósabb természettel ki ne fizetődne.

A földbérlet minden örsön másként vált be. Van örs, amelyik jó hasznát veszi a bérelt földnek s van, amelyik ráfizet. Földbérlet esetén napszámosok igénybevitelét nem lehet elkerülni, mert a csendőrök azt maguk nem tudják megművelni, főképpen, ha a laktanyától messze esik, de a szolgálat érdekében sem kívánatos, hogy a csendőrök magukat a foglalkozástól mezei munkák végzése miatt túlzott mértékben elvonják.

Legáltalánosabb és legjobban kifizetődő házi termelés az örsöknek a sertéstartás. Igaz, hogy kockázatos is, mert némely közzgazdálkodásnak úgyiszolva az egész vagyona benne fekszik a sertésekben s ha azok sertésvész vagy más betegségek következtében elpusztulnak, a közzgazdálkodás a károsodást rendszerint még a következő esztendőben is alig tudja kiheverni. Általánosságban meg kell állapítani, hogy a közzgazdálkodásnak a saját szükségletére körülbelül hány darab sertésre szokott szüksége lenni: ajánlatos ennél egy-kettővel többet tartani. Így, ha elhullás történik is, a közzgazdálkodás még mindig fedezni tudja a maga szükségletét és nem szorul egész telen át a hentesre, ha pedig valamennyi sertése megmarad, a fölösszámúakat értékesíteni lehet. Csak fajsértést érdemes tartani s abból is kocát, mert annak a malacai a gazdálkodásnak majdnem ingyen vannak, azaz éppen csak annyiba kerülnek, amennyit megesznek.

Sok örsnek gondot okoz a kockázat, amit a sertéstartással vállal, t. i. ki van téve annak, hogy a sertései el-

A világháború győztesének leszerelése előtt kivétel nélkül orvosolni kell a legyőzöttek jogos panaszait, mert ellenkező esetben új európai háború áll majd küszöbön. A danzigi korridor és Erdély problémáinak kedvező megoldását ajánlom elsősorban.

Lord CHURCHILL.

pusztulnak s akkor majdnem az egész alaptörke odavan. Erre való tekintettel célszerű volna a sertésbiztosítás kérdésével foglalkozni. Talán valamelyik állatbiztosító társaság elvállalná a csendőrörsök sertéseinek olcsó biztosítását, ha valamennyi örs — már amelyik sertést tart — kötelezné magát a biztosításra. Havonként és sertésenként csak néhány fillért kellene biztosítási díj fejében fizetni, ezt valóban megérné a nyugodtság, hogy ha a sertések elpusztulnak, a biztosító készpénzben kifizeti azok teljes értékét. De ha a biztosító társasággal nem kötnének az örsök ilyen megállapodást, maguk között is megoldhatnák a biztosítás kérdését. Úgy lehetne ezt intézni, hogy az év elején, amikor az örsök általában a sertéseket vásárolni szokták, minden örs bejelentené, hogy hány sertést szándékozik hizlalni, nemcsak a maga számára, hanem eladásra is. Ez a bejelentés nem járna semmiféle fizetési kötelezettséggel. Ha mármint valamelyik örsnek a sertései elpusztulnának, akkor az köteles volna az elpusztult sertéseket bizottságilag lemérteni és bejelenteni, hogy hány kg-ot nyomtak. Meg volna állapítva, hogy milyen összegű térítés jár egy kilogramm sertésért. Az illető örs, amelynek a sertései elhullottak, teljes összegében megkapná az elhullott sertések árát, a többi összes örsök pedig, amelyek sertést jelentettek be, kötelesek volnának a kártérítés összegéhez a bejelentett sertései arányában hozzájárulni. A hozzájárulás örsönként csak filléreket tenne ki. Ezt a már többször szóba került csendőrségi takarékegylet megvalósításával kapcsolatosan lehetne a legjobban és igazgatás szempontjából is a legkönnyebben megvalósítani.

A sertésenyésztés mellett legjobban ajánlható gazdálkodási ágazatok a méh-, házinyúl- és selyemhernyóenyésztés. Mindezek kis hozzáértéssel és kevés utánjárásal szép jövedelmet biztosíthatnak a közgazdálkodások számára. Saját használatra úgynevezett közönséges falusi baromfit is lehetne tenyészteni, de eladásra már csak fajbaromfit érdemes, melynek mind a húsa s mind a tolla és tojása is igen jól értékesíthető. (Leghorn). Aki az itt felsorolt tenyésztések módoszatai, lehetőségei, számításai stb. iránt érdeklődik, forduljon hozzánk, szívesen adunk ezekben a kérdésekben részletesebb útbaigazítást is.

Jó mellékkeresethez jutna az a közgazdálkodás, amely olyan fajta baromfit tenyésztené nagyban, amelynek a tollát csendőrségi tollforgó készítésére lehet felhasználni. Az ilyen toll kilogrammjáért ma válogatás nélkül is 80 pengőt fizetnek. Ma csendőrkalap-tollat Magyarországon nem lehet kapni, hanem külföldről — többnyire Galiciából — kell azt behozni.

Természetes, hogy a közgazdálkodásnak nem szabad nagyüzemmel fajnálnia, egyrészt, mert egy nagy tenyészet ellátása, kezelése, számadása stb. a közgazdálkodás tagjait elvonná a hivatásuktól, másrészt pedig, mert abba a közgazdálkodás tagjainak túlnagy összeget kellene befektetniük s azzal kapcsolatban túlnagy kockázatot viselniük, más érdekeltségekkel nézeteltérések támadhatnának az eladási versengés miatt, de nem engedhető meg végül azért sem, mert ez a kalmárszellemnek a csendőrségnél való elharpózását eredményezné.

Amit az örsnek a saját termelése vagy tenyésztése mellett vásárolnia kell, azt lehetőleg nagyban vásárolja, legalább egy hónapra elegendő mennyiségben. Ezt akkor is meg lehet tenni, ha az örs könyvre vásárol. A kicsiben való vásárlás mindig drágább, mert ahányszor egy kg-ot mér a kereskedő, mindannyiszor lecsíp néhány dekát s ez az ő haszna. A közgazdálkodásnak pedig vesztesége. Boletta-rendszer mellett gazdaságosabb lisztet venni, mint búzát.

(Folytatjuk.)

Fénykép-pályázat.

Pályázatot hirdetünk csendőrségi tárgyú fénykép-felvételekre. Pályázhat mindenki, az is, aki a testületnek nem tagja s nemcsak műkedvelő, hanem hivatásos fényképész is.

A pályázónak nem kell a felvételt magának készítenie, azt — ha tárgyát ő adja meg — mással is készítheti, s azzal a saját neve alatt pályázhatik, de a költséget ő viseli.

A képeknek legalább 6x9 cm. nagyságúaknak kell lenniük. A lemezeket (filmet) meg kell őrizni s azokat, amelyek díjat nyertek, kölcsönképpen a szerkesztőség rendelkezésére kell bocsátani. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a díjat nem nyert felvételekből is egyeseket tiszteletdíj ellenében megszeressen.

A díjat nyert felvételek szerzői joga kivétel nélkül, a többi felvétel pedig a tiszteletdíj kiutalásával a szerkesztőség tulajdonába megy át; a pályázó azok szerzői jogát azzal a ténnyel, hogy a pályázaton résztvesz, eleve a szerkesztőségre ruházza.

A díjat nem nyert felvételek tiszteletdíját a szerkesztőség a felvétel értékéhez mértén fogja megállapítani.

Figyelmeztetjük a pályázókat, hogy a felvételek elkészítése előtt olvassák el a múlt évfolyamunk 516. oldalán a múlt évi fénykép-pályázatunk eredményéről közölt beszámolókat.

Beküldési határidő: szeptember 30.

A díjnyertes felvételeket mind, az azokon kívül legjobban sikerültek közül pedig a kiválasztandókat a Csendőrségi Lapokban és esetleg kiadásra kerülő csendőrségi albumokban közölni fogjuk.

A legjobb felvételt értékes ezüst cigarettatárcával jutalmazzuk.

Az eredményt a november 1-i számban fogjuk közölni.

Próba.

írta: KOVÁCS SÁNDOR II. alhadnagy (Nagybajom).

Minden kezdet nehéz, de minden kezdetnek folytatása is van, ami már könnyebb szokott lenni. Ezt tartásuk szem előtt azok a derék, törekvő próbacsendőrök is, akik eleinte nemcsak a paragrafusok útvesztőiben tévednek el, hanem kint az örsökön, a gyakorlati szolgálatban is szokatlan, váratlan helyzetekbe jutnak. A jószándékot és becsületet törekvést előbb-utóbb siker koronázza.

Példa erre a régi időkbeli Sőre János próbacsendőr, illetve ma már nem próbacsendőr, mert azóta a legszebb altisztí pályát futotta be a csendőrségnél, holott eleinte elég sok haja volt az örsön.

Igaz, hogy ebben az örs volt inkább a ludas. Ahol érték, ott ugratták a próbacsendőrt s akadt egy-egy idősebb bajtárs, aki nem az igazi csendőrtudományra, hanem a „csendőrfogásokra” igyekezett őt megtanítani. A próbacsendőrből azonban benne élt a jószándék, a becsületes munkára törekvés, ellenállott a csábításoknak s ebből származott aztán sok nehéz pillanata. Csak egyet írok le ezekből.

A baj a legelső szolgálatában kezdődött, ebben az ő felelősenysége volt a hibás. Fogolykíséretre vezényelte ki őt az őrsparancsnok Baranyai János csendőrfővezető mellé. Vonaton kellett a járőrnek a foglyot kísérnie s mikor a vasúttállomásra kiérkeztek, a járőrvezető megszólalt kemény hangon:

— Hát magának hol a járőrtaskája?

Bizony, az otthon felejtődött az örsön. A járőrvezető erre kiadta a parancsot:

— Futólépést, vissza a laktanyába!

Rohant a próbacsendőr, vonatindulásig vissza is érkezett. Járőrvezetője aztán az úton azzal biztatta, hogy bevonulás után akár le is szerelhet, mert az olyan ember, aki otthon felejtí a járőrtáskáját, nem való csendőrnek. Szegény Söre János nagyon el volt keseredve. Fogadkozott, hogy soha többé nem fog elfelejteni semmit s ha meg is esett vele ez egyszer, ő úgy érzi, hogy mégis lehet még belőle jó csendőr, mert — ő jó csendőr akar lenni.

Csak később látta, hogy ezen az akaraton múltott az egész sorsa. Belátta, hogy hibázott, de nem csüggedt el, hanem kétszeres igyekezettel fáradozott azon, hogy minden feladatát jól végezze. További bonyodalmi aztán éppen ebből az igyekezetéből keletkeztek.

Egy alkalommal megint fogolykíséretben kellett részt vennie. Megint Baranyai csendőr volt a járőrvezetője. Mikor a járőr Felsőzsidhez közeledett, a járőrvezető biztatni kezdte a foglyot, hogy most már hamarosan megpihennek. Ahogy a községbe beérkeznek, jobbról a hatodik házban kocsmá van, kanyarodjon csak be a kocsmába, egy pohár pálinkától majd felfrissülnek. A pálinkát azonban a fogoly fizeti természetesen — tette hozzá Baranyai csendőr.

A próbacsendőrben megállott a lélekzet ijedtében. Ő úgy tanulta, hogy szolgálatban még a csendőrnek is tartózkodnia kell a kocsmái italozástól, hát még mennyire nem szabad fogollyal együttesen leülni inni. Nem tudta, mitévő legyen? Homályosan emlékezett, hogy a parancs megtagadásáról is tanult valamit. Parancsot is meg lehet tagadni néhány esetben, de most nem emlékezett pontosan, hogy mik ezek az esetek? Lehet, hogy a fogolyítás is ezek közé tartozik, de nem volt benne bizonyos. Ha a járőrvezető intézkedésének ellenszegül, abból baj lehet, de ha nem tesz semmit ellene, abból megint baj lehet. Majd a fejét törte össze, hogy visszaemlékezék a paragrafusokra, de hiába, mindig csak a lopásé jutott az eszébe, az pedig most nem vágott ide.

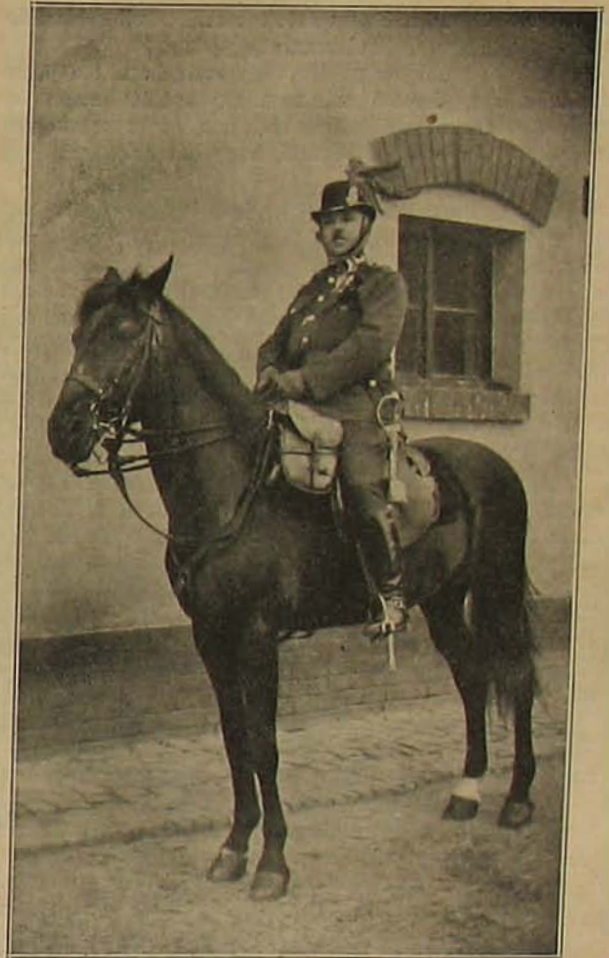
Végül aztán, mikor a kocsmához már nagyon közel voltak, elhatározta, hogy ő kint marad. Tegyen a járőrvezető amit akar, de ő nem megy be a kocsmába. Így is volt. A járőrvezető és a fogoly bementek a kocsmába, a próbacsendőr kint maradt. Várt egy darabig, azután nyugtalanokni kezdett. Érezte, a józan eszével sejtette, hogy a kintmaradással még nem intézte el a kérdést. Elhatározta tehát, hogy mondjanak bármit a paragrafusok, bemegy a kocsmába és megjelenti a járőrvezetőnek, hogy szabálytalanság, amit csinál, hagyják el kocsmát s kísérik tovább a foglyot.

Be is ment. Szabályszerűen jelentette véleményét a járőrvezetőnek úgy, hogy a kocsmáros és a fogoly nem hallották, miről van szó, a járőrvezető azonban megparancsolta neki, hogy menjen vissza a kocsmá elé: ha ő nem szereti a törkölyt, abból még nem következik az, hogy más se igyék. Szegény próbacsendőr szédelegve ment ki a kocsmából s várt, míg végre a járőrvezető a fogollyal kijött s aztán már nem történt az úton semmi, a foglyot átadták.

Bevonulóban az alsózsidi bíró házába tért be a járőr,

A hosszúraálló békeszerződéseket módosítani kell, mert bekövetkezett az az eset, amelyet a Népszövetség alapokmányának 19-ik §-a említ: t. i. a szerződések alkalmazhatatlanok lettek és oly nemzetközi viszonyok álltak elő, amelyet fennállása a világ békéjét veszélyeztetett.

Lord PONSONBY.

Erdei László tiszthelyettes, kunszentmártoni őrsparancsnok 26 éves Ráma nevű lovát húsz éve lovagolja. A belügyminiszter úrtól 90 P jutalmat, a kerületi parancsnokságtól pedig dícsérő okiratot kapott érte.

mondván Baranyai csendőr, hogy neki ott dolga van. A bíróné szívesen fogadta a járőrt. Baranyai csendőr érdeklődött:

— Bíróné asszony, van-e egy kis törköly a háznál?

A próbacsendőr odasúgta a járőrvezetőnek, hogy ő itt sem iszik, de még bent sem marad a házban, ha csak ez a dolga a járőrvezetőnek, hanem kimegy és odakint megvárja.

A járőrvezető puhítani kezdte a próbacsendőrt, hogy más a szabály és más a „gyakorlat”, nem lesz attól a csendőrségnek semmi baja, ha ők most néhány kupicával felhajtanak.

— Maga barátom nem csendőrnek való, hanem a zárdába apácának! — mondta a járőrvezető. — Látja, én is elvégzem a dolgomat, nem hagyom ki a tereptárgyakat, a fogoly sem szökik meg tőlem, a tevékenységi naplóm is megnézhető akárki, de azért az emberekkel barátkozni kell egy keveset. De meg néhány pohárka snapsz nem is árt meg az ilyen kutya-időben. Azt ajánlom magának, ne legyen ilyen kisasszony, ha jól akarja magát találni nálunk!

A próbacsendőr azonban tántoríthatatlan maradt. Ott hagyta a szobát, kiment az udvarra s ott várakozott a fagyban, míg odabent a járőrvezető barátkozott az emberekkel. Ezt is furcsának találta a próbacsendőr ebben az esetben, mert csak a bíróné, meg a csinos menyecske-

leánya volt otthon, hát nem értette: miért kell a csendőrnek asszonyúppei is barátkoznia?

Mikor már nagyon sokáig várakozott, beszólt a járőrvezetőnek, hogy ő most már nem vár tovább, hanem bevonul az őrsre egyedül s jelentést tesz az őrsparancsnok úrnak. Azt felelte a járőrvezető, hogy hát csak menjen, ő még marad kicsit.

A próbacsendőr el is indult, de a legközelebbi fa mökött meghúzódott. Még sem mert egyedül elindulni, nem tudta, mi lesz abból, ha maga vonul be az őrsre. Érezte, hogy a másodsendőr nem intézheti el ilyen egyszerűen a dolgot, ha a járőrvezetője tilosban jár. Most már azonban rövidesen jött Baranyai csendőr is. Láthatóan meghök-kent, mikor körülnézett, előre tekintett az útra s a próba-csendőrt sehol sem látta. Már-már futásra vette a dolgot, a fa mögöl azonban ekkor előbukkant a próbacsendőr s aztán együtt portyáztak most már hazafelé.

Egyik sem szólt a hosszú úton egy szót sem. A próba-csendőr el volt keseredve s kétségbe volt esve. Nem ezt várta ő a csendőrségtől. Látta, hogy most már vagy neki kell megváltoznia, vagy pedig le kell szerelnie, mert ő egy-maga nem tud annyi sok embert megváltoztatni, ha a többi is olyan, mint Baranyai csendőr. Elhatározta, hogy megjelenti az egészet az őrsparancsnok úrnak. Majd meglátja, mi történik akkor s ha Baranyai csendőrt felelő-ségre vonják, akkor nincs baj.

Mikor a laktanya felé közeledtek, megjelentette a járőrvezetőjének, hogy a fogollyal való pálinkázásról és a bíróságba betérésről jelentést tesz az őrsparancsnok úrnak.

— Szóval árulkodni akar! — mondta a járőrvezető. — Nem árulkodni akarok, csak jelentést teszek. Ez más... — felelt a próbacsendőr.

— Biz az árulkodás lesz barátom! Akkor pedig kötneti a talpa alá az útilaput, mert közöttünk nem maradhat.

— Akkor elmegyek inkább, leszerелеk, de én ilyen csendőrségben nem szolgálók! — válaszolt hevesen a próba-csendőr.

— No, akkor adja ide a kezét, hadd szorítsam meg! — mondta váratlanul Baranyai csendőr. S mikor kezét fogtak, még azt mondta:

— De azért a jelentését most már csak tegye meg!

— Megteszem! — felelt a próbacsendőr s egész a laktanyáig azon törte a fejét, miért szorított vele ezek után is kezét a járőrvezetője.

Mikor aztán megtette a jelentését, akkor ezt is megtudta. Az őrsparancsnok nyugodtan végighallgatta a próba-csendőr jelentését s aztán azt kérdezte:

— Hát maga nem tud ilyen csendőrökkel együtt szolgálni?

— Nem!

— Rendben van, akkor köztünk a helye. Baranyai az egyik legderekabb csendőröm, soha pálinkát nem iszik, szabálytalanságot nem követ el, ez csak a maga próbája volt, amit derekasan megállott. Most már jóvátette, hogy a járőrtáskáját a multkor itthon felejtette. Hát csak jó csendőr lesz magából mégis.

Mikor az őrsirodából kilépett a próbacsendőr, szembe-találta magát Baranyai csendőrral, aki a puskáját tisztogatta. Egymásra mosolyogtak s a csendőr újból kezét nyujtott:

— No, most már nyugodtan megszoríthatja a keze-met. Hát mikor is szerel le?

— Majd harmincöt év mulva...

Ma már csak néhány éve van hátra ebből a harmincötöböl.

CSENDŐR LEKSZIKON.

50. kérdés. Milyen szemlélt előjárók mellé kell a csendőrségnél küldőne-altisztet vezényelni s hogyan kell felszerelve lennie. Milyen rendelkezések állanak felem a zászlónak szemlé alkalmával való kiállítására?

Válasz. Az a kérdés, hogy a csendőrségnél kinek jár küldőne-altiszt, nincs teljes szabadsággal rendezve. Erre nézve általában a Szolg. Szab. I. rész 54. §-a mérvadó. Ennek a 495. pontja szerint a tábornoki kar tagjai, továbbá önálló és ki-különített parancsnokok mellé (osztályparancsnoktól fölfelé), ha szolgálatilag ideiglenesen állandó helyőrségeikön kívül tartózkodniak, küldőne-szolgálatra altisztet vagy tisztet kell kirendelni, még pedig rendes körülmények között egyet. Tehát eszerint a szemlélt előjárók közül küldőne-altiszt jár a m. kir. csendőrség felügyelője helyettesének, a felügyelő mellé beosztott tábornoknak, a kerületi parancsnokoknak és a nem a kerületi parancsnokságok székhelyén állomásozó osztályparancsnokoknak. Semmi sem indokolja azonban, hogy az egyik osztályparancsnoknak járjon küldőne-altiszt, a másiknak pedig ne. A m. kir. csendőrség felügyelője által esetül-csere kiadandó külön rendelkezésre a Sznt. 171. pontja szerint a Szolg. Szab. I. rész 558. pontjának 5. bekezdése alapján egy alantos tisztet parancsértiszi szolgálatra, továbbá a küldőne-szolgálatra szükséges altiszteket, illetve tisztseket kell kirendelni. Itt is rendezendő volna, hogy külön parancs nélkül hány küldőne-altiszt vezénylendő és hogy a parancsértiszi szolgálatra vezénylendő alantos tiszt, ha ilyen nem volna, hogyan pótlandó.

A küldőne-altiszt öltözködésére nézve a következőket kell szem előtt tartani:

Olyan osztályparancsnokság székhelyén, ahol őrs nincs, a szemlé alkalmával a szemlélt előjáró mellé kivezényelt küldőne-altiszt (csapatállományú irodai segédmunkás) felszerelését a Szolg. Szab. I. rész 54. §. 498. pontja határozza meg. A küldőne-altiszt tehát rendes körülmények között oldalfegyverrel és szolgálati jelvényvel legyen ellátva. Jegyzetkönyvvel is el kell látva lennie, bár a 498. pont nem eléggé szabatos fogalmazása szerint ez nem minden esetben volna szükséges. A 498. pont ugyanis azt mondja, hogy „minden küldőne-szolgálatba vezényelt egyén oldalfegyverrel és szolgálati jelvényvel, sőt a körülményekhez képest — különösen ellenőrzés előtt — teljes felszereléssel, jegyzetkönyvvel is legyen ellátva”. Ebből az volna kiolvasható, hogy a jegyzetkönyv csak „a körülményekhez képest” szükséges; csak hogy a 499. pont 2. bekezdése azt rendel, hogy a kapott szóbeli parancs tartalmazt a jegyzetkönyvbe is fel kell jegyezni, amiből az következik, hogy a jegyzetkönyvre mindig szükség van, az tehát a küldőne-altiszt rendes felszereléséhez tartozik. Azt, hogy milyen oldalfegyvert viseljenek a kérdéses személyek, nevezetesen, hogy a gyalogtiszi kard viselésére jogosultak-e szintén — ezen szolgálatban — a gyalogtiszi kard viselése kötelező-e, az dönti el, hogy számukra a gyalogtiszi kard viselése kötelező-e elő van-e írva, vagy csak megvan-e engedve. Tiszthelyettesek, tőrzsőrmesterek és őrmesterek a gyalogtiszi kardot szolgálaton kívül viselhetik, sőt az Öltözeti táblázat, kényelmes öltözet 5. jegyzete szerint az ilyen rendfokozati irodába beosztott legénység a rendes napi foglalkozásnál is viselheti. Mivel a küldőne-altiszi szolgálat szolgálat, és az irodába beosztottak számára sem rendes napi foglalkozás, a gyalogtiszi kard viselése a küldőne-altiszi szolgálatba vezényelt tőrzsőrmestereknek és őrmestereknek meg nem engedhető, ők a gyalogsondőr-kardot tartoznak viselni. A küldőne-altiszi szolgálatba vezényelt tiszthelyettesek a gyalogtiszi kardot viselhetik, sőt a kérdéses esetben viselni kötelesek, mert a 121 087/eln. VI.—e. 1926. számú helyfoglalkozási körrendelet 11. pontja szerint (Ca. K. 1926. 24. szám, 162. lap): „tiszthelyettesek — őrszemlék idejét kivéve — minden oly szolgálati alku-

lommal, midőn löfgyverrel felszerelve nincsenek, a gyalog-tiszti karddal és derékszíjjal kötelesek megjelenni". Más a helyzet, ha az osztály- vagy más tiszti parancsnokság székhelyén őrs is van. Az nem lehet vitás, hogy oly állomáson, ahol csak őrs van, a szemle alkalmánál az esetleg kiildőnc-altisztként kivézett tiszthelyettes is gyalogcsendőr-kardot tartozik viselni. De a meglévő rendelkezések alapján nem tudjuk eldönteni azt, hogy oly állomáson, ahol az őrsön kívüli tiszti parancsnokságok is vannak, az őrszemele ideje alatt kiildőnc-altiszti szolgálatba vezényelt irodai segédnők is tiszthelyettes gyalogcsendőr-kardot viseljen-e, amint azt az idézett körrendelet megklvinja, vagy, hogy az őrszemele befejeztével az ugyanelek kiildőnc-altiszti szolgálatba vezényelt őrsbeli tiszthelyettes gyalogtiszti kardot viseljen-e, amint azt ugyanelek az idézett körrendelet megengedi, sőt elő is írja. A körrendeletből az következik, hogy addig, míg a szemlélő az őrsöt szemléli, minden kiildőnc-altiszti szolgálatba vezényelt tiszthelyettes, tekintet nélkül arra, hogy az őrsre van-e beosztva, vagy nem, gyalogcsendőr-kardot viseljen, az alatt pedig, míg a szemlélő a tiszti parancsnokságot szemléli, gyalogtiszti kardot, akkor is, ha az őrsőzh tartozik. Mivel azonban így az illető tiszthelyettesek felfegyverkezésének módja attól függ, hogy a szemlélő őrsöt szemléli-e, vagy nem őrsöt, tehát lényegyél mellékes körülménytől, véleményünk szerint a kérdés elhntése felsőbb intézkedést igényel. Szolgálati jelvényül a kiildőnc-altiszti szolgálatba vezényelt tőrsőrmesterek és őrmesterek a tőltényűskükát hordják, ugyan-úgy a tiszthelyettesek is, ha a kiildőnc-altiszti szolgálatban gyalogcsendőr-kardot viselnek, mert az Öltözeti táblázat szerint ügyeleti, kiildőnc- és őrszolgálatban a Szul. 206. pontja szerint kell öltözködni, vagyis úgy, mint a naps-csendőr. Azok a tiszthelyettesek, akik kiildőnc-altiszti szolgálatban a gyalogtiszti kardot viselik, a már idézett körrendelet értelmében szolgálati jelvényül a derékszíjat viselik.

A lobogónak (vagyis inkább zászlónak) a laktanyára való kitűzése a szemlélő előjárók közül csak a csendőrség felügyelőjét illeti meg, mert a Szul. 171. (helyesbített) pontja szerint a Szolg. Szab. I. rész 558. pontjában foglalt tiszteletadások csak az ő számára vannak előírva. Ezt a Szul. 187. pontja nem teheti kétségessé, mert igaz ugyan, hogy a Szolg. Szab. I. rész ott hivatkozott 559. (e) pontját lehetne úgy érteni, hogy az minden tábornoki rendfokozatú szemlélőre, tehát a felügyelő helyettesőre is vonatkozik, de a Szolg. Szab. I. rész 559. pontja az 558. pont folytómányra, az ebeu a pontban előírt tiszteletadások pedg a Szul. 171. pontja értelmében csak a m. kir. csendőrség felügyelőjét illetik meg.

51. kérdés. Milyen rendelkezések vannak érvényben a koresmai hitelre vonatkozóan?

Válasz. A koresmai hitelre korlátozó jogszabályok vannak érvényben. A korlátozásoknak az a céljuk, hogy elejét vegyék a meggondolatlan, többé-kevésbbé nem beszámítható állapotban keletkezett koresmai adóságok felszaporodásának és gátat emeljenek azoknak a lelkiismeretlen kiúszorázása ellen, akik a koresmákat, vendéglőket s egyáltalán az italmérési helyiségeket előszeretettel látogadják. E korlátozó intézkedésekre az általános szempontokon kívül elősorban azért volt szükség, mert faluhelyen a koresmárosok, pálinkamerők stb. rendszerint zsidók, akik nem csinálnak lelkiismereti kérdést abból, hogy a falu népét akár koldusbotra is juttatják, ha megkérnek hasznuk van belőle. A háború előtt a ruténföldre kormánybiztos kellett a kormányznak kirendelnie, hogy az ottani, amúgyis földhözragadt lakosságnak zsidó koresmárosok által való teljes tönkretételét megakadályozza.

A koresmai hitelre vonatkozó alapvető rendelkezéseket az oroszoktól és a káros bitellgyuletekről alkotott 1883. évi XXV. t. c. 22. §-ában találjuk. E rendelkezés szerint a vendéglőkben, koresmákban és más italmérés helyiségekben (ide kell érteni a keveskedőseket is, amelyek szeszese italnak kiesiben árútlására jogosultak) kiszolgáltott szeszese italok törzseli ára fejében a bíróság nem ítélt meg korlátlan összeget. Az ára fejében a bíróság nem ítélt meg korlátlan összegű törvényi-lyen emben megítélhető összegek nagyságát minden törvényi-lyen emben megítélhető összeget külön-külön alapította meg hntóság a maga viszonyai szerint egy ilyen bírói döntéssel az italmérés. Az említett törvény szerint egy ilyen bírói döntéssel az italmérésnek az alperessel szemben esetleg fennállott minden korábbi hasonló természetű követelését is kiegyenlítettnek kell tekinteni, még ha ez a korábbi követelés nem képezte is lett kereset tárgyát.

Ez a helyzet volt érvényben 1930 május hó 1-ig. Az 1928. évi II. t. c. 7. §-a az italmérés helyiségekben kiszolgáltott szeszese italok térítési árát iránt való követelések érvényesítésének előbbi korlátozását lényegesen megszüntette. E meg-

szigorítást 1930 május hó 1-ével az említett törvény végrehajtási utasítása, az a 122.104-1930. számú belügyminiszteri rendelet (Belügyi Közlöny 1930. évfolyam, 230. oldal) léptette életbe, mely szerint italmérés helyiségekben kiszolgáltott szeszese italok térítési árára vonatkozó követelést a bíróság egyáltalán nem ítélt meg s az ilyen követelést sem az udósnak, sem pedig jogutódjának követelésőbe törlesztésképen beszámítani nem lehet.

A köztudatban általában az a téves nézet uralkodik, hogy koresmárosoknak, vendéglősöknek stb. tilos szeszese ital hitelre árusítaniok, holott ilyen tilalom nincsen; a hitelezés meg van engedve, de ha az adós nem fizet, a vendéglősnek, koresmárosnak stb. a bíróság nem ítélt meg a követelését. Ezt a tilalmat nem szabad kijútszani s nem szabad a szeszese italok hitelezését szűntel adásvételi ügyletbe, szűntel kölesőbe stb. horkolni, mert az ilyesmit a törvény igen szigorúan bünteti.

A koresmai hitelezéssel kapcsolatos minden ügy polgári per útjára tartozik, abba tehát a csendőr rendszerint nem avatkozik bele, hanem a panaszt utasítja a járásbíróhoz. Fontos körülmény azonban, hogy ez a kedvezmény csak az adós által a koresma stb. helyiségben elfogyasztott szeszese italokra vonatkozik, míg az esetleg agyanott fogyasztott szeszese italokra vagy ételneműekre nem; az utóbbiak árát a bíróság éppen úgy megítéli, mint bármilyen más követelést.

Szabó Tamás tiszthelyettes.

Szabó tiszthelyettes Erdély védelmében szerzett dicsőséget a magyar csendőr névnek. 1916. évben, a román betörés idején, a brassói szárny egyik határőrsének volt parancsnoka. Az őrs létszáma 40 fő volt. Augusztus 27-én éjjel ezzel a kis csapatmal szállta meg a Predeal feletti havasokat. Amint hajnalodott, észrevette, hogy a völgyben nagyobb román csapat rendezkedik s készül Erdélybe behatolni.

Tudta, hogy őrsével a román áradatot feltartóztatni képtelen, de zavarokeltéssel időt akart nyerni. Ezért tüzzel rajtuk ütött. A román csapatban minden rend felbomlott és hanyatt-homlok menekültek vissza. Közben Szabó tiszthelyettes parancsot kapott a visszavonulásra. Visszavonulása közben a szomszédos őrsök legénysége is csatlakozott hozzá. Így meggyarapodva érték Otóhán községbe, ahol a 82-ik gyalogezredbe osztották be őket s annak egyik századát képezték.

A század azt a feladatot kapta, hogy Ujsinka község feletti hegyet megszállva, akadályozza meg a románok előrehaladását. Szabó tiszthelyetteset szakaszával tábori őrsre küldték. Kevéssel utóbb a századot visszarendelték, de erről Szabó tiszthelyetteset nem tudták értesíteni, mert a kiküldött járőr nem találta meg a tábori őrsöt. Így magára maradvá, maroknyi csapatával vetette rá magát a közeledő román csapatra, mely bár biztosított menetben haladt, még sem számított ilyen erős támadásra. A hirtelen rajtaütés, a bátor támadás eredményezte, hogy a románok sorai felbomlottak, vad rendelenségben rohantak vissza s csak napok mulva merték az előrehaladást újból megkísérelni.

A szakasz ez után a hőstett után a századdal Halgás községben egyesült, ahol már mindenki azt hitte, hogy fogságba estek.

1916. év őszén Pusztaczelina községben volt Szabó tiszthelyettes, ahol szakaszával a magyar csapatok visszavonulását kellett fedeznie. A hajnali óraktól késő estig tartotta állását a meg-megújuló román támadásokkal szemben. A magyar csapat rendben visszavonult, új állásában felfejlődött és beásta magát. Mindez veszteség nélkül történt, mert Szabó tiszthelyettes kis csapatával hősiesen ellenállt a nagy erővel támadó románoknak. Mikor csapataink elfoglalták új állásaikat, Szabó tiszthelyettes is hozzájuk csatlakozott. Míg szakaszában csak egy sebesülés történt, addig az ellenségnek számottevő veszteséget okozott.

Csapataink felvonulása után megkezdődött a románok kiverése Erdély földjéről. Szabó tiszthelyettes ezekben a diadalmas harcokban is résztvett a mint az előbbi küzdelmekben kemény katonává edződött csendőr, a veszedelmekkel nem törődve, halált megvető bátorsággal küzdött a Székelyföld felszabadításáért.

Sósmezőnél történt, hogy a század egyik rohama alkalmával, az ellenséges román csapatok üldözése közben, szakaszával olyan mélyen behatolt román földre, hogy bekerítették. Nem vésztette el lélekjelenlétét, hanem vad rohammal rárohant az ellenségre ott, ahol a leggyengébbnek sejtette. Rohama sikerült s kikerült a románok gyűrűjéből. Állandó csatározások között közelítette meg övéit, ahol már mindnyájan a veszteséglistán szerepeltek.

1916 novemberében pedig egyik román frontáttörés alkalmával szakaszával az elhagyott arcvonalrészlet megszállta és ezáltal megakadályozta, hogy arcvonalunkat a románok felgöngyölítsék.

Szabó Tamás tiszthelyettest ezekért a hősi tetteiért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel és a német harcos érdeméremmel tüntették ki.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

1931 december 16-án 14 óra tájban a szili őrş Módos Gergely törzşrőmester és Horváth István IV. őrmesterből állott járőre Szilsárkány községben portyázott, midőn özvegy Hajós Simonné* feljelentést tett, hogy az éj folyamán ismeretlen tettes nyílt udvaráról 15 koszorú csőves-tengerit ellopott. A járőr megtartotta a helyszíni szemlét, melynek során a következőket állapította meg. Sértett háza a község szélén áll. A lakóházától 50 méter távolságra keletre, a gazdasági udvarban van a takarmánypajta. A pajta mögött a gyümölcsösök területén el. Az egész telket rossz állapotban levő sövénykerítés veszi körül. A pajta nyugati oldalán levő akácfaakra kb. 5 méter magasságban vastag farúd volt felerősítve. A rúdön 50 koszorú csőves-tengeri függött, innen történt a lopás. Az akácfaktól 15 méter távolságban levő szalmakazalhoz 8 méter hosszú létra volt támasztva. A tolvaj ennek segítségével mászhatott fel a rúdhoz.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Az akácfaktól a gyümölcsösökert egy pontjáig tengeriszemcsorgási nyomok látszóttak. A füves talajon lábnyomokat nem lehetett felfedezni. A kert azon pontján, ahol a tengericsorgási nyomok megszűntek, több tengericső és nagyobb mennyiségű tengeriszem hevert széjjel-szórva. Ebből a járőr arra következtetett, hogy a tolvaj a tengerit ezen a helyen zsákokba rakhatta. A járőr a helyszíni szemlét a kerten túl fekvő terepre is kiterjesztette, hogy alkalmasabb talajon lábnyomokat fedezhessen fel. A sértett házától körülbelül 250 méter távolságra fekvő bűzavetésben sikerült is egy sértett házától keleti irányban távozott férfi lábnyomcsapására bukkanni, mely az úgynevezett Új-hászor irányába vezetett. A járőr egy jól kivehető bal- és jobblábnyomot pontosan lemért és lerajzolt. A jobblábnyomban 20 darab, a ballábnyomban 21 darab talpszeget olvasott meg. A helyszín egyéb adatokat nem nyújtott.

A bűncselekmény elkövetési ideje 23-tól 3 óráig terjedő időszakra volt tehető, mert 22 órakor sértett cselédei az istállóban még megfordultak, 4 órakor pedig már a jószágot etették. Az éjjeliőrök előadták, hogy 23-tól 3 óráig terjedő időben többször hallottak erős kutyaugatást sértett telke felől, oda is mentek a közelbe, de nem észleltek semmi gyanúsát.

Az eddigi nyomozás a tettes személyére nézve ilyenképen kevés támpontot nyújtott. A lábnyomokat csak akkor lehetett felhasználni, ha már sikerült gyanúsítható személyt kikutatni.

A járőr sorra járta az összes terménykereskedőket, bevásárlókat, puhatolt a vasútállomáson is, de eredményt ezen az úton nem tudott elérni.

Tekintettel arra, hogy a lábnyomcsapás az úgynevezett Új-hászor felé vezetett, a járőrvezető feltételezte, hogy a tolvaj az Új-hászor lakói közül kerülhetett ki. Javárészt napszámosemberek voltak. Ebből a feltevésből kiindulva, a járőr puhatolni kezdte az ott lakók viszonyait. Így jutott el Kemény János napszámós személyéhez, akinek 300 négyszögöl tengeriföldje volt, melyen mindössze egy kisebb kocsiira való tengerije termett, ezzel szemben három sertést hizlalt. Az éj folyamán a járőr a Kemény háza közelében lest tartott, de semmi gyanúsát nem észlelt.

Másnap reggel a járőr cselhez folyamodott. A községi elöljáróságot felkérte, hogy Keményt idéztesse be a községházára. A járőr a szomszédos kertben helyezkedett el és várta az idézést kézbesítő kisbíró megérkezését. Módos törzşrőmester arra számított, hogy Kemény — ha tényleg ő volt a tolvaj — az idézésre igyekezni fog a lopott dolgot elrejteni. Nem is csalódott. Alig távozott el a kisbíró az idézés kézbesítése után, Kemény — zsákkal a hátán — illetve lépkedett a háza végében levő gödör felé és a zsákot oda rejtette. Erre a járőr előlépett. A zsákban tengericsutka volt, mégpedig teljesen másfajtájú, mint a Kemény földjén termett tengerié. Az azonnal megtartott házkutatás során másfél zsák morzsolts tengeri került elő. Kemény a holszerzést nem tudta igazolni. A járőr Keményt a helyszínre vezette és csizmáit az ott biztosított lábnyomokkal összehasonlította. A nyomok és a csizmák méretre és alakra tökéletesen egyeztek, beleértve a talp-

A revízió elkerülhetetlen. Közéleg az idő, amikor Európába jobb belátásra jut. Háború nem intézi el a vitás kérdéseket, azért a revíziót is békés eszközökkel kell végrehajtani.

szegek számát is. Kemény arcán friss sérülés látszott. Azzal védekezett, hogy arca 3 nappal azelőtt az udvarán sérült meg, midőn az elszabadult sertése után futott. A járőr ezzel szemben arra gyanakodott, hogy Kemény arc-sérülését a lopás elkövetésénél sértett gyümölcsöskertjében kaphatta a lelógó ágaktól, ezért Keményt orvossal megvizsgáltatta. Az orvos határozott véleményt adott arra vonatkozólag, hogy a sérülés legfeljebb 48 óra előtt keletkezhetett.

A bizonyítékok láttára Kemény nem is tagadott és a lopás elkövetését beismerte.

A nyomozást *Módos Gergely* törzsrőmester írta le.

A nyomozáshoz a szakismereteken kívül helyes érzék és sok leleményesség is kell. Ezek azok a tényezők, melyekre nem lehet szabályokat nyújtani. A bűncselekmények — az elkövetés módja tekintetében — ezer és ezer változatot mutatnak. Nincs két olyan betörés, vagy csalás, melyek hájszálpontosságra egyeznének egymással. Ugyanez áll a nyomozásokra nézve is. Állandó recepteket nyújtani nem lehet. A nyomozónak kell minden egyes esetben helyes érzékkel a megfelelő utat megtalálni. Ezt tette a járőr ennél az esetnél is, midőn cselhez folyamodott és ezzel kiugratta a nyulat a bokorból.

Ez a nyomozás ezenfelül a helyszíni szemlének a távolabbi környékre való kiterjesztésére és a lábnyomok, nyomcsapások helyes értékelésére és kihasználására is tanulást nyújt.

—:O:—

A következő nyomozást *Németh János* törzsrőmester írta le.

Szentgyörgyvölgy község egyik házában 1923 április 4-én lakodalom volt. A vendégek egyike este egy rend nő ruháját — kendőbe kötözve — az egyik utcára nyíló bezárt ablak párkányára helyezte. Éjjel tájban ruhát akart váltani, de csomagját már nem találta a helyén. Valaki az utca felől betörte az ablakot és a ruhát ellopta. A nyomozást a csesztregi őrs *Németh János* és *Szabó József* csendőrökből állott járőre ejtette meg. A helyszín és a lakodalmas nép kikérdezése a tettes személyére nem szolgáltatott adatokat. A járőr ezért a községben olyan tanuk után kutatott, akik a tettest a helyszínen vezető és onnan távozó útján láthatták. Elsősorban az éjjeliőröket kérdezték ki.

Az egyik éjjeliőr elmondta, hogy a kérdéses éjjel az utcán találkozott Dénes József kocsisal, ki a hóna alatt kisebb csomagot vitt. Dénes kikérdezésekor tagadott és — ártatlanságát bizonyítani akarván — felszólította a járőrt, hogy lakásán tartson házkutatást. A járőr kíváncságának eleget tett és Dénes lakását — véleménye szerint — alaposan és részletesen átkutatta, de a keresett bűnjeltek nem kerültek elő. Ezután a járőr eltávozott a lakásról. *Németh János* csendőr egész úton a megártott házkutatáson gondolkodott. Nem tudott beletörődni az eredménytelenségbe. Törte a fejét, hogy nem követte-e el valami hibát. Töprengés közben eszébe jutott, hogy a lakószoba szekrényének tetején látta a gyanúsított ünneplő kalapját, — de azt nem mozdították ki a helyéből. A járőr visszafordult, hogy a lelkiismeretét megnyugtassa. Midőn a kalapot a szekrény tetejéről levették, alatta megtaláltuk egy olyan ruhadarabot, amely az elveszett csomagból származott.

*

Ebből a jelentéktelen esetből két tanulást vonha-

tunk le. Az első a házkutatásra vonatkozik. Akinek rejtegetni valója van és házkutatás megtartására számít, két-féle módon gondolkodik. Vagy elrejt, a szó szoros értelmében véve, a kérdéses tárgyat (elássa, befalazza, dunnába varrja stb.) azzal az elgondolással, hogy ezzel túljár a csendőrök eszén, vagy pedig egyenesen kirakja a csendőr szeme elé, arra számítva, hogy a csendőr mindenhol fog keresni, de a teljesen nyílt helyen álló bűnjelre nem is gondol. Aki házkutatást tart, annak erre gondolnia kell.

A másik tanulság általános jellegű és vonatkozik az egész nyomozásra. A nyomozó csendőr minden lépését, cselekményét tegye szigorú bírálat tárgyává. Gondolkozék azon, hogy helyesen járt-e el, helyesen következtetett-e, nem felejtett-e el valamit. Ezzel a módszerrel lehet legkönnyebben rájönni az esetleg becsúszott hibákra, mulasztásokra, tévedésekre.

—:O:—

1932 április 27-én reggel egy községi mezőőr feljelentést tett a tolnai őrsön, hogy a határban levő szőlőkben fekvő községi csőszházba, 3 másik kunyhóba és a főjegyző villájába ismeretlen tettes betört és különböző ingóságokat ellopott. Felügyeleti körletét előző napon 16 óra tájban hagyta el, akkor az épületek még séretlenek voltak. A betöréseket 27-én reggel 5 órakor fedezte fel.

Az őrsparancsnok a lopások nyomozására *Kardos István* törzsrőmestert és *Bendekovics Andor* őrmestert vezényelte ki. A járőr a nyomozást a főjegyző villájánál a helyszíni szemle megtartásával kezdte. A helyszín már nem volt érintetlen, mert ott a feljelentést tevő mezőőrön kívül kíváncsiságból már többen megfordultak. Az udvar talajában több különböző jól használható lábnyom volt látható.

Egyelőre nem lehetett eldönteni, hogy ezek közül melyek származhatnak a tettestől vagy tettesektől és melyeket idézték elő a kíváncsiskodók. A járőr ezért egyelőre minden lábnyomból egy-egy jól használhatót leméréssel, lerajzolással és lefedéssel biztosított. Az egyik helyiség köpadlóján az ágy alatt a járőr egy körülbelül 1 hónapos döglött mezei nyúlra bukkant. Ebből arra következtetett, hogy a betörést valószínűleg még 26-án, az esteli órákban követhették el, a nyúl azután juthatott a villába, hol a hideg kövezeten megfagyott.

A csőszháznál és a kunyhóknál megtartott helyszíni szemle után már meg lehetett állapítani, hogy a villa udvarában talált lábnyomok közül melyik származott a betörőtől. Utóbbi helyeken ugyanis a mezőőr azonosított lábnyomain kívül csupán egy férfilábnyom volt felfedezhető, mely mind a négy helyen ugyanaz volt és a villa udvarán talált lábnyomok között is előfordult. Ebből a lábnyomból meg lehetett állapítani, hogy a betöréseket mind az öt helyen egy és ugyanazon személy követte el, mégpedig egyedül.

Ezután a járőr a helyszín távolabbi környékének átkutatásához kezdett. A csőszház közelében egy tarlóföldön friss emberi ürülékre bukkant. Az ürülék mellett tisztál-

A békeszerződésnek egyetlenegy része sem szentírás. Mért ne elégítenék tehát ki azokat, akiknek panaszuk van, ama pontok megváltoztatásával, amelyek a világ békéjének és megnyugvásának érdekében revízióra szorulnak?!

NICOL BARNES, volt angol miniszter.

kodásra felhasználható papírdarab hevert, melyet a járőr abból a feltevésekből kiindulva, hogy az ürülék a tettestől származhat, megtisztított és magához vette. A papírdarab megvizsgálásakor kitudott, hogy az egy Fadd községbeli lakos dohánytermelési engedélyéből származik. A papírdarabon név nem volt, de fel volt tüntetve rajta egy határreze vázlata. A járőr a papírdarabbal Faddra sietett, hol a községi előljáróság támogatásával sikerült a papíron vázolt határreze, illetve birtok tulajdonosát, majd annak nem jó hírben álló felesbérlijét megállapítani.

A helyszínen talált lábnyom alakra és méretre egyezett a felesbérli csizmaival. A házkutatás napfényre hozta az összes bűnjeleket. A járőrnek az elkövetési időre vonatkozó feltevése helyes volt — a gyanúsított beismerte, hogy a betöréseket 26-án 20—21 óra között követte el.

Ezt a nyomozást Kardos István törzsőrmester írta le.

*

A nyomozók szerencséjére a bűnözők még a legjobban kitervezett, óvatosan és körültekintéssel végrehajtott bűncselekmény esetében is rendszerint elkövetnek olyan hibát, ami árulójukká válhat. A nyomozó csendőr feladata ezeket a hibákat felkutatni és kiaknázni. Ennél az esetről a távolabbi helyszínelés adott a járőr kezébe ilyen hibát, melynek értékelése és ügyes felhasználása a nyomozás sikerét biztosította.

—:o:—

Tótkomlós községben 1932 január 1-től február 18-ig terjedő időben ismeretlen tettes négy tengerigörébetörést követett el. Az elkövetés módjának és körülményeinek hasonlóságából arra lehetett következtetni, hogy a négy betörés elkövetője ugyanaz a személy. Mind a négy sértett tengerigöréje a telek utcai frontjára volt építve. A helyszíni nyomokból meg lehetett állapítani, hogy a betörő a göré oldalfalának egy-két léccel zsebkése dugólúzójával megfúrta, majd a lécekből egy darabot éles pengével kivágott. Az így támadt résen keresztül azután kisebb-nagyobb mennyiségű tengerit kiloptak.

Az első három esetben a legszorgosabb nyomozás dacára sem sikerült eredményt elérni. A február 18-án elkövetett lopás nyomozásánál a nyomozó járőr talált egy tanu, aki 17-éről 18-ára virradó éjjel a sértett tengerigöréje mellett egy gyanús alakot látott állni, kire rá is szólt. Az illető erre egy zsákot vetett a vállára és eltávozott. A tanu személyleírását nem tudott adni, csak annyit figyelt meg, hogy a gyanús alak sárga prémgallért viselt és a járása lomha volt. A helyszín a tettesre nézve nem szolgáltatott adatot.

Nyomozás közben a helyszínére érkezett a szakasparancsnok is, ki az irányítást átvette. Mást nem lehetett egyelőre tenni, mint a község gyanús egyéneit sorra venni és megkísérlelni a tettest azok közül alibivizsgálatokkal kirostálni. A szakasparancsnok ezért az őrs tagjaival megállapította a figyelembe jöhetőket és őket a község házára idéztette. A járőrök figyelték a beérkezőket, keresték a sárga prémgallért és a lomha járást. Prémgallérja soknak volt, de csupán egy tűnt fel lomha járással. Ezt igazapították, Marosán János földműves volt, kiről megállapították, hogy mezőrendőri kihágások miatt már többször volt büntetve. A tanu, aki a görébetörőt látta, nem ismerte fel Marosánt, de kérte, hogy a járőr vezesse Marosánt a göré előtt el, akkor azt hiszi, lomha járásról fel fogja ismerni. Marosánnal nem közölték, hogy mivel van gyanúsítva. Az őrsparancsnok a sértett telkivel szemben levő telken helyezkedett el a tanuval, míg Hanczik törzsőrmesternek parancsot adott, hogy Maro-

sánt a sértett háza előtt kísérje el. Midőn Hanczik törzsőrmester a gyanúsítottal sértett göréjének azon részéhez ért, ahol a betörés történt, Marosán megállott és arca a göré felé fordult. Hanczik törzsőrmester kérdezte, hogy miért áll ott meg? „Azt gondoltam, hogy itt meg kell állani” — felelte hebegve Marosán. Ezután Marosánt a község házára kísérték, hol a legutolsó görébetörést azonnal beismerte, de a többit tagadta. Román anyanyelvű ember volt, azért további kikérdezését a románul beszélő szakasparancsnok folytatta, melynek során Marosán a többi görébetörést is beismerte és az elkövetés módját a helyszínen bemutatta.

Ezt az esetet Hanczik Pál törzsőrmester írta le.

*

Aki bűncselekményt követ el, annak nem tiszta a lelkiismerete. A rossz lelkiismeret gyakran árulójává válik a bűnözőnek, amint az ennél az esetről is történt. Ezért kell a gyanúsítottat kikérdezéseknél, házkutatásnál élesen megfigyelni, hogy a csendőr ezeket az áruló jeleket felismerhesse. Ha a gyanúsított nem magyar és a csendőr érti a gyanúsított nyelvét, úgy célszerű a kikérdezést ezen a nyelven folytatni. Az anyanyelvét mindenki szívesen hallja, ez a gyanúsítottban bizonyos fokú bizalmat kelt a kikérdezővel szemben.

Azt is láthattuk ebből az esetről, hogy néha teljesen hiányos személyleírás segítségével is lehet eredményt elérni.

A magyar kard.

Tizennégy nemzet, mintegy kétszáz vívóval vett részt a napokban lefolytatott Európa-vívóbajnokságokon. Kellems meglepés és az európai vívósportban jelentős eredmény volt részünkre, hogy női törvívóink sora leggyőztek a kitűnő osztrák, angol és a volt „Európa-bajnok” dán együttest és ezzel megszerezték Magyarországnak az első női törvívócsapatbajnokságot. Kissé szorongva vártuk, mit hoz majd a vívás legklasszikusabb neme, minden vívóversenyek legfőbb vonzereje és koronája, — a kard. Ez alkalommal ugyanis legerősebb vetélytársunk, az olasz, minden erejét megfeszítve igyekezett megszakítani azt a győzelmi szériát, ami a magyar kardot az egész világ bámulatától kísérve, hosszú éveken át követte s ami nekünk nemcsak sportdiadolséget hozott, nemcsak kultúrfejlődésünknek egyik megnyilvánulását jelentette, de hirdette azt az elsorvaszthatatlan ös-erőt, elniakarást, küzdenitudást, ami a magyar fajt a leg-súlyosabb csapásokon keresztül is „megfogyva bár, de törve nem” átvezette. Aggodalmunk felesleges volt. A magyar kard újra győzött. E győzelmi sorozat a maga megszakítatlanságában úgy a csapat-, mint egyéni bajnokságokban példátlanul áll a világ sporttörténetében.

Pedig azt hittük már, hogy elcsépezt és lomtárba tett fogalom lett az ősi magyar virtusból. Hogy a magyar tűz- nek ez az évezredek szikrája, amely az idők folyamán szám-

talán kátyuból lendítette előre a nemzet szekerét, ma már hideg hamu, hiszen a mostani legények verekedésében is inkább csak a garázdaság mozgó erőt látjuk, semmint az igazi virtust.

Ami azonban mégsem halt ki belőlünk, bizonyosság erre Jekelfalussy százados vívó-fegyverténye. A kardforgatók Európa-bajnokságán váratlanul harapófogóba szorult a magyar győzelem ügye, mert a legerősebb ellenfél azt követelte, hogy csak a benevezett vívóink induljanak a küzdelemben, az állítólag később benevezett Rajcsányi indulása ellen tehát óvat emeltek. Hogy az eredetileg benevezett, de közben megbetegedett Jekelfalussy százados — aki heteken át kardot sem vehetett a kezébe — résztvehet a mérkőzésen, arra az ellenfelek nem is gondoltak s Rajcsányi helyett gyengébb vívóra számítottak.

Szépattanó idegekkel, kétségbeesetten tanácsalankodtak a magyar vezetők és elkönnyvették a vereséget, mert ebből a kátyuból nem mutatkozott kiút. Arra ugyanis gondolni sem mert senki, ami következett.

Mikor meghallotta Jekelfalussy százados, hogy mit követel az ellenfél, nem szólt senkinek egy szót sem, taxiba ült, otthon felöltöztött a vívóruhájába, az autó száguldott vele vissza a Margitszigetre és Jekelfalussy százados karddal a kezében odaállott.

Tombolt a nézőtér, a szakértőknek pedig hideg futkározott a hátán. Nagy tétet tett fel erre a küzdelemre Jekelfalussy százados: világbajnoki tekintélyét s még ennél is nagyobbat: magára vette az Európa-bajnokság teljes felelősségét. Egyetlen szakértő sem csodálkozott volna, ha akár valamennyi mérkőzését elveszíti, a nagyközönség azonban benne látta volna a bínbakot.

Nem így történt. Úgy verte végig Jekelfalussy százados minden ellenfelét, hogy még most is bizsereg tőle a vérinék. Úgy forgatta a kardot, rohamozta az ellenfelet, a kardforgatás legszilajabb és legművészibb mozdulatait olyan lendülettel s olyan magabizó nyugalommal vitte bele a küzdelemben, hogy elámult, aztán fergetegesen fellekesült azon mindenki, aki láthatta.

Átsapott aztán a többi magyar vívóra is a virtus szilajlása, vállam lett belőle, amely végigcsapokodta az ellenfelek ruháját s a győzelem el nem maradhatott. Ezt pedig Jekelfalussy százados kivételes lelkierejének és annak a régi, nemes, verhetetlen magyar virtusnak köszönhetjük, amely ebből a kemény magyar katonából elébünk pattant. Tanulhatunk belőle.

Nem kívánunk a verseny részleteivel, sem pedig győzelmiünk jelentőségével foglalkozni, már csak azért sem, mert nehezen tudnánk olyasvalamit mondani, amit már a sport- és napilapok meg nem írtak. Van azonban két dolog, ami a lezárt vívóversenyek kapcsán tollunk hegyére kívánkozik.

Az egyik az a külön elismerést érdemlő — talán szintén példátlanul álló — szigorú sportszerűség, ami a magyar vívók egymás között vívott asszójában megnyilatkozott. A döntők megvívásánál érdeke az egyes nemzeteknek, hogy az, akitők a legerősebbnek tartanak, veretlenül kerüljön ki a honfitársi versenyből. Ezt úgy lehet elérni, ha saját honfitársai ezzel a vívóval szemben „lazsálnak”. Hogy a magyar vívók minden mellétekintetet félredobva — nagyon helyesen — egyesüdjék csak a sportszerűséget tartották szem előtt, arra Bogáthy Erna esete az egyik példa, akit a női törvényes bajnokságától az egyik magyar vívónőből szenvedett veresége ütött el, a másik Kabos Gyulától, az új Európa-bajnoké, aki imponáló fölényvel győzte le valamennyi döntőbe jutott nagyművi, félelmetes olasz ellenfelét (Marzi, Gandini), de két vereséggel startolt ebben a

küzdelemben s ezt a két vereséget saját honfitársaitól szenvedte el, ami óriási hátrány volt. Ha csak egyetlen olasz ellenfele győz ellene, már nem az övé, hanem az egyik olaszé lett volna a bajnokság. Ennek a taktikázásnak, illetve nemtaktikázásnak kérdésében megoszlanak a vélemények, — mi csak helyesebbi tudjuk és azon a véleményen vagyunk, hogy még a sportszerű vereség is jobb, mint a sportszerűtlen győzelem.

A másik, amit nem hagyhatunk szó nélkül: — a rendezés. A katonatiszti Európa-vívóversenyekkel szemben, amelyeknek rendezése páratlanul kitűnő és a szó szigorú értelmében is kifogástalan volt, itt zökkenők, visszások voltak észlelhetők, amelyek egy kissé több előrelátással és gondossággal talán elkerülhetők lettek volna. Nem bocsátkozunk részletekbe, — nem is vagyunk illetékesek erre, — csak megemlítjük, hogy esővel akkor is szokás számolni, ha egynapos majálisról van szó, hát még egy közel kéthetes versenyen, amelyre tizennégy országból érkeznek résztvevők. Nem szabad a magyar kard propagandaejét melléközejekkel csökkenteni. Ha a vívók a versenyek után szanaszét szélednek, nem mindegy, hogy mit mondanak rólkunk. Nem mindegy, hogy mondókájukat úgy kezdik: „Nemcsak a magyar vívók nagyszerűsége ejtett bámolatba, hanem el voltunk rugádatva stb., stb...”, avagy: „A magyar kardvívók most is igen jók voltak, kár, hogy...” és most jön: az eső, a söpörtlen plans, a lóca- és székhány a plans közelében, megafónon agyonkeresett vívók, hivatalnok a plans és megafón közvetlen közelében, zsűri a közönségben, közönség a zsűriben és effélék.

A magyar kard híre páratlanul nagyszerű fényben ragyog. Legyen a keret is méltó hozzá.

—0—

Dr. Iványi Liviusz g. százados.

Szegeden, hosszas szenvedés után, június 12-én meghalt egészen fiatal — 37 éves — korában dr. Iványi Liviusz ny. g. százados.

A csendőrséghez tartalékos főhadnagyi rendfokozatban lépett be 1921-ben, egészségügyi okokból azonban rövid 4 évi csendőrségi szolgálat után nyugállományba vonult. azután letette az ügyvédi vizgát és íródt nyitott Szegeden.

Rövid csendőrségi szolgálata alatt is felismerték és megbecsülték benne tehetségét és lelkiismeretes szorgalmát s később a szegedi ügyvédi karnak és a városi társadalmának szintén megbecsült és elismert ténye öje lett. A világháborút a volt cs. és kir. 33. gyalogezred állományában küzdött végig. Június 14-én. Szegeden temették el a csendőrtisztikar és a polgári társadalom mély részvétele mellett.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága születése napjának megünneplése. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága hatvanötödik születése napját az egész országban nagy lelkesedéssel ünnepelték meg. A Budapesten állomásozó csendőrtiszt és altiszt kar vállalkozások szerint tisztiszületen vett részt. Istentisztelet után a tisztikar a tiszt társalgó helyiségeiben, míg az altiszt kar az altiszt étkezőben díszében vett részt. A tiszt társalgóban vitéz Dobó István ezredes, a legénységénél pedig vitéz Soós-Elsner Gusztáv őrnagy mondt pohárköszöntőt. Vitéz Dobó István, a csendőrség felügyelője mellé beosztott, tábornoki teendővel megbízott ezredes a díszbeöltözött fogadta a budapesti csendőrtisztikar bemutatkozását.

Rendőrtisztviselők megdicsérete a Csendőrségi Lapokban kifejtett szakmai munkásságukért. A m. kir. rendőrség véleki főkapitánya május hó 29-én a következő főkapitányi parancsot adta ki: „Dr. Türcsi-Osváth István m. kir. rendőrfogalmazó (Cegléd) és dr. Kovács-Buna Károly m. kir. rendőrségfoglalozó (Károcsa) a Csendőrségi Lapokban figyelemre méltó cikkeikkel és tanulmányokkal a csendőrségi szervek szakképzését övek óta elősegítik és hozzájárulnak a rendőrség és csendőrség működésének kölcsönös megbeesüléséhez. Munk-

kasságukért nekik helyüzt elismerésemet fejezem ki. *Dr. Éliássy főkapitány.* Rendőrségi munkatársaink a jól megérdemelt, szép dícséretét ösztöne szerencsekívánataink kifejezése mellett, örömmel közöljük.

Bentálások a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba. A betegnyisizster úr a f. évi VII. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *A lényeges tisztetek és családtagjaik közül:* Száday Rezső ezredes és nejét, Volonus István alezredes és nejét, valamint István és Pál fiait, dr. Valló József alezredes és nejét, Madacsay Imre őrnagyot és nejét, valamint Alice és Katinka leányait, Hnszár Ágostonné, őrnagy nejét és Dalozia és Ligin leányait, Sasady Artur őrnagyot és nejét, valamint Edit leányát, Bottka Endrénét, őrnagy nejét, Perédy Jakob őrnagyot és nejét, valamint Anna és Magdolna leányait, Keresztes Béla g. őrnagyot és nejét, Gyulai Odónnét, százados nejét és Erzsébet leányát, Sárdy Gyula századost és nejét, Draskóczy Jenő századost és nejét, vitéz Baky László századost, dr. Ujlaki László századost és nejét, dr. Király B. József g. századost és nejét és dr. Boda József hadnagyot. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztí övezgyek és árvaik közül:* beseueyi László Albert ny. altábornagyot, Bariss Árpád ny. tábornokot és özv. Tyrmann Józsefnét, őrnagy özvegyét és Ilona leányát. *A m. kir. honvédség állományából:* Guha József ny. altábornagyot és nejét, dr. Tabajdi Béla ny. vezértörzserovost, Szokotneczky Rezső ny. ezredes-hadbíró és nejét, özv. Polgár Rezsőné, tábornok özvegyét és Irma leányát, Véthly Alajos ny. I. o. főtörzshellatorvos és nejét, Holly Jenő alezredes és Judit leányát, Kamilli Frigyes ny. aligazgató vivőmestert és nejét, Rády Ferencné, őrnagy nejét és Gabriella és Eva leányait és dr. Faur János ny. százados-hadbíró. *A m. kir. államrendőrségtől:* Kalmár Béla budapesti rendőrfőkapitány-helyettes. *A lényeges legénységi állományból és ezek családtagjai közül:* Kéri Jánosné, th. nejét és Olga leányát, Szórád János th.-t, Fülöp János I. th.-t és nejét, Nagy Lajos g. th.-t, Gál Pál törm.-t, Szamosi Györgynét, th. nejét és Mária, Irén, Ilona és Klára leányait, Nyulas Istvánnét, th. nejét és Fodor Ferencné, th. nejét. *Az ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvaik közül:* Ilyés Ferenc ny. th.-t, Kárpáti Mihály ny. th.-t, özv. Hunyady Györgynét, th. özvegyét és özv. Hatalánét, th. özvegyét.

Bentálások a hévízi csendőrségi gyógyházba. A betegnyisizster úr a hévízi csendőrségi gyógyházba a f. évi III. gyógyidőszakra a következőket utalta be: *A lényeges tisztetek és családtagjaik közül:* Buday Andor ezredes, dr. Böhm Kamil tanácsnok-bíró és nejét, dr. Szűcs István őrnagyot, Elekes Rezső őrnagyot és nejét, Szirányi János századost, Lotti Ferenc századost és Molnár Henrik g. századost. *Az ellátást élvező tisztetek, tisztí övezgyek és árvaik közül:* Stenszky Lajos ny. ezredes és nejét, özv. Cserecsényi Emilné, alezredes özvegyét és Andrea leányát, özv. Kun Ottónét, g. alezredes özvegyét és Erzsébet leányát. *A lényeges legénységi állományból és ezek családtagjai közül:* Szalai István I. th.-t és nejét, Ivácsón József g. th.-t és nejét, valamint Ilona leányát, Horváth József th.-t, Várnagy József th.-t, Péterfi Mihály th.-t, Kovács Gábor th.-t, Ilyés Ferenc th.-t és nejét, Gullai József th.-t és nejét, Villányi alhadnagy nejét, Györfi Áronné, g. th. nejét, Toplán Mártonnét, th. nejét, Tari Kálmán törm.-t, Fonnyadt Lajos törm.-t, Szántó Zsigmond törm.-t, Vidi István törm.-t, Szabó Jenő törm.-t, Kapus János törm.-t, Keresztes Jánosné, th. nejét, Búrany Mihályné, th. nejét, Benke János th.-t és Sápl Imre őrn.-t. *Az ellátást élvező legénységi állományú egyének, özvegyek és árvaik közül:* Körmendi Mihályné, ny. törm. nejét és Gábor fiát, Kis Jánosné, ny. th. nejét, Tóth Györgynét, ny. th. nejét, Zsiborász István ny. th.-t és Sándor Ferencné, ny. th. nejét és Ferenc fiaát.

Csendőrök kiváló szereplése a miskolci honvédségi sportversenyeken. A miskolci 7. vegyesdandár 2 héten át tartott sportversenyén a miskolci csendőrkerületől résztvevő tisztetek és legénység eredményei az alábbiak: Tisztek: I. Lövészlet. *Hadipuska:* Horváth Károly g. hadnagy 6-ik helyezett. *Kisöbű piszta:* Horváth Károly g. hadnagy 4-ik helyezett. *Kisöbű pisztaoly:* Horváth Károly g. hadnagy 2-ik helyezett. — II. Vívás. *Kardvívás:* Plávenszky Ferenc szds. 5-ik helyezett. *Tőrívás:* Plávenszky Ferenc szds. 3-ik helyezett. *Párbajtőrívás:* Plávenszky Ferenc szds. 4-ik helyezett. — Tenisz. *Póros:* Regézi Nagy Lajos törzserovost 3-ik helyezett. — Legénység. I. Lövészlet. *Hadipuska:* Rácz János csendőr 1-ső helyezett (döntőben 28 induló volt). *Pisztaoly:* Schubert András próbaesendőr 1-ső helyezett (döntőben 24 induló volt). — II. Atlétika. *100 m-es síkfutás:* Máté János próbaesendőr 3-ik helyezett. Idő: 12 mp. Tóth József próbaesendőr 4-ik helyezett. Idő:

12.2 mp. Molnár József próbaesendőr 6-ik helyezett. Idő: 12.6 mp. (32 induló.) *800 m-es síkfutás:* Novotni Béla próbaesendőr 1-ső helyezett. Idő: 2 perc 18 mp. *Magasugrás:* Tari István próbaesendőr 1-ső helyezett, 153 cm. Novotni Béla próbaesendőr 2-ik helyezett, 153 cm. Máté János próbaesendőr 6-ik helyezett, 145 cm. (25 induló.) *Távolugrás:* Máté János próbaesendőr 2-ik helyezett, 597 cm. Novotni Béla próbaesendőr helyezett, 545 cm. (24 induló.) *1000 méterrs staféta:* Első a miskolci csendőrkerület csapata (Máté János, Molnár József, Czagány Sándor, Novotni Béla próbaesendőrök). Idő: 3 perc 59 mp. (Indult 9 csapat.) — *Katonai terepsport. Kézigránát-dob-verseny:* Szabó Ferenc próbaesendőr 2-ik helyezett. Tari István próbaesendőr 9-ik helyezett. (32 induló, 11 díjazva.)

Az atlétikai verseny futószámainak időeredményeit ugyan befolyásolta az aznapi nagy esőzés folytán felázott sáros és sok helyen víz alatt álló pálya. A legénységet a versenyeke Plávenszky százados készítette elő.

A kerület állományából legénység csak a fentnevezett 9 fő indult, mert az idő rövidege miatt, valamint költségkímélés szempontjából válogatni már nem lehetett s így a kerület többet indítani nem tudott, mégis a csendőrvényeszők a legjobb eredményt adták s lelkes odaadással, fáradságot nem ismervé küzdötték végig a versenyeket. Egy ember sem indult úgy, hogy helyezést ne ért volna el. A legénység szerzett: 5 első, 3 második, 1 harmadik, 1 negyedik, 1 hatodik és 1 kilencedik díjat.

Hősök emléke. Hősi halottaink iránti kegyeletüket megható módon rótták le a esengerűfalusi református egyház hívei. Az eklézsiának a világháborúban huszonöt derék harcosa maradt a becület mezején. Az eklézsia szegény, nem futotta köből faragott vagy éreből öntött emlékműre. A község terére tehát huszonöt sudár jegyenyfűt ültettek és mindegyik jegyenyfűre egy-egy táblát erősítettek a hősi halott nevével.

Ellenszegülés. A kétegyháza ős állományába tartozó *Varga József* törzsermester és *Csonotás András* csendőrből álló járőr június 11-én 17—18 óra között Elek község vásárterén a járőr rendelkezéseinek ellenszegülő *Oláh (Wéber) György* helyekli lakos napszámossal szomben szolgálatilag fellépett. Oláh megragadta Varga törzsermester szurenvét és dulkodás közben magába rántotta. A szurony Oláh mellén súlyosan, do nem életveszélyesen megsebesítette. A sérültet a gyulai kórházba szállították. A kivizsgálás folyamatban van.

Fogoly megszökése. A nógrádvércei ős egyik járőre, valamint egyik községi közeg június 12-én *Parádi Ferenc* és 12 társa, kőborcigányokat Nagymarosról Gödöllőre kísérté. Parádi Ferenc Véc határában megszökött. A kivizsgálás megindult.

Őrsparancsnokképző iskolába szoló jelentkezési ívek a Palladis r.-t.-nál kaphatók.

A csendőrség 1933. évi első negyedévi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. 1933 január, február és március hónapokban a csendőrség — működési területén — összesen 24.149 (24.824) büntett és vétség, valamint 33.496 (34.215) kihágás esetében folytatott nyomozást. (A zárójelben levő számok a múlt év első negyedének adatait mutatják.)

A lefolytatott nyomozások a büntetleknél és vétségeknél 23.815, a kihágásoknál 33.426 esetben vezettek eredményre. 334 büntett és vétség, továbbá 71 kihágás esetében a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 2951 (2602) egyént fogott el és veit őrizetbe s 71.055 (73.319) egyént jelentett fel különböző törvényesítés miatt.

Az elkövetett büntettek és vétségek közül 8377 (8332) lopás, 3678 (3426) rágalmazás és becsületstértés, 3294 (3043) testistértés, 1491 (1563) csalás, 1621 (1440) orgazdaság és bűnpártolás, 1513 (1447) síkkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 780 (762) vagyonrongálás, 770 (947) gyújtogatás és tüzeset, 575 (506) magánlakstértés, 371 (468) ember ölete elleni bünelelekmény, 369 (321) rablás és zsarolás, 279 (446) okirathamisítás és 69 (43) pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg.

Vívóverseny Nyíregyházán. Nyíregyházán június 4-én és 5-én Eszékmagyország vívóhajtnoksgáhárt versenyeket a vívók. A „Miskolci Atlétikai Kör“ kiküldetésében *Plávenszky Ferenc* százados a párbajtőrversenyben 4. helyezést ért el 1 győzelemmel, 1 vereséggel és 4 eldöntöttenel; törvényben a 9. helyet híztozitotta a maga számára 3 győzelemmel és 6 vereséggel.

Őrsparancsnokká kinevezettek: A székesfehérvári II. kerületben: *Vértes (Pulz) György*, *Nemes Karika Kálmán*, *Nács József*, *Szabó Mihály* és *Gáldányi (Gábel) Béla*, *Tóth István*, *Mészáros István* I. és *Dinga János* tisztihelyettesek. A Pécsi

IV. kerületben: *Pápai Imre, Benedek Lajos, Fekete Lajos, Major László, Oláh János, Csernák István és Szücs István* I. tiszthelyettesek.

Házasságot kötöttek: *A budapesti I. kerületben: Pipó Sándor* törzsröster Fútó Margittal, Téten. *A pécsi IV. kerületben: Takács Sándor* tiszthelyettes Portörő Juliannával Nagylettán és *Bali Sándor* törzsröster Lanber Máriával Harkányban. *A szegedi V. kerületben: Bak András* th. Petri Karolinával Körösladányban. *A debreceni VI. kerületben: Gyerák János* törzsröster Tamás Máriával Nyírvasváron. *A miskolci VII. kerületben: Rózsa János* törzsröster Gerebóczi Margittal, Vizsolyn.

A Kihágások Kézlkönyvének leszállított ára. A Kihágások Kézlkönyvének a csendőrség részére készült második, teljesen átdolgozott és lényegesen bővített kiadásának eddigi 10 pengő kedvezményes írárt a szerző, tekintettel a kedvezőtlen gazdasági viszonyokra, teljes vászonkötésben 6 pengőre szállította le. Ez a leszállítás negyvenszázalékos ároneményt jelent és lehetővé teszi, hogy a csendőrségi szolgálatban jól bevált, 592 oldalas könyvet minden csendőr féláron megszerezze. 50 fillér postaköltség külön fizetendő. Megrendelhető Tusnádi Elthes Gyula dr. szerzőnél 2 pengős havi részletekben is. (Budapest, I., Tadrusz-u. 4. IV. 2.) Befizetési lapokat küld.

Halálozások. *Lövételi Barcsay Árpád*né szül. *Kamen Olga* június 18-án Budapesten elhunyt. Június 20-án temették el a farkasréti temető halottasházából. Az elhunytban lövételi Barcsay Árpád ny. csendőralezredes a nejt gyászolja.

A budapesti III. osztály gazdasági hivatalába tartozó *Vitos Agoston* gazdasági tiszthelyettes június 20-án 6 óra 30 perckor elhalt. Az alig 44 éves, ereje teljességében levő tiszthelyettes június 13-ika óta izomszűz gyöfölte. Nemsokkal halála előtt szívgyongeség lépett fel nála és kioltotta életét. Felesége, közvetlenül férje halála előtt sósavval megmérgezte magát, 20-án este 6 is kiszenvedett. A mindenki által szerfett bajtársnt és hűséges feleségét itt maradt bajtársai mély részvételt kísérték utolsó útjára. Június 23-án 16 óra kor helyezették éket örök nyugalomra a farkasréti temető halottasházából. Egy sírban, egymás mellett nyugosznak.

A pécsi IV. kerület felsőszentiváni őrsének állományába tartozó, a budapesti 3. lovas tanloztyáéhoz vezényelt *Paragó György* lovas őrmester június hó 15-én 17 óra kor a 9. sz. honvédkórházban meghalt. Temetése június 18-án 15 óra kor volt.

A bugyi-i őrs állományába tartozó *Németh József* lovas csendőr bajtársunk június 9-én az őrs szerződéses patkolókovácsánól a lovat patkoltatta. Patkolás után felült a lóra, amelyen nem volt nyereg és az őrsre vissza akart térni. Útközben egy autóval találkozt, melynek túlkölésétől a ló megriadt és ágaskodni kezdett. Németh csendőr igyekezett a lovat megfékezni, de az egyensúlyát veszítve hanyattesett, Németh csendőrt maga alá temette. A ló hamarosan felugrott és elszaladt, Németh csendőr azonban a súlyos teherrel gerinctörést szenvedett. Járókelők felmenték és elvitték a községi orvoshoz, aki azonban nem tehetett egyebet, minthogy konstálta a súlyos sérülést és Németh csendőrt azonnal kórházba utalta. A budapesti 1. honvédkórházban a leggodosabb keze-léssel sem lehetett megmenteni az életnek, tizenegynapi szenvedés után június 21-én meghalt.

Június 22-én temették a kórház halottasházából. Temetésén megjelent az osztályparancsnok. *Huszár Agoston* őrnagy és számos bajtársa, kik őszinte részvételt kísérték utolsó útjára.

Németh József csendőr 1924-től 1930-ig a tüzérségnél szolgált szakaszvezetői rendfokozatban. 1930 óta szolgált a csendőrségnél minden előljárójának legnagyobb meglegedésére.

Csendőrségi Közöny. 12. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Áthelyeztetek; *Kisdobai Décsé Károly* g. szds. ideiglenes előadótiszt minőségben a budapesti II. osztály gazdasági hivatalhoz; *Csaba Zoltán* g. szds. előadótiszt minőségben a székesfehérvári II. kerület törzsgazdasági hivatalához; *Oszvald József* g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben a székszárdi osztályparancsnokság gazdasági hivatalához; *Sipos Lajos* g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben a debreceni osztályparancsnokság gazdasági hivatalához; *Corvin János* g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben a kecskeméti osztályparancsnokság gazdasági hivatalához; *Troján Ferenc* g. szds. előadótiszt minőségben a budapesti I. kerület törzsgazdasági hivatalához és *Engelmann Andor* g. hdgy. előadótiszt minőségben az egri osztályparancsnokság gazdasági hivatalához. Az ideiglenes nyugállományba helyeztetek: *Erdélyi József* I., III., *Kellner Imre* III., *Dávid János* IV. és *vitéz Jakab Szakálházi István* IV. kerületbeli th.-ek. Az ideiglenes nyugállományban meghagyattak: *Szűcs János* III., *Nagy Vince* VI. és *Lévai Gábor* VII. kerületbeli th.-ek. Nemesség elismerése: *Pelczér Sándor Károly* I. kerületbeli törm. régi magyar nemes ségét elismerték. Névváltoztatások: *Danielovich Zsigmond* őrgy. családi nevét „Berlányi”-ra, *Martin Béla* hdgy. „Madacsay”-ra, *Szehágel József* th. „Erdész”-re, *Benesik Vince* őrm. „Szabados”-ra, *Hospeli Jenő* törm. „Horpácsi”-ra, *Práda János* törm. „Puzslai”-ra, *Tiringer Gábor* őrm. „Tölgyes”-re, *Postmayer György* th. „Perel”-re, *Baldzsovits József* g. th. „Bánfai”-ra, *Kasztel János* prb. es. „Kincses”-re, *Csekl József* törm. „Cserfalvi”-ra, *Gyerák János* törm. „Tölgyesi”-re, *Ajler József* őrm. „Asztalos”-ra, *Csernák István* th. „Korom”-ra, *Bónovits György* törm. „Bércesi”-re, *Arnold Pülöp* őrm. „Acél”-ra, *Práda Bertalan* es. „Puzslai”-ra, *Palkovics György* törm. „Gyimesi”-re, *Jagasics Dezső* őrm. „Szabados”-ra, *Sztankó István* törm. „Széplaki”-ra, *Purzás István* es. „Buzás”-ra, *Dancz Perenc* törm. „Diós”-ra, *Drizner József* őrm. „Bérczes”-re, *Kvaszanyicza József* th. „Szomoró”-ra, *Geruász József* törm. „Galambos”-ra, *Czicze Lajos* őrm. „Szalóki”-ra, *Krommer József* albdgy. „Körmendi”-re, *Hellinger Sándor* prb. es. „Hovéd”-ra, *Csernák Sándor* törm. „Rózsahegyi”-re, *Karip Pál* őrm. „Márton”-ra, *Boskovic József* őrm. „Bánfai”-ra, *Einfalt Gusztáv* th. „Erdei”-re, *Guzáry Antal* th. „Galambos”-ra, *Csáder Gyula* őrm. „Csabá”-ra, *Bohár Sándor* th. „Bakonyi”-ra és *Baticz József* őrm. „Balaton”-ra változtatta át. — Szabályrendeletek. Tej és tejtermékek forgalmának szabályozása és az ezzel kapcsolatos büntetőrendelkezők felsorolása. — A m. kir. miniszterium a gyülekezési jog korlátozásáról szóló rendeletet oda módosította, hogy az országgyűlésen képviselt politikai pártok zárt helyen tarthatnak politikai gyűléseket, azonban az előzetes rendőrhatalósági engedély és felügyelet ezeknél is kötelező. — Az írásbeli szolgálati érintkezés ügyirataiban, melyeknél a szereplő egyének életkora fontos, mindig a születési évet, hónapot és napot kell feltüntetni, nem csupán az életkort. — Görömböly-Tapolea fürdőtelepen és Mátrafüreden május 1-e óta fürdőkülönítmény működik. — Azok a borterme-lők, akik engedélyt nyertek arra, hogy bornikat korlátozott kinérik és kis mértékben olarusítsák, ezt a tevékenységet reggel 7 órától, törvényes munkaszüneti napon 14 óráig, a többi napon pedig 23 óráig gyakorolhatják. — A Baranya megyébe kebeltezt *Rácpetre* község neve „Ujpetre” névre változott. A Fonyód közséhez tartozó *Úszóg* lakott hely nevét „Fonyódliget” néven állapították meg. — A II. kerületi pa-

BÚTOR

Szilid árak, olcsó árak, fizetési kedvezmény.

Magyar Köztisztviselők Fogyasztási,
Termelő és Értékesítő Szövetkezetének
Bútorosztálya, Budapest, IX, Mester-u. 15

Az egész világon
legjobban bevált,
legelterjedtebb írógép a

REMINGTON

rancsnokajz Sarvajcz Antal örm. 06414. számú személyazonossági igazolványát és az V. kerületi parancsnokság Tamás Andrács cs. 02407. számú személyazonossági igazolványát érvénytelenítette.

Motorkerékpárt vásárolna Hegedűs György határőr szakaszvezető, Nógrádszékél. Szóló kerékpárt keres 350 köbcm-ig, világítósszal, teljesen felszerelve, iizemképes, jó állapotban. A vételár felét az átvétel alkalmával egy összegben, a másik felét 40 pengős havi részletben törleszti.

Eladó Szekesfehérvárott egyholdas gyümölcsös, szőlős parkban álló új villa; három nagy, három kisebb szoba, konyha, kamra, fürdőszoba és nagy üvegveranda van benne. Érdeklődni lehet dr. Gergely Sándor őrnagynál, Szekesfehérvár, csendőrség.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály polgári altiszt, Budapest, I., Bösözrményi-út 21 (Csendőrlaktanya) vagy Fekete Imre ny. törzsmester, Kunszentmiklós. Árak és munkadíjak: szép, új, dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletlőben részesítjük, de tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat többé bejegyzésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megeimzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — Tízről gép- vagy kézírással hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A kéziratok fogalmazási átészololásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, a türlésnek és kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szószertint közlését kérem!” — A cikkek nyomdai korrekcióját mi végezzük, korrektúralevevontot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőnk különnyomatokat küldve felül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 11.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinke válaszolunk, de a kérdésző teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Hozzánk intézett levelek tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérvje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeggel tehát felesleges beküldeni. — Jelgőül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjelgyű számot választani. Annak, aki jelgőét nem jelöl meg, nevének közölhetetl és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdeklő kérdésekre a „Csendőri Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizet-

tést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságtügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megüjtani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. — Szerkesztői órák naponta 8—14 óráig. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösözrményi-út 21. szám.”

Orgona. Csak a vf.-ek pályázhatnak, Másik feltétel: 174 cm. testmagasság.

Bizonyos. 1—3. Kivezenyléskor azoknak az ügydaraboknak az iktatószámát kell a C. rovatba bejegyezni, amelyeket az őrsparancsnok a járőrvezetőnek elintézés végett átadott, bevonulásuk pedig azokat, amelyeket a járőr önbuzgalomból intézett el. Vagyis: kivezenyléskor a szolgálati lap I/3. vízszintes rovatában szereplő iktatószámokat írjuk be, bevonulásuk pedig az I/4. vízszintes rovatban levőket. A bevonulásnál a kivezenyléskor átadott ügydarabok ies. számait nem kell megismételni. Azáltal, hogy a bevonulásnál csak a járőr által önbuzgalomból elintéztett ügydarabok iktatószámait jegyezzük be, a szárm. parancsnok úr már a szolgálati havifüzet átvizsgálása során is tájékozást nyer az egyes járőrvezetők saját közdeményezésű tevékenységéről. 4. Miután minden lkt. (ies) szám csak egyszer szerepelhet a szolgálati havifüzetben (vagy a kivezenylésnél, vagy a bevonulásnál), ez a kérdése tárgyátlan, mert ott kell bekarikázni, ahol van. 5. A panaszt, illetve feljelentést nemcsak „helyes”, hanem kötelező is azonnali beiktatni, mihely azt az őrs tudomásul veszi, tekintet nélkül arra, hogy azt azonnal vagy csak később nyomozza-e. On a „tapasztalatra” hivatkozik, amely szerint nem helyes az azonnali iktatás. Miért ne volna helyes? A beiktatás halogatásának semmi más célja nincs, mint az, hogy ha az ügy nem derül ki, ne szerepeljen az iktatókönyvben, tehát ne szerepeljen a kiderítetlen esetek között sem, hanem el lehessen hallgatni. Lelkiismeretes őrsparancsnoknak nincs szüksége az ilyen elkenésekre és fogásokra. S ha viszont nem végzi valaki a dolgát rendesen, hiába nincs annak az őrsén egyetlen nyilvántartott kiderítetlen eset sem, hiába nem „iktat”, a valóságos közbiztonsági helyzetet szépítgelni és takargatni nem lehet. Ilyen „elhallgatás” már sok őrsparancsnoknak került az állásába. Jobb, biztosabb és tisztességesebb dolog tehát mindent azonnal beiktatni. Igazán nem éri meg az a kiderítetlen eset, hogy az ember a maga és a családja jövőjét kockára togya miatta. 6. Ezen a furcsa kérdésen pedig csak csodálkozni tudunk. Elvégre önkön igen hosszú szolgálat áll a háta mögött, vitte is valamire s mindez feltételez annyi értelmet, hogy ilyen nevetnivaló dologgal ne álljon elő. A próbacsendőrök is egészen biztosan megértették, hogy nem névről, hanem emberről tulajdonságról, modorról volt szó.

Üreg csendőr. Most már rövidesen megjelenik a rendezet, amely az egész előléptetési kérdést újonnan szabályozza.

Koszorú. A nyilvántartó gazdasági hivatal útján s a házasági anyakönyvi kivonat csatolásával adja be a kérvényét a belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály), a család pótlékok meg fogja kapni.

Tauul. Márciusban kellett volna érdeklődni, június 1-én már minden hely be volt töltve.

Vitás. Az első és második katonai szolgálati között hosszú a megszakítás, de mivel éppen a forradalmi időkre esik, nyugdíjaztása után kegyelmi kérvényben kérje, hogy az első szolgálatot is számítsák be a nyugdíjldjébe. Hivatkozzék arra, hogy az egész háborút becsületesen végigverekedte s a megszakítása azért keletkezett, mert a forradalmi időkben nem volt hajlandó katonai szolgálatot teljesíteni, a nemzeti hadseregbe azonban nyomban jelentkezett. Remélhet, hogy be számítják, az összes katonai okmányait azonban a kegyelmi kérvényhez őrizze meg, mert őnnél a kérdés a felemelt szá-mítható háborús évekkal együtt 12 évet jelent.

Ha írógépet vásárol, javítva, vagy cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

555.555. A gyakorlat az, hogy az őrsre beosztottak felderítő jelentését az őrsparancsnok foglalja írásba és terjeszti fel. Ugyanígy a fogalmazványon is az őrsparancsnok teszi meg a pótjelentést. Egyáltalában a csendőrség ügyrendje megtartotta azt a régi rendszert, hogy az őrsről csak az őrsparancsnok aláírásával mehetnek el iratok, a beosztottak személyi ügyekben csak szóbeli jelentést t sznek kihallgatáson s azt az őrsparancsnok foglalja írásba. Ez azonban — ismételjük — csak gyakorlat, ami se így, se úgy nin s sehol előlva. Semmi akadályja sincsen tehát annak, hogy az előjáró parancsnokság (pl. a szakasz- vagy a szárnyparancsnok) ne az őrsparancsnoknak, hanem valamelyik beosztott csendőrnek rendelje el az igazoló vagy a felderítő jelentés megtételét. Ebben az esetben az őrsparancsnok csak vettemzei az ügydarabot és rövid úton átadjja annak a csendőrnek, akinek a jelentést meg kell tennie. A csendőr megteszi a jelentését, azt az őrsparancsnok újabb vettemzés nélkül csak láttamozza és felterjeszti. Különösen a bűnügyi feljelentések fogalmazványainak átvizsgálásával kapcsolatosan tartjuk üdvösnek ezt az eljárást, mert az őrsparancsnokot megkíméli attól, hogy az alárendeltjei helyett dolgozzék, másrészt pedig a beosztott csendőröknek alkalmat ad arra, hogy magukat az ilyen jelentésekben s egyúttal a fogaimzésban gyakorolják. És mindettől eltekintve: ha a jelentést olyasmire kell tenni, ami szolgálat közben fordul elő, arra a járőrvezető mégis inkább tud jelenteni, mint az őrsparancsnok, aki ott sem volt s aki amúgyis csak a járőrvezető által jelentettek továbbjelentésére kénytelen szorítottani.

Tihany. A napirend szerint kell a vizsgákat megtartani, tehát minden szombat. A levelében hivatkozott rendelet ezt mondja.

Itt a nyár. Csak rendfokozat nélküli honvédnek veszik át, azután aszerint halad, amint arra méltónak bi onyul. A zsold kevés, az ön mostani fizetése toronymagasan áll fölötte. Alig hisszük, hogy a mostani helyzetét a honvédségnél belátható időn belül vissza tudná nyerni. Ha azonban így is oda húzza a szíve, szolgálati úton kérje, hogy kötelezzék letelte után tegyék át a honvédséghez. A kérelemhez semmi sem kell, sem okmány, sem bélyeg s természetesen kérheti azt a fgyvernemet, amelyiket akarja, helyőrséget is megnevezhet. Hogy aztán ebből a kérésből mi lesz teljesíthető, azt nem lehet tudni. Mint látja, mindenki csak úgy tud boldogulni és csak úgy veszi hasznát az elmúlt éveknek, ha következetesen megmarad amellett, amit megkezdett, máskülönbén száforgácsolódik az élete.

Komoly kérdés. Kinevezett őrsparancsnok az I. csoportba tartozik, tehát korlátozás nélkül nősiülhet. Mivel azonban nősiülési kérvényét akkor adta be, amikor még nem volt kinevezett őrsparancsnok, most őrsparancsnokká történt kinevezésére való tekintettel kérje az engedély soronkívüli kiadását, meg fogja kapni.

33.333. A csendőr rendfokozatúak 2 évig az alacsonyabb, azután a magasabb fizetési fokozatban vannak. Az 1932—33. költségvetési év azonban senkinek sem számít be, a magasabb zsoldot tehát csak 1934 augusztus 1-én fogja megkapni.

Magyarország. 1. A nyári ruha anyaga nincs meghatározva, a lényeg az, hogy fehér legyen. Fehérnek azonban csak a festett fehérlet lehet te inteni, a nyers háztíviszson nem az. 2. Ha csak egy sorszámmal kapna is jobbat, az már előzés volna. Indoka tiszteltetreméltó, de hasonló, sőt annál súlyosabb is van igen sok s ha a sorszámozás pontos betartása helyébe a mérlegelés lépne, senki sem volna megelégedve, mert a saját ügye mindenkinek sürgősebb és fontosabb, mint a másé.

55.555. Rövidesen megjelenik a rendelet, amely a szabadságok ügyét teljes részletességgel rendezi. A próbacsendőrök részére valószínűleg évi 2 heti szabadság lesz megállapítva, de csak iskolán kívül. Tanfolyam alatt csak kivételesen indokolt esetben s legfeljebb 3 nap. Ez az eddigi gyakorlatnak is megfelelő, mert a vizsgák után rendszerint kapnak szabadságot a próbacsendőrök. Ha pedig azt megkapták, akkor várják be a véglegesítésüket, addig ne törjék a fejüket több szabadságon. A Szut. 178. p. 2. bekezdésének takarodón túl 2 órával való kimaradásra vonatkozó rendelkezése csak a szakaszvezetői rendfokozatban levő — őrsre beosztott — próbacsendőrökre érvényes, az eltávozás azonban úgy illetékes, mint a többi csendőrnek, de szintén csak az őrsön és csak — módjával.

N. N. Csak teljes névvel és rendfokozattal alírt levelekre adunk választ.

J. J. őrn., Poesaj. Nincsenek tartalékpéldányaik. Kénytelenek vagyunk a lejárt előfizetést követő hónap végéle a lap küldését beszüntetni, mert a kedvezményes legénységi előfizetésekre ráfizetünk s óvatosan kell gazdálkodnunk, mert nem a magunk szakállára s nem a magunk pénzével gazdálkodunk.

T. J. cs., Mezőberény. 1. Olvassa el az 1930. évi 9. számunkban közzétett lekszkonválaszunkat, ott részletesen leírtuk a magyar címert. 2. A Csüsz.-t kell irányadónak venni. 3. Olvassa el az 1928. évfolyamunkbn közölt 118. és a folyó évi 35. sz. lekszkonválaszunkat. 4. Olvassa el mai számunkban „33.333” jellegre küldött üzenetinket. A kérdés másik része rendezés alatt áll.

Szank. Ha egészségesnek érzi magát, állíttasson ki erről orvosi bizonyítványt — akármelyik orvossal — és a kerületi parancsnokságba terjessze fel azzal a kéréssel, hogy felülvizsgálati eljárás alá vonják. Bármikor betérteszheti, egyszerű bejelentés, illetve kérelem alakjában.

B. M. Vitéz Livóni Hadfy Imre ny. gyalogsági tábornok címe: Kiszombor. A többi ismeretlen helyen tartózkodik.

L. J. őrn., Kadarkút. A fegyverhasználati szakaszhoz semmi köze a kérdésnek, mert ott szó sin s arról, hogy kóbor ebeket le kell löni. Egyébként a levelében hivatkozott cikk mindent megmond, ami ehhez az ügyhöz tartozik s remélhetőleg történni fognak ezzel kapcsolatban intézkedések is. Addig nem kell a kóbor ebekre lövöldözni.

Orgona. II. 1. Olvassa el az 1929. évfolyamunk 20. számában közölt „Visegrád” jeligés üzenetünket. 2. Közöltük vele az ön elmét. 3. Ebben a kérdésben meg kell várni a rendeletet.

Nagymagyarország. Ismeretlen helyen tartózkodik.

Csendőrségi szállító!

Kbaki poszló, Loden, szintertó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.— P
Ugyanez „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.—
Kbaki kamgarn, szintertó, tiszta gyapju — — — — — 18.—
Ugyanez extra finomban — — — — — 22.— — 25.—
Csendőrkalap-féll, valódi kakastoll, csak dupla, dús kivitelben van raktáron. tollforgóikkal együtt 7.60

a 41 év óta teanálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
 Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.
 Egyenruha-azabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Eredeti **STEYR**

 és **PUCH** kerékpárok a csendőrség részére legalkalmasabbak
Puch művek Rt. Budapest, VI., Lehel-u. 25

Fényképezési szaküzlet
Hatschek Emil
 Használt fényképezőgépek egy változatékban.
 Andrássy-út 13. Tel. 22-2-59

Újváros. 1. A volt nagyváradi 4-es honvéd gy. ezred iratára megszállott területen maradt. 2. Vöröss József ny. őrnagy címe: Budapest, II., Szapáry-laktanya, vitéz Somogyi Pál ny. tábornok címe: Szombathely, Kálvária-ut a 41. sz.

Nógrádi vár. Nem attól függ az utalvány igénybevételének a lehetősége, hogy a szolgálat honnán indul ki, hanem attól, hogy a szolgálatot szolgálattal lappal teljesítse a járőr. Az ön felfogása a helyes ebben a kérdésben. Az államvasutakkal egyébként tárgyalások vannak folyamatban, hogy az utalvány-rendszer helyébe az általános hitelezési eljárás lépjen.

Somogy. Csakma Károly ny. százados címe: Bnkonzsents-lászló. A másik ismeretlen.

Tavaszi. Mintán a bíróság leföltö rendeleto pontosan meghatározza, hogy Ön mennyit köteles havonta a nőnek fizetni s ezt az összeget a fizetéséből le is vonják, emélt többet semmiféle felszólításra ne fizessen. Ne törődjék tehát az ügyvéd felszólító leveleivel sem. Alig bihető egyébként, hogy az ügyvéd egy-egy felszólításért 15-20 pengőt számítana fel Önnek. Ha akarja, megírhatja az ügyvédnek, hogy a felszólító levelek irogatását zaklatásnak tekinti, de feleslegesnek is tartja, mert Ön annál többet, amit levonnak, úgysem fizet, de ha nem akar írni, ezt se írja meg, hanem dobja tűzbe a leveleket. Felszólítási díj éimén szintén ne fizessen semmit.

Höhühü. Dehogy is kell felügyelői szemlén mindjárt gyászfátyolt öltetni. Fatális sajtóhiba volt az egész: a Szut. 171. pontját helyesbítő szelvény a Szolg. Szab. I. rész 558. pontjára (tisztletadás) kívánt hivatkozni s a szedő 588-at szedett helyette, amely azonban a katonai gyászra vonatkozik. A sajtóhiba sokszor termel ilyen humoros eseteket, de azért nem keresztyényi dolog az ilyen kaján jellege, különösen, ha az ember szemmeláthatólag nem vezette át az 1932. évi 13. számú Csendőrségi Közlöny 113. oldalán lévő „Helyesbítés”-t.

Kéziratok.

Orgona. A nyomozás jó, a vers rossz. Jobb így, m'ud fordítva.

Cinye Mintye. Figyelemreméltóan jó stílusban ír, de két dolgot vigyázzon. Az egyik: óvakodjék hangzatos szólamok balmozásától s ügyeljen arra, hogy minden mondatának örteme is legyen, nemcsak hangzása. A másik: igyekezzék rövidebb mondatokban fogalmazni. A túl hosszú mondat nagyobb figyelmet kíván, nehezen érthető s ezért az olvasása is fárasszó. Végül pedig: minden írást kettes sortávolsággal kell írni.

L. S. törm., Siófok. Közölni fogjuk.

N. J. tb., Dombrád. A dolog nem egészen úgy áll, amint írja. Mert igaz ugyan, hogy a mostani illetmények mellett minden csendőrnök módjában áll havonta nem is 10, de akár 20 vagy 30 pengőt takarékegylet nélkül is takaréka tenni s ezt a legtöbbben meg is teszik, de a takarékegylet sok könnyelmű természetű csendőrt is takarékosra üsztökélté, akinek egyébként nincs meg az akaraterje ahhoz, hogy a maga emberségéből takarékoskodjék. Azután meg azt írja, hogy kisebb, átmeneti kölcsönt a csendőr — ha éppen réaszorul — mindig kap az örskörletben. Hát többek között éppen azt volna hivatva feleslegessé tenni a takarékegylet, hogy a csendőrnök ne kelljen idegenek sziveségét igénybe venni, esetleg olyanokét, akik a csendőrtől szolgálattal sziveséget várnak viszonzásul. Mindenképen jó és üdvös dolog volna tehát a csendőrségi takarékegylet, hiszünk is, hogy előbb-utóbb meglesz. A nyugállományú bajtársaknak takarékegyletbe tömörítésére már volt próbálkozás, lapunkba is jelentek meg erre vonatkozó felhívások, de az érdeklődés olyan csakély volt, hogy a kezdeményezést abba kellett hagyni.

Katonai kitüntetések
Rendjelek (miniatűr)
Katonai szalagok
Tűzmozám egyesületi jelvények
Mindennemű érmék

Morzsányi Józsefnél

Budapest, IV., Eskü-út 5. sz. Telefon 822-17

Virradatvárók.

írta: TÖRÖK SÁNDOR.

(2)

Keménykötésű, izmos, szép leány volt Bede Julis. Azt mondták róla, olyan esze van, mint az apjának, a vén Bedének, az pedig okos ember, tudja mindenki, hatszor viselt bíróságot, most is csak az oláhok tették le, hogy bejöttek. Tanította is a lányát Bede Mózes, Vásárhelyen, a polgáristáknál. Tudott az mindent, akár egy úrikisasszony, de nem ártott meg neki — ahogy az apja mondta. Nem ártott meg, mert nyári vakációjában, ha hazajött, leszedték róla az intézeti kék ruháját, le még a cipőjét is, úgy szaladgált őszig a többi falubeli kislányokkal gyorsban. Sudár, szép lánnyá növekedett, ember legyen, aki beköti a fejét. Szombathy Gábor vállalta, a lány is megszerette, s az öregek sem idegenkedtek tőle.

Zengett, búgott az orgona, a hangok összekapaszkodtak, szálltak, szálltak felfelé.

Tiszteletes Demjén Péter ott ült a fekete palástban, s prófétás szemét végighordozta a gyülekezeten. Furcsa ember volt Demjén tiszteletes. Bizony nem mai gyerek, a lába már megroggyant egy kicsit, hosszú esztendők fáradsága, mintha a vállát is megnyomta volna, s imhó, hogy új bajok szakadtak alá az ő nyárára, egyre mások, egyre súlyosabbak, mintha visszafelé haladna az idő felette. Vén kezében reszketés nélkül fogja örök pajzsát, fegyverét, a könyvek-könyvét. Az arca nekípirosodott, s hogy tegnap visszaeresztették a börtönből, még a szeme is mintha a régi káplánkori tüzzel csilogna. Börtönt ült oda egy hónapig Demjén tiszteletes. A jegyző vitette be a városba, azt mondta, izgatja a népet. Négy hétig vallatták, faggatták odabent, most visszajött. Úgy ült ott, olyan szépen, olyan bátran s mégis olyan alázatosan, mintha felizene a zoltárok szárnyán: Itt a páztor, Uram, megjöttem. Köszönöm Neked! Az orgona búgott hosszan. A lábak csoszogtak egyet-kettőt, a padok megrecscentek, a szolnyák jószágú suhogása összevegyült a torokreszeléssel s mielőtt rákezdtek volna a másodikat, hát csak nyílik az oldalajtó. Csendőrök. Nyolc csendőr. Pislogva jönnek előre, megzavarodva a hirtelen nagy némaságtól... Csak az orgona búgott fent hosszan, kiáltón... panasz-köndva... előrejöttek, szeges bakancsuk karcolta a cement-padlót... vállukon hosszúszerűnyű fegyver, fejükön sisak. Körülveszik a szőszéket. Egy fiatal hadnagy — most jöbott a városból — halkán mond valamit. Lához eresztik a fegyvert. Nyolc puskagy keményen döbben oda. A papot őrzik.

Egy pillanat alatt történt minden, Szombathy Gábor felugrott. Az agya forrott, mintha minden csepp vére oda-futott volna. Hát már az Isten házában, hát már itt sincs nyugodalom? Felugrott, félrelékte Péterffy Áront, ki a padból, s elrohant a templomból, mint a veszett vad. A csendőrökre bámult mindenki — s a papra, aki szálegyenesen ült ott, kezében a bibliával s a szeme mintha nyugalmat, erőt

A csendőrség egyik legrégibb, legmegbízhatóbb bevásárlási helye. — Kedvező fizetéssel feltételek.

TRIBON

ruházati r.t.

Budapest, VIII., Üllői-út 14. szám

Telefon: J. 392-85 és 312-57

Egyes ruházóvetek,
bélésárak,
órák és férfi fehérmű,
selyem, kötött- és szövött-
árú,
kesztyű, harisnya,
paplan, cipő.

sugárzott volna szerte. Alig látták Szombathy Gábort s azt se igen ügyelte senki, hogy a lányok sorjából szép csendesen kiválik Bede Julis, s meggy ő is, meggy kifelé.

A pillanat letelt, az orgona mély erővel vágott át a hívekig s feldördült az ének:

„Öröködbe Uram, pogányok jöttek...”

A hadnagy látta, mi történt. Látta a legényt, s látta a leányt, valamint suttogott is az egyik altiszttel, aki megfordult és egy csendőrt maga után intve, kilépett az udvarra.

Szombathy Gábor átvágott a parókia mögött az öles, lapátolatlan havon s rohant ki, a kertek alatt, féktelenül, amerre a lába vitte. Rohant, rohant át a Vágányosék csöszháza előtt, végig a hőlepte kisúton. Kemenesék tagján túl egy nyúl futott át előtte, még meg is állott ijedtében, két nagy fülét legyezőre fogta s utána bámult a bolond embernek. Futott, futott Szombathy Gábor, fújva, zihálva az indulattól, csak futott... egyre lassabban... ment... bukdácsoló át aombok között... hová jött, hová jutott... az a nagy kő ott... itt meg... itt nyugszik Szendő Lajos... ott van a vén Sala Feri bá' sirja s ott... ott balkézt mindjárt... ott állott meg Gábor verítékező, az édesanyja sirjánál.

Állott... megroggyanva, ziháló mellet, reszkető inakal... talán percekig... talán egy órája... vagy napok óta? A lába elzsibbadt, a torka kiszáradt... imádkozni akart... nem tudott. A feje haborgott, nagy, borzasztó átkok toltak az ajkára... könnyű nesz a háta megett... egy kéz a vállán... megfordul. Bede Julis! Ott állt a lány szépen, nyugodtan, még csak nem is lihegett, kezében a kaposcs fehér könyve. Csak két arcát futotta el a pirosság.

— Utánajöttem Gábor. Láttam, ahogy elrohant, féltém, valami bolondot tesz.

Nagy édes melegség fogta el Gábort.

— Szeretsz te engem Julis?

— Szeretlek.

— Hallgass meg — lázas-forrón beszélt, szinte sütfőt a lehelle, ahogy ömlött belőle a szó: — Hallgass meg, nekem el kell mennem. Érted? El kell mennem innen. Én holnap ilyenkor már nem vagyok itt... Bukarestbe megyek, dolgozni fogok, pénzt akarok keresni, sok pénzt.

— Sok pénzt? — mosolygott a leány — minek az?

— Kell! Akkor elmegyünk innen, el valahova, nem tudom, hová. Kicsi ez a falu, kicsi itt minden és szorít... és nem bírom ezt... ezeket a rablókat, ezeket a... a...

Most rezzent csak össze a lány s körülnézett. Messze a csöszház megett, mintha egy ember gázolná a havat.

Gábor, — szépen megnyugtatta simogatta végig a karját — én jól tudom, hogy mi itt a baj. Nem érzi a talajt a lába alatt... csak a szolgaságot érzi most az ember, a bizonytalanságot...

— ... Pénzzel mindent lehet...

— ... A csendőrt a templomban — folytatja a lány — azt érzi... és nem bízik, nem látja a jövőt... Pedig higgye el Gábor... higgye el, nincsen olyan sötét éjszaka, hogy ne virradjon s ehhez a virradathoz többet használhat itthon a két kezével, mint idegenben, ahol...

Gábor közbevágott.

— Tanult vagy Julis, pallérozott fejed van, — kicsit lehangoltan, kicsit szomorúan mondta — én nem értem ki magam emnyire. De azt tudom s meg is mutatom, hogy sok pénzzel a pokolban is úr vagyok.

Az ember közben megkerülte az egész temetőt, s a tulsó oldalon bukkant fel.

— Az apám — ismert rá Gábor.

Az volt. Az öreg Szombathy.

— Rosszul tetted Julis fiam — ez volt az első szava, ahogy odaért — rosszul tetted, hogy utánajöttél. Megszólnak érte.

A leány elmosolyodott.

— Nem tettem én semmi rosszat Dénes bá', csak ezt a maga nagy fiát féltém, hogy valamiben elbotlik.

Álltak a hőlepte hantok felett hárman. Az öreg Szombathy a fia vállára tette a jobbját, a másikkal a leányt ölelte magához.

Úgy álltak ott hárman a villogó fehérségben.

A vénember szembefordult a fiával.

— Elmész?

— El.

Julis felé intett ősz fejével.

— Hagyod?

— Kell, hogy hagyjam, Dénes bá'... Menjen tanulja meg, hogy vissza kell jönnie, ide, ahol ez a sírdomb fekszik s ahol én várok rá, hogy dolgozzunk együtt s várjuk a virradatot.

Öreg Szombathy kinyújtotta karját, átmutatott a dülön, végig a völgyön, ahol a vakító fehérségben egy mélyebbrey ágazott még fehérebb csfk kanyarog kifelé...

Agfa

avezető fotomárka!

ISOCHROM-SUPERPAN
tekercs csomagfilm és lemez

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes (tisztá gyaplot) használ fel: csak ő tudja, hogy a szövetben belüli milyen értékek vannak. A tartós minőségű tekintve árakban is csak az olcsókból minden küszvöltő drákitasítól mentesen, a posztógyártól közvetlen forrásból vásárlás nyújt igazi előnyöket.

Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mérítékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — íremtelten okirattal elfimerésben részvevő, állandó szerződéses tetrubázója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kivánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katonatiszt képtelen levő egyetlen posztógyára. Budapest, I. Lenke-út 117. Ötvenes 1922 óta 300 munkásal.

Megszűnnek a lábájdalmak...

A lábápolás minden embernek, de

különösen a csendőrnek

saját jól fellogott érde-

kében egyik legelsőbbrendű kötelessége önmagával szemben. A csendőr életének javarészt portyázó szolgálatban tölti, a sok járás, hőség, fagy stb. megtámadja a lábakat, ami aztán feltörések, bütykök, izzadás, tyúkszem, fagydagatok alakjában jelentkezik. Minden ilyen bántalom megszüntetésére és a bajok megelőzésében legjobban bevált lábápolószert a minden gyógyszerertárban kapható

Egy csomag ára P 1.28.

Felvidul az arc...

Szent Rókus lábsó

Főlerakat: Szt. Rókus gyógyszerertár Budapest, VII., Rákóczi-út 70. sz.

— A Virágos pataka... látod-e? All. Fagyott. A teje! De az alja zajlik. Túr, morog, tajtékzik ott a setétben s a t vaszt várja. S megjön a tavasz. Meg az. Soha még be nem csapódott a Virágos pataka. Egyszer korábban, másszor későbbben. De megjön.

Lekanyarított a süvegét. Gábor is. A korhadozó kereszt, mintha rájuk mosolygott volna, hármukra.

— Miatyánk Őristen... — kezdte lélekkel az öreg ember...

Durva léptek dobb nt k a hátuk megett. Fegyvercsörgés. Csendörök. Felvont puskával. A káplár a dombra hágtott. Arra a sírdombra. Feléjük bökött a szuronya végével: — Előre!

III.

A községházán várni kellett, amíg megjött a hadnagy. Gyanus volt neki, hogy a legény a csendörök láttára úgy elrohant a templomból. Láttá, hogy egy lány is elmegy s akkor menesztett utánuk két ember. Később, hogy az öreg Szombathely is felszedelőzködött s elindult utánuk, persze, nem tudva merre, csak úgy nézdegélve itt-amott, még egy embert küldött.

Az öreg Szombathely a Kenderesék háza előtt találkozott a vén Tocunéval, a falu szájával. Az mondta nagy vigyorgva, hogy a temető felé látta szaladni Gábort s a lányt is utána. Így talált oda az öreg s ezen a nyomon a csendörök is.

A hadnagy meg oda volt a parókián, a tiszteletest valalt. A három csendőr nagy büszkén elállta az ajtót. Úgy álltak, mintha legalább is dinamityártáson kapták volna a foglyokat. Az öreg ember ott állott az ablak előtt, rá se nézve a csendörökre. A leány Gábort csitította, előbb halk, szelid szavakkal, majd hogy külön állították őket — nehogy összebészljének —, a szemével.

Tocuné ezalatt beszaladgálta a hírrel a falut. Hogy Gábor a temetőben volt a lánnyal, meg az öreg is odaszaladt, na, ott is kapták őket a csendörök, mind a hármukat be is hozták, még tán fel is akasztják őket.

Tocuné — se oláh, se magyar korcsvér —, amilyen jó, derék, magyar asszonynak verte a mellét azideig, olyan gyorsan vedlett át oláhvá s lett bizalmasa az új uraknak. Most oda volt az örömtől. A híres nagy gazda, az „örökké bíró” Bede Mózes lánya a községházán, csendörök között.

A Bede-házat felverte a hír. Az öreget nem eresztették be a csendörök. Szaladt át a jegyzőhöz. A jegyző kiüzent, hogy jöjjön hétfőn, ha akar valamit.

Ezalatt bent állottak, hárman, három sarokban. Gábor az irodába vezető ajtó mellett, egy nagy szekrény oldalánál.

Az iroda ajtaja kinyílt és egy furcsa, kicsi emberke nyomakodott rajta befelé. Ragyaverte arca fekete, mint a kardován s húsos ajka, vastag orra messziről elárulta az oláhigányt. Orra alatt pár szál macskabajusz díszelgett. Üjdonatú sötétkék ruhát viselt, kemény gallért s veres nyakkendőjében egy ujjbognyi tű esillogott. Valami fruska-kat dobott le a nagy tanácsasztalra s odaszólt oláhlul a csendöröknek:

— Na, mi az? Jó mad rakat hoztatok? — Majd magyarul folytatta. — A, egész csinos fruska, tyúha! Nahát, tiszta szerencse, hogy be tetszettem jönni.

Megbízható szakácsnöket csendörök részére közvetít
Elhelyezélnézel, Budapest, Baross-tér 6

FASZÖVÖTT ÉS VASZON Kedvezményes fizetési feltételek mellett legelősebben kapható.
ROLETTA HUNNIA ROLETTAÜZEM
Budapest, IV. Vamláz-körút.

Hol vásároljon
a csendőr?

Férfi szövet
Női szövet
Fehérméző
Női kabát
Női ruha
Vászonárúk

Füldöruha
Paplan
Takaró
Kötőlény
Harisnya
stb.

Csak jó minőség, kedvező fizetési feltétel!
Reform Ruházati R.-T.
Budapest, VI., Vilmos császár-út 5. szám
Árjegyzékmintha díjtalan!

Szombathely Gábor sarkonfordult a hangra. Rámereedt a különös figurára. Szent Isten...

— Csicsa! — kiáltott rá.

Az ember ösztönszerűleg haptákba merevedett, aztán vörös lett, majd falfelé.

— Izé... — dadogta — izé... tiszthelyettes úr...

A csendörök bambán bámultak. Nem értettek az egészről semmit. A kis ember magához tért s tessékkelve intett Gábornak, hogy jöjjön be vele az irodába.

Csicsa — vagy ahogy most használta a nevét: Ciceu — egyike volt az „új uraknak” és a nyolcvankettősöknél, ahol Gábor tiszthelyettes volt, egész a kúrtösségig vitte. Most küldték helyettes-jegyzőnek Pálfaivára.

A rövid tárgyalás eredménye az lett, hogy a „vencótámius úr” felelősségére elbocsátották mindhármukat. Majd ő elintézi a hadnaggal a dolgot, csak az Istenért, nehogy valaki megtudja a kúrtósi multat.

Gábor megígérte, hogy hallgatni fog.

A kis emberke a kapuig kísérte őket.

— Kérem, tiszthelyettes úr, igazán, úgy-e, kérem — s Julist nézte közben, majd kiugrott a szeme, úgy nézte —, izé... — és kezét nyújtott.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Kinek van szép írása?

Pályázatot hirdetünk ama bajtársaink szárára, akik csendőrségi szolgálati idejük alatt a szépírásban a legtöbb haladást tudják felmutatni.

A pályázónak vonalozatlan, fehér papírra, tintával le kell írnia a Szut. 71. pontjának első három bekezdését, nem túlnagy, de nem is túlságosan apró írással. A szöveg alatt az őrsparancsnoknak, vagy helyettesének igazolnia kell, hogy az valóban a pályázó írása.

A pályázathoz csatolni kell a pályázónak valami olyan írását, ami próbacsendőrkorból származik; lehet kidolgozat, levél, életleírás stb. Ha a pályázó a minősítvényi jegye mellett őrzött eredeti életleírását mellékelte, azt a pályázat elbírálása után visszaküldjük.

A legszebb írású csendőrt szép, értékes asztali órával jutalmazzuk. Ismételjük azonban, hogy a pályázaton csak olyanok vehetnek részt, akik nem polgári életben, hanem a csendőrségnél tanultak meg szépen írni.

Beküldési határidő: július 31. Az eredményt az augusztus 15-iki számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: György Aladár.

Csendes Cipőáruház
Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékosztály!
Kedvező fizetési feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a M. Á. V. és szomsz. köz- és magánüzemceny hivatalos szállítója.

Használjunk **Schmoll Pastát** Magyar gyártmány